

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

ZDRAVSTVENI INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE

POROČILO O DELU ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE

2018

Kraj in leto izdaje:

Ljubljana, junij 2019

KAZALO

1.	UVOD	4
2.	PREDSTAVITEV INŠPEKTORATA.....	5
2.1	PRISTOJNOSTI.....	5
2.2	ORGANIZIRANOST, SISTEM VODENJA IN KADRI.....	6
	<i>Organiziranost in sistem vodenja.....</i>	<i>6</i>
	<i>Kadri.....</i>	<i>7</i>
3.	IZOBRAŽEVANJE, IZPOPOLNJEVANJE IN USPOSABLJANJE.....	8
4.	INFORMACIJSKA PODPORA INŠPEKCIJSKEMU NADZORU	9
5.	PRORAČUN	9
6.	IZVAJANJE INŠPEKCIJSKEGA NADZORA LETA 2018	11
6.1	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU NALEZLJIVIH BOLEZNI.....	13
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>14</i>
6.2	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MINIMALNIH SANITARNO ZDRAVSTVENIH POGOJEV ...	16
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v leta 2018</i>	<i>16</i>
6.3	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ODPADKOV, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI	19
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>19</i>
6.4	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU PACIENTOVIH PRAVIC	20
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>20</i>
6.5	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA.....	23
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>23</i>
6.6	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVNIŠKE SLUŽBE	24
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>24</i>
6.7	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU PRESADITEV DELOV TELESA ZARADI ZDRAVLJENJA	25
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>25</i>
6.8	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI	26
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>27</i>
6.9	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVILSTVA	28
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>28</i>
6.10	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU HIGIENSKE USTREZNOSTI KOPALNIH VOD, ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI MINERALNIH VOD TER MINIMALNIH SANITARNO- ZDRAVSTVENIH POGOJEV KOPALIŠČ.....	29
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>30</i>
6.11	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE TER OBJEKTOV IN NAPRAV ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO.....	32
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>33</i>
6.12	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU VARNOSTI NA SMUČIŠČIH	36
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>36</i>
6.13	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU SPLOŠNE VARNOSTI PROIZVODOV.....	37
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>38</i>
6.14	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU KOZMETIČNIH PROIZVODOV.....	39
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>39</i>
6.15	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU IGRAČ	42
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>42</i>
6.16	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MATERIALOV IN IZDELKOV, NAMENJENIH ZA STIK Z ŽIVILI.....	45
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>45</i>

6.17	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI OZIROMA VARNOSTI ŽIVIL IN HRANE	47
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>47</i>
6.18	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA PORABE ALKOHOLA	50
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>50</i>
6.19	INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA UPORABE TOBAČNIH IN POVEZANIH IZDELKOV	52
	<i>Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018</i>	<i>52</i>
6.20	AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU PREPREČEVANJA DELA IN ZAPOSLOVANJA NA ČRNO	54
6.21	IZVAJANJE PROGRAMOV VZORČENJA	55
	<i>Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov</i>	<i>55</i>
	<i>Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov</i>	<i>57</i>
	<i>Program vzorčenja na področju igrač</i>	<i>60</i>
	<i>Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili</i>	<i>64</i>
	<i>Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane</i>	<i>68</i>
7.	OBVEŠČANJE IN SODELOVANJE	75
7.1	OBVEŠČANJE JAVNOSTI IN ČLANIC EVROPSKE UNIJE O NEVARNIH IZDELKIH	75
7.2	SISTEM HITREGA OBVEŠČANJA ZA ŽIVILA IN KRMO - RASFF	75
7.3	EVROPSKI SISTEM UPRAVNE POMOČI IN SODELOVANJA V SKLADU Z UREDBO (ES) ŠT. 882/2004 – AAC	76
7.4	EVROPSKI SISTEM IZMENJAVE INFORMACIJ - RAPEX	77
7.5	SPLETNE STRANI INŠPEKTORATA (WWW.ZI.GOV.SI)	77
7.6	SODELOVANJE PRI PRIPRAVI PREDPISOV	78
7.7	SODELOVANJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI, SLUŽBAMI IN ORGANI	78
7.8	SODELOVANJE Z ORGANI EVROPSKE UNIJE IN TRETJIMI DRŽAVAMI	79
7.9	SODELOVANJE Z JAVNOSTMI	79
8.	ZAKONODAJA IN PREDPISI V PRISTOJNOSTI ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA	81
8.1	SPLOŠNI PREDPISI	81
8.2	NALEZLJIVE BOLEZNI	81
8.3	MINIMALNI SANITARNO ZDRAVSTVENI POGOJI	82
	<i>Javni zdravstveni in socialni zavodi</i>	<i>82</i>
	<i>Higijska nega</i>	<i>82</i>
	<i>Dejavnost otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja</i>	<i>82</i>
	<i>Nastanitveni in javni objekti</i>	<i>82</i>
8.4	RAVNANJE Z ODPADKI, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI	83
8.5	PACIENTOVE PRAVICE	83
8.6	DUŠEVNO ZDRAVJE	83
8.7	ZDRAVNIŠKA SLUŽBA	83
8.8	PRESADITEV DELOV TELESA ZARADI ZDRAVLJENJA	84
8.9	ZDRAVSTVENA DEJAVNOST	84
8.10	ZDRAVILSTVO	85
8.11	HIGIJSKA USTREZNOST KOPALNIH VOD IN ZDRAVSTVENA USTREZNOST MINERALNIH VOD TER MINIMALNI SANITARNO-ZDRAVSTVENI POGOJI KOPALIŠČ	85
8.12	ZDRAVSTVENA USTREZNOST PITNE VODE TER OBJEKTI IN NAPRAVE ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO	85
8.13	VARNOST NA SMUČIŠČIH	85
8.14	SPLOŠNA VARNOST PROIZVODOV	86
8.15	KOZMETIČNI PROIZVODI	86

8.16	IGRAČE	86
8.17	MATERIALI IN IZDELKI, NAMENJENI ZA STIK Z ŽIVILI	87
8.18	ZDRAVSTVENA USTREZNOST OZIROMA VARNOST ŽIVIL IN HRANE.....	88
8.19	OMEJEVANJE PORABE ALKOHOLA	92
8.20	OMEJEVANJE UPORABE TOBAČNIH IN POVEZANIH IZDELKOV	93
8.21	DELO IN ZAPOSLOVANJE NA ČRNO	93

1. UVOD

Poslanstvo Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije je z učinkovitim inšpekcijskim nadzorom nad spoštovanjem in izvajanjem predpisov prispevati k najvišji stopnji varovanja zdravja kot javnega interesa.

Delokrog inšpektorata je obsežen in pester. Področja, na katerih inšpektorat opravlja svoje naloge, zahtevajo pri nadzoru različne pristope, zato namenjamo posebno pozornost kompetencam zaposlenih in organizaciji dela.

V poročilu za leto 2018 predstavljamo podatke o delu inšpektorata na posameznih področjih, najpogostejši problematiki, ki smo jo zasledili, upravnih ukrepov ter prekrškovnih sankcijah in ukrepov. Hkrati podajamo tudi oris poteka drugih dejavnosti inšpektorata, ki so bile ključnega pomena za izvedbo inšpekcijskega nadzora.

Darko Mehikić, dr. med.

vršilec dolžnosti

glavnega zdravstvenega inšpektorja RS

2. PREDSTAVITEV INŠPEKTORATA

2.1 PRISTOJNOSTI

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je inšpekcijski organ v sestavi Ministrstva za zdravje. Njegove naloge, pristojnosti in postopke delovanja določajo Zakon o državni upravi, Uredba o organih v sestavi ministrstev, Zakon o zdravstveni inšpekciji, Zakon o inšpekcijskem nadzoru, Zakon o prekrških, področna zakonodaja, Kodeks ravnanja javnih uslužbencev in interni dokumenti za delo inšpekcije. Osmo poglavje tega poročila vsebuje seznam zakonodaje in predpisov delokroga inšpektorata v letu 2018.

Delovanje inšpektorata je povezano z varovanjem zdravja kot javnega interesa. Svoje poslanstvo inšpektorat uresničuje z inšpekcijskim nadzorom, s katerim se preverjata izvajanje in spoštovanje zakonov in predpisov ter z vodenjem prekrškovnih postopkov.

Delokrog inšpektorata obsega področja:

- nalezljivih bolezni,
- minimalno sanitarno zdravstvenih pogojev v javnih zdravstvenih zavodih, pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, v dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege, sociale, zdravstveno-higienskega stanja začasnih bivališč ob naravnih nesrečah in evakuacijah,
- ravnanje z odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti, v objektih, namenjenih tej dejavnosti,
- pacientovih pravic,
- duševnega zdravja,
- presaditve delov telesa zaradi zdravljenja,
- zdravniške službe,
- zdravstvene dejavnosti,
- zdravilstva,
- higienske ustreznosti kopalnih vod in zdravstvene ustreznosti mineralnih vod ter minimalno sanitarno-zdravstvenih pogojev kopališč,
- zdravstvene ustreznosti pitne vode ter objektov in naprav za javno preskrbo s pitno vodo,
- varnosti na smučiščih,
- splošne varnosti proizvodov v pristojnosti Ministrstva za zdravje, razen kemikalij, zdravil, medicinskih pripomočkov in virov sevanj,
- kozmetičnih proizvodov,
- igrač,
- materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili,
- zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane (prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine);
- omejevanja porabe alkohola,
- omejevanja uporabe tobačnih in povezanih izdelkov,
- dela in zaposlovanja na črno, pri izvajalcih dejavnosti, ki so pod nadzorom inšpektorata.

2.2 ORGANIZIRANOST, SISTEM VODENJA IN KADRI

Organiziranost in sistem vodenja

Notranja organiziranost inšpektorata, ki zagotavlja izvajanje inšpekcijskega nadzora na celotnem območju Slovenije, je določena z Aktom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije.

Inšpektorat je v letu 2018 opravljal svoje naloge v okviru devetih notranjih organizacijskih enot: Sektorja za strategijo in planiranje ter Službe za kakovost in podporo inšpekcijskemu delu, ki delujeta na sedežu inšpektorata in sedmih območnih enot (OE), in sicer OE Celje in Dravograd, OE Koper, OE Kranj, OE Ljubljana, OE Maribor in Murska Sobota, OE Nova Gorica in OE Novo mesto. V sestavi območnih enot je delovalo tudi osem inšpekcijskih pisarn, in sicer v Dravogradu, Idriji, Kočevju, Murski Soboti, Postojni, Slovenski Bistrici, Velenju in na Jesenicah. Organiziranost inšpektorata je razvidna iz organigrama na sliki 1.

Sektor za strategijo in planiranje je v okviru matričnega sistema vodenja zadolžen za vodenje po področjih nadzora in v okviru tega tudi za pripravo programov inšpekcijskega nadzora in sprotno spremljanje njihovega izvajanja, za pripravo in izvedbo internih izpopolnjevanj in usposabljanj ter za izvedbo različnih preventivnih aktivnosti.

V inšpektoratu poteka poleg vertikalnega vodenja, razvidnega iz organigrama, tudi horizontalno vodenje po področjih inšpekcijskega nadzora. Vodje področij¹ iz Sektorja za strategijo in planiranje so odgovorni za pripravo dokumentov s strokovnimi usmeritvami za izvajane nalog na posameznih področjih. Vodenje področij je podprto z delom mentorjev, to so inšpektorji na območnih enotah, ki imajo na posameznem področju največ izkušenj. Mentorji so odgovorni tudi za prenos znanja na ostale inšpektorje.

Naloge inšpekcijskega nadzora in prekrškovne naloge opravljajo inšpektorji iz območnih enot in Sektorja za strategijo in planiranje.

Služba za kakovost in podporo inšpekcijskemu delu je zadolžena za pripravo, izvajanje kadrovskih in finančnih načrtov ter zagotavljanje delovnih pogojev za izvajanje inšpekcijskega nadzora, vključno z ustrežno informacijsko podporo.

Delovanje celotnega inšpektorata je podprto z dokumentiranim sistemom vodenja, ki vključuje tudi sistem kakovosti. S tem sistemom, za katerega je inšpektorat v letu 2007 pridobil in v letu 2016 obnovil certifikat skladnosti s standardom ISO 9001, je zagotovljen procesni pristop pri načrtovanju, izvajanju in notranjem kontroliranju dejavnosti inšpektorata.

¹ Vodje področij na Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije opravljajo poleg nalog inšpekcijskega nadzora tudi podobne naloge kot direktorji inšpekcij v drugih inšpektoratih.

Slika 1 – Organigram Zdravstvenega inšpektorata RS za leto 2018

Kadri

Na Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije so bili na dan 31.12.2018 skupno zaposleni 103 javni uslužbenci oziroma 102 javna uslužbenca glede na kadrovski načrt (v nadaljnjem besedilu: KN). Od tega je bilo skupno zaposlenih 85 inšpektorjev oziroma 84 inšpektorjev glede na KN in 18 ostalih zaposlenih javnih uslužbencev (uradniki in strokovno tehničnih delavci).

Po izobrazbeni strukturi so prevladovali uslužbenci z najmanj visoko strokovno izobrazbo in s smerjo diplomirani sanitarni inženir. Povprečna starost vseh zaposlenih javnih uslužbencev inšpektorata je konec poročevalskega obdobja znašala 48,27 let.

Bolniška odsotnost vseh zaposlenih javnih uslužbencev na dan 31.12. je v letu 2018 znašala 1.496,37 dni, od tega je bilo 67 % bolniških odsotnosti zaradi bolezni, 33 % bolniških odsotnosti pa zaradi ostalih razlogov (nega družinskega člana, spremstvo ipd). Pet javnih uslužbencev je bilo zaradi bolezni ali poškodbe letu 2018 v daljšem bolniškem staležu.

V letu 2018 je bila prisotnost 85 zaposlenih inšpektorjev 91 %.

Preglednica 1 – Prisotnost inšpektorjev v obdobju 2013 - 2018

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Prisotnost inšpektorjev v odstotkih *	94	94	93	93	89	91

*V prisotnosti inšpektorjev je upoštevano, število vseh inšpektorjev na dan 31. 12., redno delo, redni dopust in prazniki.

3. IZOBRAŽEVANJE, IZPOPOLNJEVANJE IN USPOSABLJANJE

Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje zaposlenih na Zdravstvenem inšpektoratu Republike Slovenije je potekalo na podlagi letnega načrta izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja.

V letu 2018 so se zaposleni izpopolnjevali in usposabljali 562,6 dni (v povprečju 5,5 dni na zaposlenega), od tega 140 dni na internih ter 422,6 dni na eksternih izpopolnjenjih oziroma usposabljanjih.

Interna izpopolnjevanja so leta 2018 potekala preko sestankov in asistenc, ki so jih izvajali mentorji predvsem na področjih: zdravstva, kozmetike, igrač in splošne varnosti živil ter na področju pitne vode in kopalnih voda. Zaradi zakonodajnih novosti so bila izvedena interna usposabljanja na področju Zakona o pacientovih pravicah.

V okviru promocije zdravja na delovnem mestu so bila izvedena usposabljanja o obvladovanju stresa na delovnem mestu in tečaji o temeljnih postopkih oživiljanja.

Vsebine eksternih izpopolnjenj so zajemale področja: upravljanja in vodenja v upravi za vodje notranjih organizacijskih enot, prekrškovne zakonodaje, integritete, obravnave tajnih podatkov, spletnega poslovanja, javnih naročil, usposabljanja za delo z dokumentarnim gradivom, področje urednikovanja spletišča GOV.SI, varnosti in zdravja pri delu ter požarnega varstva. V okviru projekta inovativen.si so bili zaposleni deležni usposabljanj s področja moderiranja, agilnega dela in osnov vizualizacije.

4. INFORMACIJSKA PODPORA INŠPEKCIJSKEMU NADZORU

Delo na področjih inšpekcijskega nadzora podpira informacijski sistem z dvema moduloma.

Vsi postopki inšpekcijskega nadzora na posameznem področju so sproti dokumentirani.

V okviru modula za nadzor objektov je vzpostavljen register objektov, v katerem se vodijo podatki o objektih pod nadzorom inšpektorata, inšpekcijskih pregledih (rednih, izrednih, kontrolnih), vzorcih, ugotovitvah nadzora in ukrepih. Podatki se uporabljajo za načrtovanje inšpekcijskega nadzora, ki ga sistem podpira s časovno razporeditvijo inšpekcijskih pregledov v posameznih objektih glede na njihov rang v posameznem področju nadzora. Rang je določen z oceno tveganja. Podatki omogočajo tudi spremljanje izvajanja načrtovanega inšpekcijskega nadzora. Sistem omogoča tudi prenos podatkov o vzorcih in rezultatih laboratorijskih analiz med inšpektoratom in laboratoriji, ki opravljajo analize.

V okviru modula za nadzor uvoza na področjih materialov in izdelkov, namenjeni za stik z živili in zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane je vzpostavljen sistem za sprejem elektronskih vlog za pregled pošiljk (oddaja preko spletne strani) in zbiranje podatkov o pošiljkah, ki se uvažajo (osnovni podatki o uvoznikih, vrsti in količini blaga, ki se uvažajo).

Pri vodenju prekrškovnih postopkov inšpektorat uporablja informacijski sistem, ki omogoča procesno vodenje in spremljanje prekrškovnih zadev, spremljanje plačil glob in sodnih taks. Navedeni sistem omogoča prenos izvršb v sistem e-Izvršbe.

Zadeve in dokumenti se evidentirajo v sistemu SPIS.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije vzdržuje svoj intranet, imenovan Portal ZIRS, s pomočjo katerega se obvladujejo dokumenti, ki podpirajo vse poslovne procese (poslovniki, opisi procesov, navodila in obrazci), skladno z zahtevami standarda ISO 9001. Na Portalu ZIRS so poleg dokumentov notranjega izvora objavljene povezave do dokumentov zunanega izvora (predpisov), zapisi o korektivnih oziroma preventivnih ukrepih in možnostih za izboljšavo, pooblastila zaposlenih, delovni načrti in poročila ter evidence, ki so potrebne za spremljanje delovanja procesov.

5. PRORAČUN

V okviru veljavnega proračuna, ki je za Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije znašal za leto 2018 4.329.577,53 evrov, so bila sredstva porabljena v višini 4.311.629,50 evrov oziroma 97,44 %.

Poraba sredstev za delo inšpektorata je evidentirana na proračunskih postavkah: 2915 Investicije, 4530 Materialni stroški, 5993 Plače, 6136 Analize vzorcev, in 7683 Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje.

Investicije (proračunska postavka 2915)

Poraba sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje je evidentirana na proračunski postavki 2915. V letu 2018 so bila sredstva na tej postavki porabljena za nakup službenih vozil, računalniške programske opreme ter pisarniške opreme.

V letu 2018 smo za investicije porabili 101.217,56 evrov oziroma 95,43 % glede na veljavni proračun.

Materialni stroški (proračunska postavka 4530)

Sredstva na proračunski postavki 4530 so namenjena za pokrivanje stroškov obratovanja organa v poslovnih prostorih na lokacijah, kjer inšpektorat deluje; opravljanja nalog zaposlenih v organu, servisiranja, vzdrževanja in zavarovanja službenih vozil ter izvajanja nalog na podlagi Zakona o varnosti in zdravja pri delu (naloge pooblaščenega zdravnika in izvajalca za opravljanje strokovnih nalog organiziranja in zagotavljanja varnosti pri delu).

Za pokrivanje materialnih stroškov smo v letu 2018 na proračunski postavki 4530 porabili 179.303,89 evrov oziroma 75,31 % glede na veljavni proračun.

Plače zaposlenih (proračunska postavka 5993)

Sredstva za plače zaposlenih so evidentirana na proračunski postavki 5993.

Poraba sredstev na tej postavki je bila v letu 2018 realizirana v višini 3.811.915,20 evrov oziroma 98,94 % glede na veljavni proračun.

Analize vzorcev (proračunska postavka 6136)

Za laboratorijske analize vzorcev različnih proizvodov oziroma materialov, odvzetih v okviru inšpekcijskega nadzora, vključno z zagotavljanjem njihovega pravilnega transporta do laboratorijev pod kontroliranimi in dokumentiranimi pogoji ter pripravo potrebnih končnih ekspertiz in ocen tveganj, katerih cilj je ugotavljanje skladnosti stanj, dejavnosti oziroma proizvodov s predpisanimi zahtevami oziroma ocena njihove varnosti, so sredstva evidentirana na proračunski postavki 6136.

V letu 2018 smo za predhodno navedene storitve v zvezi z vzorci porabili 196.349,39 evrov oziroma 92,33 % glede na veljavni proračun.

Izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje (proračunska postavka 7683)

Sredstva za izvajanje letnega načrta izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja so evidentirana na proračunski postavki 7683.

Na navedeni postavki smo v letu 2018 porabili 14.048,56 evrov oziroma 96,79 % glede na veljavni proračun.

6. IZVAJANJE INŠPEKCIJSKEGA NADZORA LETA 2018

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je v letu 2018 inšpekcijski nadzor izvajal na podlagi letnega programa, ki je določal obseg in vsebino nalog inšpekcijskega nadzora na posameznem področju.

Letni program inšpekcijskega nadzora, ki je obsegal program inšpekcijskih pregledov ter programe vzorčenj in laboratorijskih preskusov vzorcev, je bil pripravljen na podlagi ocen tveganja, izdelanih za vsako področje, ob upoštevanju zahtev pravnega reda, strokovnih usmeritev in problematike, ugotovljene pri predhodnih inšpekcijskih obravnavah. Na ta način je inšpektorat svoje vire usmeril na področja z višje ocenjeno stopnjo tveganja oziroma pojavom novih tveganj, na področja z že ugotovljeno problematiko ter na področja uveljavljanja novih zahtev pravnega reda, kot sta bili v letu 2018 novela Zakona o pacientovih pravicah ter novela Zakona o zdravstveni dejavnosti, ki sta obe povsem na novo uvedli inšpekcijski nadzor Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije na teh dveh področjih.

Letni program je obsegal program rednega nadzora, ki se izvaja brez posebnih dodatnih povodov, ter oceno dodatnega nadzora, katerega mora inšpektorat izvesti v primerih, ko je potrebno raziskati utemeljene sume na neskladnost z zahtevami predpisov (izredni nadzor) oziroma izvesti kontrolo odprave predhodno ugotovljenih neskladnosti (kontrolni nadzor).

Redni inšpekcijski pregledi, ki predstavljajo proaktivni pristop, so se izvajali na podlagi ocene tveganja, pri kateri je bila upoštevana vrsta in obseg dejavnosti oziroma objektov, ki so bili predmet pregledov, ciljne populacije njihovih potrošnikov oziroma uporabnikov, stopnja implementacije njihovega notranjega nadzora ter ugotovitve preteklih nadzorov kot tudi tekoča področna problematika.

Izredne inšpekcijske preglede, ki predstavljajo reaktivni pristop, je inšpektorat izvedel na podlagi prejetih prijav, odstopov drugih služb, obvestil iz evropskih sistemov obveščanja in v primerih drugih utemeljenih sumov na kršenje predpisov, ki so pod nadzorom inšpektorata.

Kontrolni inšpekcijski pregledi so bili izvedeni zaradi preverjanja odprave predhodno ugotovljenih neskladnosti.

Z namenom učinkovitega preverjanja skladnosti z zahtevami velikega števila različnih predpisov in številnih določb, ki urejajo področja iz delokroga inšpektorata, so se inšpekcijski pregledi izvajali s pomočjo kontrolnih postopkov. Kontrolni postopek določa nabor členov oziroma posameznih določb zakona, izbranih na osnovi predhodno navedenih ocene tveganja, ki jih mora inšpektor pri nadzoru preveriti. Kontrolni postopki se glede na oceno tveganja lahko spreminjajo in sicer tako med leti kot tudi v okviru posameznega leta. Pri rednem nadzoru je obseg kontrolnih postopov praviloma širši, pri dodatnem nadzoru pa se kontrolni postopki izvajajo v obsegu, ki upošteva povod za izredni nadzor oziroma pri kontrolnem nadzoru predhodno ugotovljeno neskladnost.

Z odvzemom in laboratorijskim preskušanjem vzorcev je inšpektorat preverjal skladnost snovi, sestavin in proizvodov z določbami predpisov oziroma njihovo varnost.

Naloge iz letnega programa so bile dodeljene posamezni notranji organizacijski enoti in posameznemu inšpektorju.

Strokovno podporo pri izvajanju inšpekcijskega nadzora sta inšpektoratu zagotavljala Nacionalni inštitut za javno zdravje in Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano.

Inšpekcijski pregledi so bili v letu 2018 opravljeni na vseh področjih, kjer ima inšpektorat pristojnosti za inšpekcijski nadzor. Vzorčenje je potekalo na področjih proizvodnje oziroma prometa različnih vrst proizvodov ter pri dejavnostih, pri katerih se preverjajo sanitarno zdravstveni pogoji.

Inšpektorji so skupaj opravili 28.326 inšpekcijskih pregledov², od tega večinoma redne preglede, izrednih pregledov je bilo opravljenih skupaj 1.996, kontrolnih pregledov pa 499. Na področjih, kjer je nadzor vključeval tudi vzorčenje, so inšpektorji skupaj odvzeli 868 vzorcev različnih vrst proizvodov in materialov za laboratorijske analize.

V letu 2018 je inšpektorat skupaj izrekel 6.268 upravnih in prekrškovnih sankcij oziroma ukrepov.

3.959 ukrepov je bilo izrečenih v inšpekcijskem upravnem postopku, in sicer 1.089 ureditvenih odločb, 131 odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti in 2.682 upravnih opozoril oziroma opozoril po ZIN. Inšpektorji so izdali 57 sklepov o izrečeni denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku, in sicer večinoma v okviru upravne izvršbe ali neodziva stranke na vabilo inšpektorja, da se o zadevi v postopku izjasni.

2.309³ sankcij je bilo izrečenih v prekrškovnem postopku in sicer 237 odločb z izrekom globe, 340 plačilnih nalogov, 451 odločb z izrekom opomina, 1.275 opozoril za storjen prekršek in šest obdolžilnih predlogov.

Skupni znesek izrečenih glob je v obdobju leta 2018 znašal 664.254 EUR.

² Vključeni so odvzeti vzorci.

³ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

6.1 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU NALEZLJIVIH BOLEZNI

Cilj predpisov⁴ na področju nalezljivih bolezni je vzpostavitev enotnega sistema varstva pred nalezljivimi boleznimi. Zakon o nalezljivih boleznih določa nalezljive bolezni, ki ogrožajo prebivalce Slovenije, obravnava varstvo prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi, vključno z varstvom pred vnosom nalezljivih bolezni iz tujine in bolnišničnimi okužbami, ki nastanejo v vzročni povezavi z opravljanjem zdravstvene dejavnosti, ter predpisuje ukrepe za njihovo preprečevanje in obvladovanje.

Inšpektorji izvajajo nadzor nad spoštovanjem in izvajanjem splošnih in posebnih ukrepov, določenih v Zakonu o nalezljivih boleznih.

Splošne ukrepe izvajajo fizične in pravne osebe ter nosilci javne skrbi za zdravje. Cilj izvajanja splošnih ukrepov je zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode ter ustrezne kakovosti zraka v zaprtih prostorih, sanitarno tehnično in sanitarno higiensko vzdrževanje javnih objektov, javnih površin, vključno s preventivno dezinfekcijo, dezinfekcijo in deratizacijo, in ravnanje z odpadki na način, ki ne ogroža zdravja ljudi.

Posebne ukrepe izvajajo tiste fizične in pravne osebe, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, oziroma v primeru zoonoz veterinarsko dejavnost. Cilj posebnih ukrepov je dosledno prijavljanje in obravnava nalezljivih bolezni in izbruhov, izvajanje cepljenja, izvajanje obveznega zdravljenja ter izolacije, prevoz in pokop posmrtnih ostankov ter izdaja posmrtnih potnih listov.

Inšpektorji izvajajo nadzor nad pripravo in izvajanjem programov preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb pri vseh izvajalcih zdravstvene dejavnosti.

Program preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb mora imeti in izvajati vsaka fizična ali pravna oseba, ki opravlja zdravstveno dejavnost. Program mora obsegati epidemiološko spremljanje bolnišničnih okužb, doktrino izvajanja vseh diagnostičnih, terapevtskih, negovalnih in ostalih postopkov, doktrino sterilizacije, dezinfekcije, čiščenja in rokovanja z odpadki, doktrino ravnanja z bolniki, zdravstvenimi delavci in sodelavci z okužbami, program zaščite zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev na delovnih mestih ter program usposabljanja zdravstvenih delavcev in drugih zaposlenih. Za pripravo in izvajanje programa morajo biti zagotovljeni tudi strokovni, tehnični in organizacijski pogoji, ki jih določa Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb. Pravilnik določa, da mora imeti bolnišnica komisijo, zdravnika in sestro za obvladovanje bolnišničnih okužb. Določa tudi tehnične pogoje za izvajanje programa, med katere sodi tudi zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode. Pravilnik natančno opredeljuje pisna navodila v okviru posameznih doktrin, ki jih mora izvajalec zdravstvene dejavnosti pripraviti. V letu 2011 je bil pravilnik dopolnjen z določbami, ki v bolnišnice uvajajo program smotrne rabe in spremljanje porabe protimikrobnih zdravil.

V okviru varstva prebivalstva pred vnosom nalezljivih bolezni iz tujine inšpektorji izdajajo spričevala o zdravstvenem nadzoru ladij oziroma spričevala o oprostitvi ladij iz zdravstvenega nadzora in sicer v skladu z Mednarodnim zdravstvenim pravilnikom (IHR - International Health Regulation).

⁴ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

Leta 2018 so zdravstveni inšpektorji na področju nalezljivih bolezni skupaj opravili 5.270 inšpekcijskih pregledov in odvzeli 50 vzorcev vode za laboratorijske analize na mikrobiološke parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 1.438 ukrepov, od tega 1.214 upravnih ukrepov (365 ureditvenih odločb, 823 upravnih opozoril in 26 sklepov o izrečni denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 224 prekrškovnih sankcij/ukrepov (81 odločb z izrekom globe, 37 plačilni nalog, 15 odločbe z izrekom opomina in 91 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 1 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ										
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi						SKUPAJ
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ		
5.270	50	365	823	26	1.214	81	37	15	91	224	1.438	

Na področju preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb je bil leta 2018 nadzor usmerjen v izvajanje Programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb in zagotavljanje minimalnih tehničnih pogojev za izvajanje tega programa. Preverjalo se je pisna pravila, ki določajo cepljenja, potrebna za delavce na posameznih delovnih mestih ter indikacije za imuno in kemoprofilakso. V zdravstvenih postajah in dislociranih ambulantah zdravstvenih domov ter pri izvajalcih fizioterapije se je preverjalo način in pogostost čiščenja prostorov in opreme ter sredstva, način in pogostost razkuževanja.

Pri zdravnikih, ki izvajajo cepljenje, je bil nadzor usmerjen v preverjanje načina vodenja evidenc, izdajanja potrdil in poročanja Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje.

V naravnih zdraviliščih in domovih za ostarele se je preverjalo izvajanje ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju. V domovih za ostarele se je preverjalo tudi izvajanje izolacije.

V nastanitvenih objektih, javnih objektih, na kopališčih in v objektih otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja je bil nadzor usmerjen v izvajanje preventivnih ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju in posledično tudi glede zagotavljanja zdravstveno ustrezne pitne vode.

Na področju preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti je bilo v 43 % ugotovljeno, da navodila glede obveznega cepljenja niso bila opredeljena po posameznih delovnih mestih zaposlenih zdravstvenih delavcev, v dveh odstotkih pa so bile ugotovljene neskladnosti pri izvajanju čiščenja in razkuževanja opreme in prostorov.

Pri izvajalcih cepljenja so bile ugotovljene neskladnosti v 11 %, ker niso vodili evidence o opravljenem cepljenju.

Pri nadzoru izvajanja preventivnih ukrepov za preprečevanja razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju so bile v naravnih zdraviliščih neskladnosti ugotovljene v 28 % pri pripravi navodil (niso opredeljeni vsi preventivni ukrepi) in v 25 % pri izvajanju (ne vodi se vseh predvidenih evidenc) ter v domovih za ostarele v 21 % pri pripravi navodil in v 16 % pri izvajanju. V

domovih za ostarele se je, poleg izvajanja ukrepov za preprečevanje razmnoževanja legionel v internem vodovodnem sistemu, preverjalo tudi izvajanje izolacije, kjer pa večjih neskladnosti ni bilo ugotovljenih.

V 25 domovih za ostarele je bilo opravljeno vzorčenje vode iz internega vodovodnega sistema na prisotnost bakterije *Legionella pneumophila*. Inšpektorji so skupno odvzeli 50 vzorcev vode, legionela je bila ugotovljena v 38 % odvzetih vzorcev vode. Rezultati analiz vzorcev vode so pokazali, da so bile legionele najdene v 19 odvzetih vzorcih vode, in sicer v OE Celje in Dravograd v dveh od osmih, v OE Koper v enem od štirih, v OE Kranj v dveh od šestih, v OE Maribor in Murska Sobota v dveh od 14, v OE Ljubljana v vseh desetih odvzetih vzorcih vode, v OE Nova Gorica v enem od štirih in v OE Novo mesto tudi v enem od štirih odvzetih vzorcev vode. V sedmih odvzetih vzorcih vode je bila legionela najdena v številu, ki je presehalo 1000 CFU/l, kar predstavlja mejno vrednost za ukrepanje t.j. za izvedbo dezinfekcije internega vodovodnega sistema.

Pri nadzoru izvajanja preventivnih ukrepov za preprečevanja razmnoževanja legionel v internem vodovodnem omrežju in posledično pri zagotavljanju zdravstveno ustrezne pitne vode so bile neskladnosti ugotovljene v nastanitvenih objektih in sicer v 42 % opravljenih pregledov pri pripravi navodil in v 37 % pri izvajanju, v javnih objektih v 43 % pri pripravi navodil in v 29 % pri izvajanju, v objektih otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja v 14 % pri pripravi navodil in v 16 % pri izvajanju in na kopališčih (del kopališča z nameščenimi tuši) pa v 18 % pri pripravi navodil in 18 % pri izvajanju.

Leta 2018 smo prejeli in obravnavali 168 prijav občanov, od tega se jih je 114 nanašalo na domnevno neustrezne higienske razmere v javnih objektih, zasebnih stanovanjih in v okolici teh objektov, 54 prijav pa se je nanašalo na pojav insektov in glodalcev v objektih ali njihovi okolici. V posameznih primerih je bilo potrebno najprej oceniti tveganje za javno zdravje v smislu preprečevanja in obvladovanja nalezljivih bolezni, pri tem smo sodelovali z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, ki nam nudi strokovno podporo. Le-ta oceni tveganje in predlaga ukrepe za obvladovanje ugotovljenega tveganja, ki jih inšpektor odredi v upravnem postopku. V primerih, kjer ocena tveganja ni bila potrebna, je inšpektor odredil ukrepe, ki jih za preprečevanje in obvladovanje nalezljivih bolezni določa Zakon o nalezljivih boleznih, kot so: sanitarno tehnično vzdrževanje javnih objektov in javnih površin, vključno s preventivno dezinfekcijo, dezinsekcijo, deratizacijo in čiščenjem.

Na področju obveznega cepljenja se inšpektorat že vrsto let srečuje s problematiko dolgotrajnih postopkov v tistih primerih, ko obvezniki za cepljenje le tega odklanjajo oziroma ga onemogočajo. Leta 2018 je inšpektorat prejel 763 prijav odklanjanja obveznega cepljenja (v letu 2017 pa 1236 prijav).

Glede na zahteve Mednarodnega zdravstvenega pravilnika in z namenom obvladovanja nalezljivih bolezni v mednarodnem prometu je bilo za ladje v Luki Koper izdanih skupaj 70 spričeval.

6.2 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MINIMALNIH SANITARNO ZDRAVSTVENIH POGOJEV⁵

Cilj zakonodaje⁶ na področju minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev je varovanje zdravja ljudi pred negativnimi vplivi iz okolja.

Inšpektorji preverjajo spoštovanje predpisov na področju minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev pri izvajalcih različnih dejavnosti.

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti se preverja minimalno tehnične pogoje za oskrbo s sterilnim materialom, izvajanje izolacije, za izvajanje cepljenja, čiščenje in razkuževanje ter za odlaganje, transport in začasno skladiščenje odpadkov.

Pri izvajalcih higienske nege, kamor sodijo frizerska in brivska dejavnost, kozmetična dejavnost, dejavnost salonov za nego telesa, pedikura, dejavnost piercinga, tetoviranja in drugih podobnih postopkov, zdravstveni inšpektorji preverjajo ali izvajalci izpolnjujejo zahteve splošnih in posebnih pogojev, ki jih določa Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti.

Pri izvajalcih otroškega varstva je delo inšpektorjev usmerjeno v nadzor opreme na otroškem igrišču in izvajanje ukrepov za preprečevanje razraščanja legionel v internem vodovodnem omrežju. V okviru nadzora igral se preverja, če so igrala proizvedena in nameščena v skladu z veljavnimi slovenskimi standardi, če se igrala vzdržujejo in izvajajo redni pregledi igral, če obstajajo evidence o opravljenih vzdrževalnih posegih na igralih oziroma igriščih, da na igrišču vrtca ni posajenih strupenih grmov in rastlin. Pregledi zajemajo tudi nadzor nad vzdrževanjem in čiščenjem prostorov, pripadajočih zunanjih površin in opreme.

V osnovnih šolah se nadzira zagotavljanje minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev, in sicer čiščenje in vzdrževanje šolskih prostorov, ustreznost šolskih stopnišč in ograj ter izvajanje ukrepov za razraščanje legionel v internem vodovodnem omrežju.

V javnih in nastanitvenih objektih se preverja higiensko vzdrževanje ter zagotavljanje sanitarno tehničnih pogojev, ki omogočajo čiščenje oziroma higiensko vzdrževanje.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega v leta 2018

V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji na področju minimalno sanitarno zdravstvenih pogojev opravili skupaj 4.839 inšpekcijski pregledov.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 903 ukrepov, od tega 882 upravnih ukrepov (262 ureditvenih odločb, šest odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti, 613 upravnih opozoril in en sklep o izrečeni denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 21 prekrškovnih sankcij/ukrepov (ena odločba z izrekom globe, devet plačilnih nalogov, štiri odločbe z izrekom opomina in sedem opozoril za storjen prekršek).

⁵ Minimalni sanitarno zdravstveni pogoji v javnih zdravstvenih zavodih, pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost, v dejavnostih na področjih otroškega varstva, vzgoje, izobraževanja, gostinstva, turizma, higienske nege, sociale, zdravstveno-higienskega stanja začasnih bivališč ob naravnih nesrečah in evakuacijah.

⁶ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

Preglednica 2 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ										
	Upravni ukrepi					Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
	Odločba o prepovedi opravljanja dejavnosti	Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
4.839	6	262	613	1	882	1	9	4	7	21	903

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti je bil v času leta 2018 nadzor usmerjen v zagotavljanje pogojev za odlaganje, prenos oziroma transport odpadkov, zagotavljanje pogojev za čiščenje in razkuževanje prostorov in opreme in v domovih za ostarele opremljenost delovnih mest z opremo in pripomočki za higieno rok in osebnimi zaščitnimi sredstvi. Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti so bile neskladnosti ugotovljene v enem odstotku pregledov.

Pri izvajalcih higienske nege so inšpektorji v letu 2018 preverjali izpolnjevanje splošnih pogojev (prostori, oprema, pribor, sredstva, sterilizacija itd) in posebnih pogojev za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti. Pri nadzoru izpolnjevanja splošnih pogojev, ki jih morajo izpolnjevati vsi izvajalci higienske nege, so inšpektorji največkrat ugotovili neskladnosti, ki so se nanašale na izvajanje dobre higienske prakse (v 12 % opravljenih pregledov) in na zagotavljanje kompleta za prvo pomoč (v devetih odstotkih opravljenih pregledov). V zvezi z izpolnjevanjem posebnih pogojev pri izvajalcih dejavnosti s savnami, so zdravstveni inšpektorji ugotovili največ neskladnosti glede opremljenosti kabin (v 21 % opravljenih pregledov), glede navodil za pravilno uporabo savne (v 16 % opravljenih pregledov) in glede obveščanja uporabnikov o zdravstvenih tveganjih in omejitvah pri uporabi savne (v 16 % opravljenih pregledov). Pri nadzoru izvajalcev dejavnosti s solariji je bilo največkrat, in sicer v 15 % odstotkih opravljenih pregledov ugotovljeno, da izvajalci s solariji še niso opravili meritev UV sevanja solarijev, v devetih odstotkih opravljenih pregledov pa je bilo ugotovljeno, da so solariji pomanjkljivo servisirani in vzdrževani. Pri nadzoru izvajalcev piercinga in tetoviranja ter drugih podobnih postopkih so zdravstveni inšpektorji ugotovili največ neskladnosti glede zagotavljanja obvestil o zdravstvenih tveganjih in omejitvah (v 25 % opravljenih pregledov). Štirim izvajalcem so bile izdane odločbe o prepovedi opravljanja dejavnosti zaradi nezagotavljanja sterilnega materiala pri dejavnosti manikure, enemu izvajalcu se je prepovedala uporaba solarija, za katerega je bilo ugotovljeno, da ni vzdrževan in servisiran v skladu z navodili proizvajalca. Enemu izvajalcu je bila z odločbo odrejena prepoved uporabe savne zaradi pomanjkljive opreme, saj ni imela stikala za alarmiranje in obvestila o zdravstvenih tveganjih.

Na področju otroškega varstva rezultati inšpekcijskega nadzora kažejo izboljšanje stanja glede vprašanj, ki se nanašajo na igrala na otroških igriščih vrtcev, kjer se je zmanjšal delež nepravilnosti glede vodenja evidenc o opravljenih posegih, določitve odgovorne osebe za pripravo programa pregledov, priprave in izvajanja programa pregledov igral in njihovega vzdrževanja. Pri nadzoru notranjih prostorov in drugih splošnih higienskih pogojev pri izvajalcih otroškega varstva so inšpektorji v nekaterih primerih ugotovili neskladnosti pri zagotavljanju predpisane temperature tople vode na izlivkah, ki jih uporabljajo otroci, izvajanju vzdrževanja ter čiščenja prostorov in pripadajočih zunanjih površin ter pri izvajanju rutinskih, periodičnih in letnih pregledov igral na otroškem igrišču. Navedene nepravilnosti so bile ugotovljene pri dveh odstotkih opravljenih pregledov.

V osnovnih šolah so bile tudi v času leta 2018 ugotovljene nekatere neskladnosti pri izvajanju čiščenja in vzdrževanja prostorov ter zunanjih površin in zagotavljanju varnosti na stopniščih šol s

postavitvijo ustreznih ograj. Pravilnik, ki ureja zdravstveno higienske zahteve, katerim morajo ustrezati poslopja in prostori osnovnih šol, je v veljavi nespremenjen od leta 1969 in zato v marsičem zastarel in neživljenjski. Na to je Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije že večkrat opozoril ministrstvo, ki je pristojno za izobraževanje.

V javnih in nastanitvenih objektih so inšpektorji neskladnosti ugotovili glede čiščenja oziroma higienskega vzdrževanja ter zagotavljanja sanitarno tehničnih pogojev, ki omogočajo čiščenje oziroma higiensko vzdrževanje, in sicer v 16 % opravljenih pregledov v javnih objektih in v devetih odstotkih opravljenih pregledov v nastanitvenih objektih.

6.3 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ODPADKOV, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI

Ravnanje in odstranjevanje odpadkov je v zdravstvu specifično zaradi posebnih lastnosti odpadkov, ki nastajajo pri opravljanju te dejavnosti. Ker se s pravilnim ravnanjem lahko preprečijo možni škodljivi vplivi odpadkov iz zdravstvenih ustanov na okolje in zmanjša tveganje za okužbe in poškodbe oseb, ki prihajajo v stik z odpadki, zdravstvena zakonodaja⁷ določa, da so izvajalci zdravstvene dejavnosti dolžni izvajati načrt ravnanja s tovrstnimi odpadki.

Inšpektorji izvajajo nadzor nad ravnanjem z odpadki iz zdravstva od mesta nastanka odpadkov do začasnega skladiščenja v zbiralnici odpadkov ter vodenja evidenc o nastanku in oddaji odpadkov pooblaščenim zbiralcem odpadkov.

Od povzročiteljev odpadkov iz zdravstva predpisi zahtevajo ločeno odlaganje po vrsti odpadkov na mestu nastanka v ustrezne posode ali vreče, ustrezno označevanje posod oziroma vreč, ustrezen transport oziroma prenos odpadkov do zbiralnice odpadkov, obvezno začasno skladiščenje vseh odpadkov iz zdravstva v zbiralnici odpadkov in vodenje ustreznih evidenc o oddaji odpadkov pooblaščenemu zbiralcu. V zobozdravstveni dejavnosti, kjer nastajajo amalgamski odpadki, predpis določa obvezen način ravnanja odpadki. Ti se morajo na mestu nastanka z uporabo filtrov ali ločevalnikov v zobozdravstvenih ordinacijah izločiti iz komunalne odpadne vode.

V času leta 2018 je bil nadzor usmerjen na odlaganje odpadkov iz zdravstva po vrsti odpadkov na mestu nastanka ter na začasno skladiščenje amalgamskih odpadkov.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

V času leta 2018 so inšpektorji po vprašanih ravnanja in odstranjevanja odpadkov, nastalih pri opravljanju zdravstvene dejavnosti, opravili 1.166 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 54 ukrepov, od tega 29 upravnih ukrepov (sedem ureditvenih odločb in 22 upravnih opozoril) ter 25 prekrškovnih sankcij/ukrepov (dva plačilna naloga, sedem odločb z izrekom opomina in 16 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 3 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
	Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
1.166	7	22	29	2	7 ⁸	16	25	54

V letu 2018 so bile neskladnosti z zahtevami Uredbe o ravnanju z odpadki, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene in veterinarske dejavnosti ter z njima povezanih raziskavah glede odlaganja odpadkov iz zdravstva ugotovljene v dveh odstotkih opravljenih pregledov, Neskladnosti so bile ugotovljene pri začasnem skladiščenju, to je pri ne zagotavljanju minimalnih tehničnih zahtev za zbiralnico odpadkov.

Neskladnosti z zahtevami Uredbe o ravnanju z amalgamskimi odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti in z njo povezanih raziskav, ni bilo ugotovljenih.

⁷ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

⁸ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

6.4 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU PACIENTOVIH PRAVIC

Osnovni cilj Zakona o pacientovih pravicah je izboljšanje razmer na področju varovanja in uresničevanja temeljnih pravic pacientov ter s tem zagotavljanje višje kakovosti sistema zdravstvenega varstva. Zakon o pacientovih pravicah določa, da imajo vsi uporabniki zdravstvenih storitev pravico do enakopravnega dostopa in obravnave pri zdravstveni in preventivni oskrbi, do primerne, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe, do proste izbire zdravnika in izvajalca zdravstvenih storitev ter do drugega mnenja. Poleg tega imajo uporabniki zdravstvenih storitev pravico do obveščeniosti in sodelovanja pri izbiri načina zdravljenja, vključno s samostojnim odločanjem o zdravljenju ter seznanitvi z zdravstveno dokumentacijo. Po drugi strani morajo izvajalci zdravstvene dejavnosti spoštovati pacientov čas, upoštevati njegovo vnaprej izraženo voljo, preprečevati in lajšati njegovo trpljenje ter zagotavljati varstvo osebnih podatkov. Pacienti imajo pravico do brezplačne pomoči, ki jim jo pri uresničevanju njihovih pravic nudijo zastopniki pacientovih pravic. Določa tudi postopke za obravnavo kršitev naštetih pacientovih pravic. Postopek za obravnavo vključuje sprotno razreševanje nesporazumov in sporov ter zahtevo za prvo obravnavo kršitve pacientove pravice pri izvajalcu zdravstvenih storitev oziroma za drugo obravnavo pred Komisijo RS za varstvo pacientovih pravic, ki ima sedež na Ministrstvu za zdravje.

Zaradi težav pri implementaciji nekaterih pacientovih pravic, opredeljenih v zakonu, se je konec leta 2017 z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o pacientovih pravicah bolj podrobno uredila pravica do spoštovanja pacientovega časa in področje čakalnih dob, kjer se kot obveznost izvajalcev zdravstvene dejavnosti opredeljuje elektronsko vodenje čakalnih seznamov, način uvrščanja pacientov na čakalne sezname in črtanja iz seznama ter način informiranja pacientov. Med zdravstvene storitve, za katere ni potrebno voditi čakalnega seznama, so bile poleg storitev pri osebnem zdravniku splošne oz. družinske medicine in izbranem osebnem pediatru dodane še storitve pri izbranem osebnem ginekologu. Vsi ti pa morajo voditi naročilno knjigo. Za osebne izbrane zobozdravnike je bil določen manjši obseg podatkov v čakalnem seznamu. Na novo in strožje je bila opredeljena obveznost pacienta, da sporoči, da na že načrtovano izvedbo zdravstvene storitve ne more priti.

Pri vodenju čakalnih seznamov in s tem povezanim spremljanjem čakalnih dob sta bili določeni vloga in odgovornost poslovodnega organa. V primeru čakalnih dob, ki so daljše od najdlajših dopustnih, mora poslovodni organ najmanj mesečno analizirati vzroke za nastanek čakalnih dob, ter o izsledkih analize poročati organu upravljanja, torej svetu zavoda, ki pa mora sprejeti ukrepe v skladu s svojimi zakonskimi pristojnostmi.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pacientovih pravicah je uvedel inšpekcijski nadzor in dodal nove prekrškovne določbe, kar omogoča učinkovitejši nadzor nad zakonom.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji na področju pacientovih pravic opravili skupaj 1.305 inšpekcijskih pregledov.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 1.079 ukrepov, od tega 550 upravnih ukrepov (96 ureditvenih odločb, 454 upravnih opozoril) in 529 prekrškovnih sankcij/ukrepov (osem odločb z izrekom globe, pet plačilnih nalogov, 31 odločb z izrekom opomina in 485 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 4 – Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
	Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
1.305	96	454	550	8	5	31 ⁹	485	529	1.079

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti v javni mreži smo preverjali implementacijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pacientovih pravicah. Poudarek inšpekcijskega nadzora je bil usmerjen na izvajanje eNaročanja in zagotavljanje ažurnih in resničnih podatkov o terminih oziroma okvirnih terminih, kar je bistvenega pomena za paciente, ki se želijo naročiti na zdravstveno storitev.

Največji delež neskladnosti, in sicer 66 % so inšpektorji ugotavljali zaradi kršitev določbe zakona, ki od izvajalca zdravstvene dejavnosti zahteva, da v svojem informacijskem sistemu zagotavlja ažurne in resnične podatke o prostih terminih oziroma o okvirnih terminih in številu uvrščenih na čakalni seznam ter druge podatke, ki jih posreduje v zbirko eNapotnica in eNaročilo.

V 16 % je bilo ugotovljeno, da izvajalci zdravstvene dejavnosti nimajo določene pooblaščen osebe za opravljanje čakalnega seznama.

V 13 % so bile ugotovljene neskladnosti zaradi nezagotavljanja vseh oblik naročanja na zdravstvene storitve, pri čemer največkrat ne zagotavljajo elektronske oblike naročanja po e-pošti oziroma v sistemu eNaročanja.

Zakon o pacientovih pravicah določa, da izbrani osebni zdravnik splošne oziroma družinske medicine, izbrani osebni ginekolog in izbrani osebni pediater vodi naročilno knjigo, ki je elektronska evidenca zaporedno naročenih pacientov. V okviru nadzora so bile neskladnosti ugotovljene v 36 %.

Pri izvajalcih zdravstvenih dejavnosti, ki so zavezanci za vodenje čakalnih seznamov, so bile neskladnosti ugotovljene v 45 % zaradi nezagotavljanja vseh predpisanih elementov, v 22 % so bile neskladnosti ugotovljene pri hrambi podatkov s čakalnega seznama. Podatki s čakalnega seznama, vključno s podatki o sledljivosti obdelave podatkov, se morajo hraniti pet let od izvedbe zdravstvene storitve oziroma črtanja s čakalnega seznama.

Zakon o pacientovih pravicah določa primere oziroma situacije, v katerih se pacienta črta s čakalnega seznama in določa, da se črtanje izvede v 24 urah od termina. O črtanju s čakalnega seznama se v treh dneh od črtanja tudi obvesti pacienta. Glede navedenega so bile neskladnosti ugotovljene v 18 %.

Pacienta se o uvrstitvi na čakalni seznam in posledicah zaradi neopravičene odsotnosti od termina obvesti v treh dneh od uvrstitve na čakalni seznam. Neskladnosti glede obveščanja pacienta o uvrstitvi in posledicah neopravičene odsotnosti so bile ugotovljene v 30 % in v 29 %, ker niso bili obveščeni v treh dneh.

Zdravstveni delavec oziroma zdravstveni sodelavec, ki ima neposreden stik s pacientom mora imeti na vidnem mestu oznako z navedbo osebnega imena in strokovnega ter morebitnega znanstvenega naziva. Neskladnosti so bile ugotovljene v 20 %.

⁹ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

Pacient, ki je uvrščen na čakalni seznam, ima pravico izvedeti razloge za čakalno dobo in njeno dolžino ter pravico do vpogleda, kopije ali izpisa podatkov s čakalnega seznama za vse uvrščene paciente, pri čemer se lahko seznanijo le z določenimi podatki. Pri nadzoru navedenega izpisa so bile v 35 % ugotovljene neskladnosti, ker na izpisu ni bilo predpisanih elementov.

Izvajalec zdravstvene dejavnosti zaradi izvedbe zdravstvene storitve in upravljanja čakalnega seznama vzpostavi najmanj deset dni pred izvedbo storitve stik s pacientom, ki je uvrščen na čakalni seznam, če je pacient sporočil kontaktne podatke (e-naslov ali telefonsko številko) ali če jih izvajalec že ima. V 22 % je bilo ugotovljeno, da izvajalec zdravstvene dejavnosti ni vzpostavil stika s pacientom.

Zakon o pacientovih pravicah določa, da izvajalec zdravstvene dejavnosti v mreži izvajalcev javne zdravstvene službe na svojih spletnih straneh, na vidnem mestu v čakalnici na primarni ravni in v specialistični ambulantni dejavnosti, v specialistični bolnišnični dejavnosti pa ob vходу na oddelek ali na običajnem oglasnem mestu bolnišnice objavi:

- oblike naročanja, morebitne časovne omejitve v sklopu posamezne oblike naročanja in
- kontaktne podatke izvajalca zdravstvene dejavnosti,
- najkrajše čakalne dobe po posamezni stopnji nujnosti za vse zdravstvene storitve, ki jih izvaja,
- podatke o pooblaščenih osebah za čakalni seznam (osebno ime in kontaktne podatke),
- podatek o evidentiranem številu zavarovanih oseb, če gre za izbranega osebnega zdravnika. Zaradi nespoštovanja so bile neskladnosti ugotovljene v 50 %.

Glede na Pravilnik o naročanju in upravljanju čakalnih seznamov ter najdaljših dopustnih čakalnih dobah (Ur. l. RS št. 3/18) mora javni zavod objaviti informacije o zdravstvenih delavcih in zdravstvenih sodelavcih, ki pri njem opravljajo zdravstvene storitve, na katere se pacient lahko naroči:

- osebno ime zdravstvenega delavca oziroma zdravstvenega sodelavca,
- morebitni strokovni ali znanstveni naslov zdravstvenega delavca oziroma zdravstvenega sodelavca v skladu s predpisi, ki urejajo strokovne in znanstvene naslove, ter podatek o morebitni specializaciji in področju specializacije,
- naziv zdravstvene storitve oziroma področje delovanja, na katerem zdravstveni delavec oziroma zdravstveni sodelavec deluje,
- morebitne druge podatke v zvezi z delovnim razmerjem, ki ne posegajo v zasebnost zdravstvenega delavca oziroma zdravstvenega sodelavca in ki pacientom omogočajo pravico do proste izbire izvajalca ali zdravstvenega delavca oziroma zdravstvenega sodelavca (npr. predvidene daljše odsotnosti in posebnosti glede razporeditve ali omejitve delovnega časa ali lokacije opravljanja dela). Zaradi nespoštovanja teh določb so bile v javnih zavodih neskladnosti ugotovljene v 18 %.

V primeru ugotovljenih neskladnosti so bila izvajalcem zdravstvene dejavnosti izrečena upravna in prekrškovna opozorila, saj je šlo za neskladnosti z določbami, ki jih je prinesel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pacientovih pravicah. Odločbe o odpravi nepravilnosti glede zgoraj navedenih neskladnosti so bile izdane izvajalcem, pri katerih je bilo ugotovljenih več neskladnosti hkrati.

6.5 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU DUŠEVNEGA ZDRAVJA

Zakon o duševnem zdravju¹⁰ določa specifične pravice oseb na psihiatričnem zdravljenju ter opredeljuje postopke sprejema osebe na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom psihiatrične bolnišnice ter postopke, povezane z različnimi načini obravnav, s ciljem zagotavljati posamezniku dostojanstvo in pravico do samoodločanja.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev psihiatričnega zdravljenja, inšpekcijski nadzor nad delom izvajalcev socialno varstvenih storitev pa izvajajo inšpektorji socialne inšpekcije v okviru Inšpektorata RS za delo.

Pri izvajalcih psihiatričnega zdravljenja se izvaja nadzor tudi po Pravilniku o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije. V okviru minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojev se izvaja nadzor nad tehničnimi in prostorskimi pogoji za izvajanje psihiatričnega zdravljenja (vrsta prostorov, oprema, hramba zdravil, varnost prostorov).

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji pri izvajalcih psihiatričnega zdravljenja opravili 11 inšpekcijskih pregledov.

Nadzor v psihiatričnih bolnišnicah je bil usmerjen v preverjanje zagotavljanja pravic, in sicer to leto konkretno pravice do odvetnika. Osebo, ki je bila sprejeta na zdravljenje brez privolitve mora s to pravico seznaniti sprejemni zdravnik; osebo, ki je bila na zdravljenje v oddelek pod posebnim nadzorom najprej sprejeta s privolitvijo, ki jo je kasneje preklicala, pa zdravnik, ki je ocenil, da so podani razlogi, zaradi katerih je potrebno osebo kljub preklicu privolitve, zadržati na zdravljenju.

Pri ostalih izvajalcih psihiatričnega zdravljenja je bil nadzor usmerjen v preverjanje ustreznosti hrambe zdravil in ustreznosti postopka napotitve oseb na zdravljenje brez privolitve v nujnih primerih.

V letu 2018 sta bili na tem področju izrečeni dve opozorili po ZIN in izdana ena odločba o prekršku z izrekom globe, ki je zaradi vložene zahteve za sodno varstvo, v reševanju na sodišču.

¹⁰ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

6.6 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVNIŠKE SLUŽBE

Cilj zakonodaje¹¹ na tem področju je ustvariti pogoje za nemoteno delovanje zdravniške službe in zagotavljanje izvajanja programov obveznega zdravstvenega zavarovanja, vključno z zagotavljanjem neprekinjenega zdravstvenega varstva in nujne zdravniške pomoči za prebivalstvo.

Zakon o zdravniški službi določa pogoje za opravljanje zdravniške službe ter pravice in dolžnosti zdravnikov za kakovostno opravljanje javne in zasebne zdravniške službe.

V skladu z navedenim zakonom sme zdravnik samostojno opravljati zdravniško službo, če poleg pogojev, določenih z delovnopravnimi in drugimi predpisi, izpolnjuje še posebne pogoje, določene s tem zakonom, in sicer da ima ustrezno izobrazbo in usposobljenost (kvalifikacija), je vpisan v register zdravnikov pri Zdravniški zbornici Slovenije ter ima dovoljenje za samostojno opravljanje zdravniške službe na določenem strokovnem področju (licenca). Zdravniki zasebniki pa morajo, poleg izpolnjevanja zgoraj navedenih pogojev, biti vpisani še v register zasebnih zdravnikov.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije opravlja nadzor nad spoštovanjem in izvajanjem določb tega zakona, z izjemo določb, ki se nanašajo na zaposlitev zdravnikov, saj le-te sodijo v delokrog Inšpektorata RS za delo ter določb, ki se nanašajo na znanje in rabo slovenskega jezika, ki sodijo v pristojnost Inšpektorata RS za kulturo in medije.

V pristojnost tukajšnjega inšpektorata sodi tudi nadzor nad določbami prvega odstavka 26. člena ter 27. in 28. členom Zakona o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist. Ta zakon določa pogoje, pod katerimi lahko osebe, ki so navedeno poklicno kvalifikacijo pridobile v tretjih državah, opravljajo zdravniško službo tudi v Republiki Sloveniji.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji na tem področju opravili 1.052 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo skupno izrečenih 10 ukrepov, od tega en upravni ukrep, in sicer odločba o prepovedi opravljanja storitev na določenem področju do pridobitve ustrezne licence in devet prekrškovnih sankcij/ukrepov (tri odločbe z izrekom opomina in šest opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 5 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ					
	Upravni ukrepi		Prekrškovne sankcije/ukrepi			SKUPAJ
	Odločba o prepovedi dela	SKUPAJ	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
1.052 ¹²	1 ¹³	1	3	6	9	10

V letu 2018 so bile aktivnosti inšpektorata usmerjene v preverjanje izpolnjevanja enega izmed pogojev za samostojno opravljanje zdravniške službe, in sicer razpolaganja z veljavno in vsebinsko ustrezno licenco. Poleg navedenega se je pri zasebnih izvajalcih zdravstvene in zobozdravstvene dejavnosti preverjalo še ali so slednji vpisani v register zdravnikov oziroma register zasebnih zdravnikov.

¹¹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

¹² Pregledi vključujejo nadzor nad posebnimi pogoji za opravljanje zdravniške službe, kar se šteje tudi k delu in zaposlovanju na črno.

¹³ Izrečena odločba o prepovedi dela je navedena tudi na področju dela in zaposlovanja na črno.

6.7 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU PRESADITEV DELOV TELESA ZARADI ZDRAVLJENJA

Presaditev delov telesa je način zdravljenja, ki se zaradi narave posega razlikuje od drugih medicinskih metod in terja poseben način urejanja. S stališča pravnega varovanja človekovih pravic je pomembno vprašanje, pod kakšnimi pogoji je dopustno odvzeti del telesa živemu dajalcu, oziroma pod kakšnimi pogoji je tak odvzem dopusten iz telesa umrle osebe.

Osnovno načelo, ki se upošteva pri darovanju organov, je v prvi vrsti načelo medicinske upravičenosti, na podlagi katerega so v zakonu točno opredeljena merila za odvzem in presaditev dela človeškega telesa. Glede na predmet urejanja je naslednje načelo varstvo osebnosti. Slednje se odraža v zahtevi po izrecni privolitvi v poseg ob zagotovitvi anonimnosti. Vsa načela veljajo tudi za umrle vključno s postmortalno zaščito in zahtevo do pietetnega ravnanja do umrle osebe, kakor tudi ustrezno spoštovanje in upoštevanje svojcev oziroma oseb, ki so bile umrlemu blizu. Zakon poudarja tudi splošno pravno načelo, ki dele človeškega telesa izloča iz pravnega prometa je poudarjeno s prostovoljnostjo in neodplačnostjo darovanja za odvzete dele človeškega telesa. Posebno varstvo je namenjeno tudi mladoletnim in osebam, ki niso sposobne odločanja.

Zakon v luči zgornjih načel torej ureja področje privolitve v darovanje pri umrlih osebah. Določa tudi, da dejavnost donorskih in transplantacijskih centrov lahko opravljajo zdravstveni zavodi ob izpolnjevanju kadrovskih, prostorskih, tehničnih in drugih pogojev na podlagi dovoljenja Ministrstva za zdravje.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

Nadzor je bil usmerjen v preverjanje tistih določb zakona, ki so pomembne za kakovost in varnost, posebna pozornost je bila namenjena tudi zahtevam v povezavi s privolitvami v darovanje in prejem organa, in sicer pretežno v povezavi s postopki odvzema delov telesa brez predhodne opredelitve. Ob nadzorih so bile preverjene tudi evidence, ki jih je za namen zagotavljanja transplantacijske dejavnosti potrebno voditi.

Inšpekcijski nadzor je bil izveden pri šestih izvajalcih-donorskih centrih. Neskladnosti ni bilo ugotovljenih.

6.8 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE DEJAVNOSTI

Cilj Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti je ureditev dovoljenj za opravljanje zdravstvene dejavnosti, ureditev pravnih podlag za opravljanje zdravstvene dejavnosti za javno socialne varstvene zavode in javno vzgojno izobraževalne zavode, ureditev koncesij za izvajanje zdravstvenih storitev, dopolnitev ureditve glede dela zdravstvenih delavcev izven javnih zdravstvenih zavodov in oglaševanje zdravstvenih storitev.

Zakon tako od leta 2018 na novo ureja področje nadzorov zdravstvene dejavnosti. Namen nove pravne ureditve tega področja je povečati kakovost, učinkovitost in zakonitost delovanja zdravstvenega sistema. Za zagotovitev strokovnosti dela zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev ter zavodov se v skladu z zakonom izvajajo interni strokovni nadzor, strokovni nadzor s svetovanjem, upravni nadzor, inšpekcijski nadzor in nadzor, ki ga izvaja Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Ureja pristojnosti za izvajanje inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem določb tega zakona različnih inšpekcijskih organov, ki imajo tudi funkcijo prekrškovnega organa.

Zakon ureja pogoje za izdajo dovoljenj za opravljanje zdravstvene dejavnosti in institut »odgovornega nosilca«, ki bo izvajal določeno zdravstveno dejavnost in bo hkrati odgovoren za celoten delovni proces izvajanja določene zdravstvene dejavnosti. Izpolnjevati mora v zakonu določene pogoje. Določa tudi razloge za odvzem dovoljenja. Ureja vprašanje pravnih podlag za delo socialnovarstvenih zavodov in vzgojno izobraževalnih zavodov, ki oskrbovancem in varovancem zavodov omogoča celostno zdravstveno oskrbo na primarni ravni zdravstvene dejavnosti. Navedeni zavodi bodo lahko še vedno opravljali osnovno zdravstveno dejavnost za svoje oskrbovance, v kolikor bodo pridobili dovoljenje za opravljanje zdravstvene dejavnosti in odločbo o opravljanju javne zdravstvene službe s strani Ministrstva za zdravje.

Zakon na novo ureja oglaševanje zdravstvenih storitev, in sicer, da ni dovoljeno oglaševanje zdravstvene dejavnosti, ki je zavajajoče, nedostojno in na način, da se podajajo informacije, za katerimi ne stoji stroka.

Zakon ureja tudi označevanje objektov, v katerih se izvaja zdravstvena dejavnost. Objekt, v katerem se opravlja zdravstvena dejavnost, se označi z napisom z osebnim imenom oziroma firmo in naslovom izvajalca zdravstvene dejavnosti, z navedbo, ali gre za izvajalca zdravstvene dejavnosti v mreži javne zdravstvene službe ali izven nje, s strokovnim naslovom izvajalca zdravstvene dejavnosti, kadar gre za zasebnega zdravstvenega delavca oziroma zasebnega zdravnika, vrsto zdravstvene dejavnosti, ki jo izvajalec zdravstvene dejavnosti opravlja in delovnim časom izvajalca zdravstvene dejavnosti. Napis na objektu mora biti v slovenskem jeziku, na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, pa tudi v italijanskem ali madžarskem jeziku.

Inšpekcijski nadzor je bil usmerjen v preverjanje pogojev, ki jih morajo izpolnjevati zdravstveni delavci za opravljanje zdravstvene dejavnosti pri drugem delodajalcu, t.j. obstoj in veljavnost soglasja in podjemne pogodbe ter v preverjanje evidenc, ki jih morajo voditi javni zdravstveni zavodi in javni zavodi (domovi za starejše, posebni socialno varstveni zavodi za odrasle...) glede izdanih soglasij in sklenjenih podjemnih pogodb.

Zakon o zdravstveni dejavnosti v 53. b členu določa, da zdravstveni delavec, ki je zaposlen v javnem zdravstvenem zavodu ali javnem zavodu lahko zdravstvene storitve pri drugem izvajalcu zdravstvene dejavnosti ali kot izvajalec zdravstvene dejavnosti opravlja le na podlagi predhodnega pisnega soglasja delodajalca, ki ga izda direktor javnega zavoda na podlagi pisne vloge

zdravstvenega delavca za največ 12 mesecev. Soglasje ima tudi zakonsko predpisane obvezne elemente. Nadalje zakon v 53. c členu določa še pogoje, kdaj javni zdravstveni zavod lahko za opravljanje zdravstvenih storitev sklene podjemno pogodbo z zdravstvenim delavcem. Zdravstveni delavec pred sklenitvijo podjemne pogodbe predloži veljavno soglasje za delo pri drugem javnem zdravstvenem zavodu oziroma pri drugi pravni ali fizični osebi, ki opravlja zdravstveno dejavnost. Javni zdravstveni zavod ali drug javni zavod pa mora v skladu s 53. č členom voditi evidenco izdanih soglasij in sklenjenih podjemnih pogodb z določenimi elementi.

V planu dela za leto 2018 smo napovedali, da bomo pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti, ki so že pridobili dovoljenje za opravljanje zdravstvene dejavnosti oziroma so bili vpisani v register zasebnih zdravstvenih delavcev pred uveljavitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti preverjali, če so v roku šest mesecev od uveljavitve predpisa iz 3. a člena podali vlogo za uskladitev dovoljenja oziroma vpisa v register. Predpis iz 3. a člena »Pravilnik o vrstah zdravstvene dejavnosti« je bil v Uradnem listu objavljen 27.9.2018, veljati je začel 12.10.2018, zato navedene vsebine še nismo preverjali, jo pa bomo v letu 2019.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji na področju zdravstvene dejavnosti opravili skupaj 856 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 253 ukrepov, od tega 149 upravnih ukrepov (22 odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti, pet ureditvenih odločb, 122 upravnih opozoril) in 104 prekrškovnih sankcij/ukrepov (tri odločbe z izrekom opomina in 101 opozorilo za storjen prekršek).

Preglednica 6 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
	Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi			SKUPAJ
	Odločba o prepovedi opravljanja dejavnosti	Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
856	22 ¹⁴	5	122	149	3	101	104	253

Največ neskladnosti je bilo ugotovljenih pri nadzoru označevanja objektov (41 %), pri vodenju evidenc izdanih soglasij in podjemnih pogodb (36 %), pri podjemnih pogodbah (30 %) in pri izdanih soglasjih (16 %). V navedenih primerih so bile ugotovljene neskladnosti, ki so se nanašale na predpisane elemente soglasij, podjemnih pogodb in evidenc, zato smo izrekli opozorilne ukrepe, tako upravne kot tudi prekrškovne.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti določa tudi posebna pooblastila, ki jih ima pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora inšpekcijski organ, med drugim lahko prepove opravljanje zdravstvene dejavnosti izvajalcu, ki nima dovoljenja, lahko prepove opravljanje dela zdravstvenemu delavcu, ki ni vpisan v register oziroma, ki nima veljavne licence, če je licenca pogoj za opravljanje dela in lahko prepove opravljanje dela zdravstvenemu delavcu, ki nima soglasja. Tako je bilo na področju zdravstvene dejavnosti v zvezi z izpolnjevanjem pogojev oziroma dovoljenj izdanih 18 odločb o prepovedi opravljanja zdravstvene dejavnosti, dve odločbi o prepovedi opravljanja dela zdravstvenemu delavcu, ki ni vpisan v register oziroma nima veljavne licence ter dve odločbi, ki sta se nanašali na neizpolnjevanje pogojev za delo pri drugem izvajalcu zdravstvene dejavnosti (soglasja); t.j. prepoved opravljanja dela brez soglasja in prepoved omogočanja opravljanja dela.

¹⁴ Izrečene odločbe o prepovedi opravljanja dejavnosti so navedene tudi na področju dela in zaposlovanja na črno.

6.9 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVILSTVA

Zdravilstvo opravljajo zdravilci z namenom izboljšati zdravje uporabnikov, njihovo delovanje pa temelji na uporabi zdravilskih sistemov in metod kot so; kiropraktika, bownova terapija, bioresonančna metoda itd.

Cilj Zakona o zdravilstvu¹⁵ je normativna ureditev področja zdravilstva z namenom zagotoviti varnost uporabnikov zdravilskih storitev. Zakon opredeljuje dejavnost zdravilstva, uvaja temeljne zdravilske sisteme in metode ter ureja način in pogoje za izvajanje zdravilske dejavnosti. Zakon ureja pravice uporabnikov storitev, vključno z možnostjo pritožbe, ter odgovornost zdravilca, pri čemer zahteva od zdravilca zavarovanje odgovornosti za škodo, ki bi lahko nastala pri izvajanju zdravilstva. Zakon prepoveduje oglaševanje na zavajajoč način ter zahteva, da zdravilci pri izvajanju zdravilske dejavnosti uporabljajo kakovostne in varne zdravilske izdelke in pripomočke v skladu s predpisi za te izdelke. Za izvajanje zdravilstva zakon določa pridobitev dovoljenja in licence za zdravilca ter pogoje in načine za pridobitev le-teh.

Po zakonu podeljuje, podaljšuje in odvzema licence zdravilska zbornica, ki je odgovorna tudi za vzpostavitev, vzdrževanje in vodenje registra zdravilcev, izvajanje strokovnega nadzora nad zdravilci ter izdajanje in odvzemanje dovoljenj za opravljanje zdravilske dejavnosti. Ker zdravilska zbornica ni bila ustanovljena, je za naloge zbornice, vključno z vodenjem registra ter podeljevanjem licenc, dovoljenj in strokovnim nadzorom, zadolženo Ministrstvo za zdravje.

Ministrstvo za zdravje je licence in dovoljenja začelo izdajati v prvi polovici leta 2014 in je do konca leta 2017 vzpostavilo sistem izdaje in register izdanih licenc in kasneje še sistem izdaje dovoljenj za opravljanje dejavnosti.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji na področju zdravilstva opravili skupaj 200 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih 111 ukrepov, od tega 104 upravnih ukrepov (102 odločbi o prepovedi opravljanja dejavnosti/metode, ena ureditvena odločba in eno upravno opozorilo) in sedem prekrškovnih sankcij/ukrepov (trije plačilni nalogi in štiri opozorila za storjen prekršek).

Preglednica 7 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
	Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi			SKUPAJ
	Odločba o prepovedi opravljanja dejavnosti/metode	Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Plačilni nalog	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
200	102 ¹⁶	1	1	104	3	4	7	111

Vzpostavitev sistemov izdaje licenc in dovoljenj za opravljanje zdravilske dejavnosti na Ministrstvu za zdravje sta v letu 2018 predstavljala podlago za izvedbo inšpekcijskega nadzora. Pri nadzoru je bila v 102 primerih izdana odločba o prepovedi dejavnosti/metode zaradi izvajanja zdravilstva brez dovoljenja oziroma brez licence za zdravilca. V enem primeru je bilo ugotovljeno zavajajoče oglaševanje.

¹⁵ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

¹⁶ Izrečene odločbe o prepovedi opravljanja dejavnosti /metode so navedene tudi na področju dela in zaposlovanja na črno.

6.10 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU HIGIENSKE USTREZNOSTI KOPALNIH VOD, ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI MINERALNIH VOD TER MINIMALNIH SANITARNO-ZDRAVSTVENIH POGOJEV KOPALIŠČ

Kopališča so sestavni del komunalne infrastrukture športnih objektov, kot kopališka dejavnost pa del telesne kulture. Izvajanje minimalnih sanitarno-zdravstvenih ukrepov na kopališčih, ki so lahko bazenska ali naravna, je nujno, da se prepreči prenos okužb in zagotovi varnost kopalcev. Kontrola in stalni nadzor bazenske vode pa sta potrebna za preprečevanje prenosa nalezljivih bolezni.

Na podlagi Zakona o varstvu pred utopitvami¹⁷ zdravstveni inšpektorji pri upravljalcih bazenskih in naravnih kopališč preverjajo minimalne sanitarno-zdravstvene pogoje. Pri upravljalcih bazenov in bazenskih kopališč preverjajo tudi higiensko ustreznost bazenske kopalne vode.

Minimalne higienske zahteve, ki jih morajo izpolnjevati kopalne vode v konvencionalnih in bioloških bazenih in kopališčih, ter način njihovega ugotavljanja in spremljanja predpisuje Pravilnik o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih. Pravilnik med drugim določa, da kopalne vode ne smejo vsebovati mikroorganizmov, parazitov ali snovi v številu in koncentracijah, ki same ali v kombinaciji z drugimi snovmi predstavljajo nevarnost za zdravje uporabnikov.

Na podlagi pravilnika inšpektorji pri upravljalcih preverjajo izvajanje ustrezne priprave kopalne vode in vzorčenja v okviru notranjega nadzora, s katerim upravljalci ugotavljajo kakovost vode, vodenje zapisov kontinuiranih meritev ter ali je bil vzpostavljen sistem ukrepanja v primerih, ko se je z meritvami oziroma laboratorijsko analizo ugotovila neskladnost vode. Dodatno preverijo, če upravljalci bazenov in kopališč uporabnike bazenov o rezultatih analiz in meritvah ustrezno obveščajo ter na informacijskem mestu objavljajo predpisane informacije in navodila.

Predmet inšpekcijskega nadzora je tudi stanje opreme in sredstev za nudenje prve pomoči, vključno s spoštovanjem pogojev, ki jih morajo izpolnjevati reševalci za opravljanje nalog reševanja iz vode (zdravniški pregled in tečaj nudenja prve pomoči). Inšpekcijski pregled zajema tudi preverjanje skladnosti kopališč z določenimi tehničnimi zahtevami (kopališki znaki), izvajanje ukrepov in upoštevanje pravil, ki so namenjena varovanju zdravja kopalcev.

Kakovost kopalne vode v bazenih in bazenskih kopališčih spremljajo upravljalci, ki so odgovorni za zagotavljanje ustrezne vode. Analize vzorcev izvajajo za to usposobljeni laboratoriji, ki rezultate analiz vzorcev, odvzetih s strani upravljavcev, posredujejo tudi Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje, ki na podlagi teh rezultatov vsako leto pripravi Letno poročilo o kakovosti kopalnih voda. Vzorčenje, ki ga izvajajo zdravstveni inšpektorji, se izvaja v podporo inšpekcijskemu nadzoru, s katerim se ugotavlja skladnost vode s Pravilnikom o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih v času odvzema vzorca.

Na področju kopališč in bazenov so poleg zdravstvenih inšpektorjev za nadzor pristojni še gradbeni inšpektorji, ki nadzorujejo tehnično ustreznost bazenov in kopališč, in inšpektorji za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki nadzorujejo zagotavljanje pogojev za varnost kopalcev. Nadzor nad kopalno vodo v naravnih kopališčih je v pristojnosti Ministrstva za okolje in prostor, Agencija Republike Slovenije za okolje pa izvaja monitoring in rezultate objavlja na informacijskih tablah in svojih spletnih straneh.

¹⁷ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji pri upravljalcih bazenov in kopališč opravili 587 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 223 vzorcev kopalnih vod za laboratorijske analize na mikrobiološke, kemične in fizikalne parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 372 ukrepov, od tega 211 upravnih ukrepov (115 ureditvenih odločb, 95 upravnih opozoril in en sklep o izrečni denarni kazni po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 161 prekrškovnih sankcij/ukrepov (11 odločb z izrekom globe, šest plačilnih nalogov, 42 odločb z izrekom opomina in 102 opozorili za storjen prekršek).

Preglednica 8 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP- 1	SKUPAJ	
587	223	115	95	1	211	11 ¹⁸	6 ¹⁹	42 ²⁰	102	161	372

Vsako leto ugotovljamo veliko neskladnosti pri pregledih obveznih evidenc, ki jih morajo izpolnjevati upravljalci kopališč oziroma njihove odgovorne osebe. Med neskladnostmi, ki smo jih pri nadzoru v času leta 2018 pogosto ugotovili, so manjkajoče in nepopolne objave na informacijskih mestih. Upravljalci tako niso objavili obveznega higienskega reda na bazenih in kopališčih, zadnjih rezultatov laboratorijskih preskušanj vzorcev kopalne vode ali letnega poročila o kakovosti kopalne vode za prejšnje leto, ki ga je upravljavec dolžan pripraviti na podlagi rezultatov laboratorijski preskušanj.

Inšpektorji ugotavljajo največ neskladnosti glede vzorcev, katere so upravljalci dolžni odvzeti v okviru svojega notranjega nadzora. Ti pogosto niso bili skladni z zahtevami Pravilnika o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih, vendar so bili na podlagi Meril za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje ocenjeni kot primerni za kopanje. Merila za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje je na podlagi zgoraj navedenega pravilnika pripravil in na svojih spletnih straneh objavil Nacionalni inštitut za javno zdravje. Nekateri upravljalci niso ustrezno ukrepali ob prejemu neskladnih rezultatov odvzetih vzorcev kopalne vode ali pa niso spoštovali zahtev glede pogostnosti odvzema vzorcev kopalne vode in odvzema vzorcev pred pričetkom obratovanja bazena.

Ob pregledu opreme za prvo pomoč se še vedno ugotavlja neskladnosti glede pretečenih rokov uporabe pri sanitetnem materialu in glede pomanjkljivega nadomeščanja porabljenega sanitetnega materiala. Bilo je tudi nekaj primerov neskladnosti glede avtomatskega zunanjskega defibrilatorja, in sicer so imeli pretečene elektrode ali pa ga sploh niso imeli. Avtomatski zunanji defibrilator je obvezen del opreme za prvo pomoč na kopališčih.

Pri pregledu higienskega stanja in vzdrževanja na kopališčih je bilo največ primerov neskladnosti ugotovljenih pri vzdrževanju bazenske ploščadi in sanitarnih prostorov. Prav tako pa ugotavljamo tudi pomanjkljivosti pri bazenčkih za noge oziroma bočnih prhah pri prehodu na bazensko ploščad in vzdrževanju higiene pod prhami.

¹⁸ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

¹⁹ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

²⁰ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

Na bazenih, kjer ni zagotovljenih kontinuiranih meritev pH vrednosti, prostega klora, redoks potenciala in temperature, morajo upravljavci izvajati ročne meritve v obratovalnem času šestkrat dnevno v enakomernih presledkih in o tem voditi evidenco. Inšpektorji so na inšpekcijskih pregledih ugotovili, da upravljavci meritev ne izvajajo dovolj pogosto oziroma o tem ne vodijo ustrezne evidence. Ugotavljali pa smo tudi nepravilnosti pri dezinfekciji kopalne vode s klorom.

Obravnavali smo prijavo zaradi slabe kakovosti kopalne vode v zaprtem bazenskem kopališču, plavalci naj bi imeli respiratorne težave med vadbo in po vadbi, kar je ob inšpekcijskem pregledu potrdilo več trenerjev, ki so dnevno na tem kopališču. Rezultati laboratorijskih preskušanj odvzetih vzorcev kopalne vode so bili skladni, trihalometani kot stranski produkti kloriranja kopalne vode so bili v zelo nizkih koncentracijah. Ob inšpekcijskem nadzoru pa se je po razgovoru s predstavnikom upravljavca vzpostavil utemeljen sum, da je vzrok za težave uporabnikov kopališča v nezadostnem prezračevanju kopališča. Slovenski pravni red nima določenih vrednosti za stranske produkte kloriranja v zraku na bazenskih kopališčih, zato smo podali predlog za dopolnitev zakonodaje na Ministrstvo za zdravje. Nacionalni inštitut za javno zdravje je na podlagi tega predloga pripravil dokument Kakovost zraka v dvoranskih bazenskih kopališčih in trikloramini.

V okviru letnega programa vzorčenja, ki je v konvencionalnih bazenih potekal v dveh sklopih (kopališča na prostem in dvoranska kopališča), so inšpektorji v sedmih območnih enotah skupaj odvzeli 216 vzorcev kopalne vode. Rezultati analiz na različne parametre (fizikalne, kemijske, mikrobiološke, pri 30 vzorcih pa tudi na prisotnost bakterije *Legionella pneumophila*) so pokazali, da so bile tri četrtine oziroma 163 analiziranih vzorcev skladne z zahtevami Pravilnika o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih. Neskladnih je bilo skupaj 53 vzorcev. Največ neskladnih vzorcev je bilo v OE Novo mesto (41 %), sledijo OE Celje in Dravograd (36 %) ter OE Nova Gorica (33 %). Pri neskladnih vzorcih so bile na podlagi analiziranih parametrov ugotovljene različne vrste neskladnosti (fizikalna, kemijska, mikrobiološka ter kombinacije osnovnih treh vrst). Največ vzorcev, in sicer 37 od 53 (70 %), je bilo neskladnih zaradi fizikalno kemijskih parametrov, 11 (21 %) zaradi mikrobioloških parametrov ter pet (devet odstotkov) zaradi fizikalnih, kemijskih in mikrobioloških parametrov. Vzrok za mikrobiološko neskladnost je bil največkrat prisotnost bakterije *Legionella pneumophila*, in sicer v osmih vzorcih, presežek skupnega števila mikroorganizmov pri 36°C v sedmih vzorcih, in v dveh vzorcih prisotnost bakterij *E. coli* oziroma *Pseudomonas aeruginosa*. Najpogostejši vzrok za fizikalno in kemijsko neskladnost vzorcev je bila neustrezna koncentracija prostega klora, ki je bila izmerjena v 17 vzorcih, presežena vsebnost trihalometanov je bila ugotovljena v 12 vzorcih, neustrezna pH vrednost je bila ugotovljena v 10 vzorcih, presežena vrednost parametra motnost je bila ugotovljena v štirih vzorcih, v dveh vzorcih je bila presežena vrednost za parameter vezani klor. Vsa kopalna voda v bazenih, kjer so bili odvzeti vzorci neskladni, je bila na podlagi Meril za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje ocenjena kot primerna za kopanje.

Po uveljavitvi dopoljenega Pravilnika o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih, smo v okviru letnega programa odvzeli tudi sedem vzorcev v bioloških bazenih. Z zahtevami pravilnika ni bil skladen en vzorec zaradi parametra globinska prosojnost. Tudi neskladen vzorec iz biološkega bazena, je bil na podlagi Meril za ocenjevanje primernosti kopalne vode v bazenih za kopanje ocenjen kot primeren za kopanje.

6.11 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE TER OBJEKTOV IN NAPRAV ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO

Pitna voda je voda v njenem prvotnem stanju ali po pripravi, namenjena pitju, kuhanju, pripravi hrane ali za druge gospodinjske namene, ne glede na njeno poreklo in na to, ali se voda dobavlja iz vodovodnega omrežja iz sistema za oskrbo s pitno vodo, cistern ali kot predpakirana voda, ter vsa voda, ki se uporablja za proizvodnjo in promet živil.

Cilj predpisov²¹ na področju zdravstvene ustreznosti pitne vode je varovanje zdravja ljudi pred škodljivimi vplivi vsakršnega onesnaženja vode z zagotavljanjem, da je voda, namenjena za prehrano ljudi, zdravstveno ustrezna in čista.

Zakonodaja na področju oskrbe s pitno vodo določa zahteve, ki jih mora izpolnjevati pitna voda, z namenom varovanja zdravja ljudi. Upravljavec objekta oziroma naprave za javno oskrbo s pitno vodo mora v okviru notranjega nadzora zagotavljati skladnost in zdravstveno ustreznost pitne vode na pipah oziroma mestih, kjer se voda uporablja kot pitna voda, v objektih za proizvodnjo, promet živil in pakiranje vode in v primeru oskrbe s pitno vodo s cisternami na mestu iztoka iz cistern. V primerih, ko je vzrok za neskladno pitno vodo na pipi interno vodovodno omrežje, mora upravljavec objekta oziroma naprave za javno oskrbo s pitno vodo o tem obvestiti lastnika objekta, ki mora neskladnost odpraviti.

Zdravstveni inšpektorji izvajajo nadzor pri upravljavcih vodooskrbnih sistemov, ki oskrbujejo več kot 50 uporabnikov ali pa oskrbujejo javne objekte, objekte za proizvodnjo živil in objekte za pakiranje pitne vode, kjer preverjajo izvajanje notranjega nadzora po načelih sistema HACCP. Le-ta omogoča upravljavcem prepoznati mikrobiološke, kemične in fizikalne agense, ki bi lahko predstavljali potencialno nevarnost za zdravje ljudi, ter na podlagi teh izvajanje potrebnih ukrepov ter vzpostavitev stalnega nadzora na tistih mestih (kritičnih kontrolnih točkah) v oskrbi s pitno vodo, kjer se tveganja lahko pojavijo. Inšpektorji preverjajo tudi higienske razmere, učinkovitost dezinfekcije pitne vode, če je ta potrebna, pisno gradivo in druge spise, ki so lahko pomembni za oceno skladnosti, ter ukrepe, ki jih upravljavci izvajajo v primerih neskladnosti, vključno z obveščanjem uporabnikov.

V javnih objektih (vrtci, šole, bolnišnice, restavracije) zdravstveni inšpektorji preverjajo stanje njihovega internega vodovodnega omrežja. Inšpektorji preverijo, če zavezanci poznajo tveganja, ki se lahko pojavijo na internem vodovodnem omrežju oziroma pri njegovem neprimernem vzdrževanju. Inšpektorji pregledajo dokumentacijo o internem omrežju, vključno z zapisi o ukrepih, ki jih je potrebno izvajati v primeru neskladnosti. Inšpektorji preverijo, če zavezanci poznajo načine obveščanja o omejitvah uporabe pitne vode, ki ga izvajajo upravljavci javnih vodooskrbnih sistemov.

Na področju objektov in naprav za preskrbo s pitno vodo so poleg zdravstvenih inšpektorjev za nadzor na vodovarstvenih območjih pristojni še kmetijski inšpektorji, ki nadzorujejo kmetijsko dejavnost, in okoljski inšpektorji, ki nadzorujejo ostale okoljske dejavnike tveganja.

V Sloveniji se izvaja sistematično preverjanje (monitoring) pitne vode, s katerim se ugotavlja, ali pitna voda izpolnjuje predpisane zahteve. Izvajanje monitoringa pitne vode zagotavlja Ministrstvo za zdravje, njegov nosilec pa je bil tudi v letu 2018 Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in

²¹ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

hrano. Program monitoringa določa mesta vzorčenja, pogostost vzorčenja, vzorčevalce in laboratorije, ki izvajajo preskušanje vzorcev. Poročilo o monitoringu pitne vode objavi Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano na svojih spletnih straneh.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

Leta 2018 so zdravstveni inšpektorji na tem področju opravili 2.416 inšpekcijskih pregledov ter vzeli 82 vzorcev vode, namenjene za pitje. Odvzeti vzorci so bili v podporo inšpekcijskemu nadzoru, s katerim se ugotavlja skladnost pitne vode s Pravilnikom o pitni vodi v času odvzema vzorca.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 374 ukrepov, od tega 280 upravnih ukrepov (139 ureditvenih odločb, 115 upravnih opozoril in 26 sklepov o izrečenih denarnih kaznih po Zakonu o splošnem upravnem postopku) in 94 prekrškovnih sankcij/ukrepov (šest odločb z izrekom globe, dva plačilna naloga, 36 odločb z izrekom opomina in 50 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 9 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
2.416	82	139	115	26	280	6 ²²	2	36	50	94	374

Inšpektorji so leta 2018 največkrat ugotavljali, da upravljavci niso vzpostavili učinkovitega notranjega nadzora, saj niso naredili ustrezne analize dejavnikov tveganja za njihove vodooskrbne sisteme. Pomanjklivo so tudi vodili dokumentacijo v skladu s svojim notranjim nadzor, prav tako pa niso vzpostavili zadostnega oziroma učinkovitega nadzora na kritičnih kontrolnih točkah.

Upravljavci v okviru svojega notranjega nadzora niso ustrezno prepoznali dejavnikov tveganja oziroma niso imeli ustrezne priprave vode glede na prisotne dejavnike tveganja, ki bi le-te bodisi odstranila bodisi zmanjšala na nivo, na katerem ne bi več predstavljali tveganja.

Upravljavci niso zagotovili ustreznega odvzema vzorcev pitne vode, obseg katerega in frekvenca je določena v njihovem notranjem nadzoru.

Inšpektorji so preverjali tudi načrte obveščanja uporabnikov glede različnih nepredvidenih dogodkov pri vodooskrbi in kakovosti pitne vode, ki jo upravljavci distribuirajo uporabnikom. Upravljavci morajo v skladu s Pravilnikom o pitni vodi in Navodili za obveščanje uporabnikov, ki jih je pripravil Nacionalni inštitut za javno zdravje, pripraviti načrt obveščanja uporabnikov, z načini obveščanja seznaniti uporabnike in to tudi izvajati. Inšpektorji so ugotavljali neskladnosti tako pri samih načrtih upravljavcev kot pri njihovem izvajanju le-teh. Ugotavljali so tudi, da so upravljavci načrt pripravili v skladu z navodilom, vendar ob konkretnih dogodkih obveščanja niso izvedli ali pa ga niso izvedli v celotnem predpisanem obsegu.

Slovenija ima zaradi razgibanega terena zelo veliko manjših javnih vodooskrbnih sistemov, ki oskrbujejo do 500 uporabnikov. Velikih sistemov, ki oskrbujejo več kot 5.000 uporabnikov oziroma, ki oskrbujejo več kot 20.000 uporabnikov, je zelo malo v primerjavi z nekaterimi drugimi evropskimi državami. Projekt Pomurskega vodovoda, ki je že združil oziroma nadomestil veliko manjših sistemov in se sedaj nadaljuje v drugi fazi, ta razmerja nekoliko spreminja.

²² Vrednost vsebuje stek prekrškov.

Na splošno ugotavljamo, da je pri večjih sistemih upravljanje in izvajanje učinkovitega notranjega nadzora za zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode boljše ter da je upravljanje majhnih sistemov pogosto neprofesionalno, ker ga pogosto izvajajo posamezniki kot prostovoljno ali dodatno dejavnost. Največ neskladnosti smo tako ugotavljali v manjših sistemih, število neskladnosti pa se praviloma zmanjšuje z velikostjo sistemov. Velike sisteme upravljajo javna podjetja s ciljno usposobljenim osebjem, manjše pa posamezniki ali Lokalna skupnost, katere odgovorna oseba ima še veliko obveznosti iz drugih področij.

Zdravstveni inšpektorji ob svojih inšpekcijskih nadzorih na terenu zaznavajo različne težave upravljavcev vodooskrbnih sistemov, ki so odgovorni za zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode. Za dobro poznavanje, predvsem pa obvladovanje določenega sistema, se morajo upravljavci zavedati, da na zdravstveno ustreznost pitne vode poleg priprave pitne vode lahko pomembno vpliva tudi vir pitne vode. Medtem ko je priprava pitne vode v celoti v rokah upravljavca, na kakovost vira pogosto le-ta nima nobenega vpliva, kar še dodatno otežuje njegovo delo. Stanje na vodovarstvenih pasovih, s katerim je pogojena kakovost vira pitne vode, v večini primerov ni ustrezno zakonsko urejeno. Poleg tega se na teh pasovih lahko izvajajo tudi določene aktivnosti (gnojenje, paša živine, uporaba pesticidov), na kar upravljavci vodooskrbnih sistemov nimajo nobenega vpliva.

Na nekaterih sistemih za oskrbo s pitno vodo so upravljavci določili ukrep prekuhavanja pitne vode, ki je lahko v veljavi daljše obdobje, tudi nekaj let ali pa ukrep izrečejo ob vsakem dežju. Upravljavci so v teh primerih zagotavljanje zdravstveno ustrezne pitne vode prenesli na vse uporabnike, ob tem pa jim zaračunavajo dobavljeno vodo po enaki ceni, kot da bi jim dobavljali zdravstveno ustrezno pitno vodo. S tem se sicer ne krši nobenega predpisa, saj pogostost in trajanje tega ukrepa nista nikjer določena, dejstvo pa je, da naj bi bil tak ukrep sprejet le v izjemnih primerih, ko upravljavec na drug način ne more zagotoviti zdravstveno ustrezne pitne vode, zato naj bi bil posledično tudi kratkotrajen. Na takšnih sistemih so za zagotovitev stalne skladnosti zdravstveni inšpektorji ukrepali z upravnimi odločbami in prekrškovnimi ukrepi, nadaljujemo pa z denarnimi kaznimi v okviru upravne izvršbe s prisilitvijo z denarno kaznijo.

Zdravstveni inšpektorji se na nekaterih manjših sistemih srečujemo tudi s situacijo, ko lokalna skupnost ne želi več upravljati s temi sistemi, drug upravljavec takšnega sistema pa ni določen. Tovrstni sistemi so običajno v celoti ali delno zgrajeni brez ustrezne dokumentacije, niti niso vrisani v kataster. V skladu s Pravilnikom o pitni vodi je upravljavec lokalna skupnost oziroma lastniki, katere pa je v tovrstnih situacijah zelo težko določiti. Dejstvo, da je na zemljišču posameznika zgrajen vodooskrbni objekt, ne pomeni, da je ta posameznik delni ali celotni lastnik, lahko je samo soglašal z izgradnjo objekta na njegovem zemljišču, gradnjo pa so izvedli drugi zainteresirani posamezniki. Ugotavljanje, kdo vse je priključen na posamezen sistem, pa je brez ustrezno urejenega katastra nemogoče, še posebej, če lastnikom to ni v njihovem interesu in so tudi brez vodnega dovoljenja. Takšne primere odstopamo tudi v obravnavo Inšpektoratu RS za okolje in prostor.

Ne moremo mimo dejstva, da so si določena opažanja inšpektorata na področju javne oskrbe s pitno vodo iz leta v leto podobna oziroma se ponavljajo. Kljub temu pa zaznavamo obetajoč trend počasnega izboljševanja stanja na tem področju, kar nam kažejo meritve državnega monitoringa pitne vode in tudi vsakokratne ugotovitve našega inšpekcijskega nadzora.

Zdravstveni inšpektorji so odvzeli 82 vzorcev pitne vode z namenom preverjanja njene skladnosti na pipi končnega uporabnika in uspešnosti vzpostavitve notranjega nadzora na posameznih

sistemih za javno vodooskrbo, ki ga morajo vzpostaviti upravljavci teh sistemov. Inšpektorji so vzorce pitne vode praviloma odvzeli na manjših sistemih, kjer je stanje slabše, v nekaterih primerih tudi ob bolj neugodnih vremenskih razmerah. 80 vzorcev, odvzetih v okviru rednega nadzora, je bilo preskušanih na mikrobiološke parametre *E. coli*, koliformne bakterije in skupno števila mikroorganizmov pri 22°C ali 37°C, dodatno je bilo preskušanih 76 vzorcev na parameter enterokoki. Na 56 vzorcih se je še dodatno preskušala prisotnost spor *Clostridium perfringens*, saj je bila vzorčena pitna voda površinskega porekla oziroma bi lahko na vodni vir vplivala površina. Dva vzorca sta bila dodatno preskušana na parametra vonj in okus, en vzorec pa dodatno na parameter motnost. Z analizami se je v odvzetih vzorcih pitne vode preverjala skladnost parametrov z zahtevami Pravilnika o pitni vodi, podana je bila tudi ocena njihove zdravstvene ustreznosti. Od 82 odvzetih vzorcev je bilo 16 vzorcev neskladnih, od tega so bili štirje vzorci ocenjeni kot neskladni in hkrati tudi zdravstveno neustreznih, preostalih 12 neskladnih vzorcev pa ni neposredno ogrožalo zdravja ljudi, saj so bili preseženi le indikatorski parametri. V večini neskladnih vzorcev je bil vzrok neskladnosti en mikrobiološki parameter, trije vzorci so bili neskladni zaradi dveh ali več mikrobioloških parametrov. Prisotnost koliformnih bakterij je bila ugotovljena v 14 vzorcih, sledila je prisotnost bakterij *Escherichia coli*, ki je bila nadena v treh vzorcih, prisotnost v Enterokokov je bila najdena v enem vzorcu, v enem vzorcu pa je bilo previsoko število kolonij pri 22 oziroma 37°C. V okviru dodatnega nadzora smo odvzeli dva vzorca na vse zgoraj naštetе mikrobiološke parametre in mineralna olja. En vzorec je bil neskladen zaradi prisotnosti koliformnih bakterij in povečanega števila kolonij pri 22°C.

Pri vseh upravljavcih vodooskrbnih sistemov, kjer so bili odvzeti neskladni oziroma zdravstveno neustrezni vzorci, so zdravstveni inšpektorji preverili ustreznost notranjega nadzora na načelih sistema HACCP in izrekli ustrezne ukrepe.

6.12 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU VARNOSTI NA SMUČIŠČIH

Smučišča so športni objekti, sestavljeni iz smučarskih površin in žičniških naprav. Na varnost smučarjev na urejenih smučiščih vplivata predvsem urejenost prog in žičniških naprav ter število smučarjev in njihovo spoštovanje smučarskih pravil.

Zakon o varnosti na smučiščih²³ ureja temeljna pravila za uporabo smučišč z namenom zagotavljanja varnosti in reda na smučiščih, ureditev in obratovanje smučišča, reševanje na smučišču, obveznosti upravljavcev smučišč in samo odgovorno ravnanje smučarjev in smučark ter drugih oseb, ki se zadržujejo na smučišču in ne smučajo.

Zdravstveni inšpektorji imajo v skladu z Zakonom nadzor nad ustreznostjo načrta za reševanje, številom reševalcev in njihovo usposobljenostjo, prostori za prvo pomoč in reševalce, opremo za prvo pomoč in izpolnjevanja poročil o izvajanju reševanja na smučišču. Pri izvajalcih za usposabljanje za prvo pomoč preverjajo, če vodijo ustrezne evidence in ustrezno poročajo.

Za izvrševanje določil Zakona je moralo Ministrstvo za zdravje sprejeti še podzakonske dokumente, ki podrobno določajo vsebino zahtev, ki so pod nadzorom Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije. Pravilnik o reševanju na smučiščih je v veljavnosti od 1.7.2018, zato smo preglede v prvi polovici tega leta izvajali na podlagi takrat veljavnega Pravilnika o reševalni službi in o službi prve pomoči na smučiščih iz leta 1978, ki pa je v velikem delu zastarel oziroma v nasprotju s sedaj veljavnim Zakonom.

Na smučiščih so poleg zdravstvenih inšpektorjev za nadzor pristojni še inšpektorji za notranje zadeve, inšpektorji za infrastrukturo in policisti.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

V prvi polovici leta 2018 so zdravstveni inšpektorji na tem področju opravili 19 inšpekcijskih pregledov. Večjih pomankljivosti ob pregledih nismo ugotavljali, tako da ukrepov glede na pomankljivo oziroma zastarelo pravno podlago nismo izrekli.

²³ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

6.13 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU SPLOŠNE VARNOSTI PROIZVODOV

Cilj predpisov²⁴, ki urejajo področje splošne varnosti proizvodov, je zagotovitev visoke ravni varnosti in zdravja potrošnikov in drugih uporabnikov. Zakon o splošni varnosti proizvodov določa, da se smejo dati na trg samo varni proizvodi in se uporablja zlasti za proizvode, ki niso predmet posebnih predpisov, so pa za nekatere izdelke med njimi sprejeti harmonizirani standardi s podrobnejše razčlenjenimi zahtevami glede njihove varnosti.

Zakonodaja na področju splošne varnosti proizvodov opredeljuje varnostne zahteve, ki jih morajo izpolnjevati proizvodi, način njihovega označevanja ter obveznosti gospodarskih subjektov. Le-ti so odgovorni za varnost oziroma spremljanje varnosti izdelkov na trgu, vključno z izvedbo preventivnih in korektivnih ukrepov, pri tem pa so dolžni sodelovati z nadzornimi organi.

Inšpekcijski pregledi na področju splošne varnosti proizvodov se izvajajo pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije in maloprodaje, kot tudi v objektih, kjer se proizvodi splošne varnosti uporabljajo (otroško varstvo, objekti higienske nege). Obseg inšpekcijskega pregleda je odvisen od vloge gospodarskega subjekta in lahko vključuje pregled dokumentacije, s katero zavezanci dokazujejo skladnost proizvodov z varnostnimi zahtevami (določenimi v predpisih oziroma standardih, če pa teh ni, s priporočili Evropske komisije, kodeksi uveljavljenega ravnanja itd.), pregled označevanja in vodenja registra pritožb ter pregled evidenc obveščanja gospodarskih subjektov in pristojnega inšpekcijskega organa o proizvodu, ki pomeni tveganje ter o sprejetih ukrepih (umik/odpoklic). Zdravstvena ustreznost proizvodov se ugotavlja z laboratorijskimi analizami vzorcev. Inšpekcijski nadzor na področju splošne varnosti proizvodov poteka tudi v okviru različnih akcij, katerih usmerjenost se spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

Nadzor se izvaja nad nekaterimi skupinami proizvodov splošne varnosti, predvsem na področju proizvodov za otroke in nego otrok ter proizvodov zavajajočega videza – proizvodi, ki so podobni živili in jih lahko zato potrošniki, še posebej otroci, vnesejo v usta, sesajo ali zaužijejo, kar bi lahko predstavljalo nevarnost za njihovo zdravje in življenje.

Nadzor poteka tudi na področju piercinga, tetoviranja in drugih podobnih dejavnosti. Pri izvajalcih higienske dejavnosti se kontrolira uporabo proizvodov, ki morajo biti skladni s Pravilnikom o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti ter ne smejo vsebovati določenih nevarnih snovi in barvil, opredeljenih v pravilniku.

Zaradi raznolikosti proizvodov, za katere veljajo določbe Zakona o splošni varnosti proizvodov, Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije pri nadzoru pogosto sodeluje tudi s Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije in Uradom Republike Slovenije za kemikalije.

Del nadzora se izvaja tudi v obliki akcij, katerih namen je preveriti stanje na trgu glede ponudbe posameznih skupin izdelkov, ponudbe na sejnih, pri specifičnih gospodarskih subjektih in podobno. Usmerjenost akcijskih pregledov se vsako leto spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

²⁴ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje, kot tudi v objektih, kjer se proizvodi pod nadzorom inšpektorata uporabljajo, opravili 151 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 25 vzorcev proizvodov za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemične oziroma fizikalne parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 41 ukrepov, od tega 30 upravnih ukrepov (dve ureditveni odločbi in 28 upravnih opozoril) in 11 prekrškovnih sankcij/ukrepov (en plačilni nalog in 10 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 10 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ						
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi			SKUPAJ
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Plačilni nalog	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
151	25	2	28	30	1	10	11	41

Inšpektorji so največ neskladnosti ugotovili pri označevanju v slovenskem jeziku glede varnostnih opozoril in navodil in sicer v 21 % pregledov, v štirih odstotkih obravnav pa glede identifikacijskih podatkov (ime, blagovna znamka, naslov, sedež proizvajalca).

Del pregledov je bil usmerjen v posamezne skupine izdelkov, ki smo jih v tem letu želeli podrobneje obravnavati. Tako smo opravili nadzor nad prodajo določenih skupin tekstilnih izdelkov v spalnem okolju otrok. Proizvodi, ki se uporabljajo v spalnem okolju dojenčkov in majhnih otrok, morajo biti varni, saj so dojenčki in majhni otroci tam pogosto brez nadzora dlje časa podnevi in ponoči. Standardi za otroške spalne vreče, ki se uporabljajo v postelji, prešite odeje za otroško posteljo (razen odstranljive prevleke za odeje) in standard za ščitnike za otroško posteljo so izšli v letu 2018. Inšpektorat je naše proizvajalce in druge v dobavni verigi, že pred izdajo standardov informiral o varnostnih parametrih na tem področju in ukrepal v tistih primerih, ko je bilo zakonodajno možno (npr. opozorila in navodila za uporabo niso bila prevedena v slovenski jezik). V okviru akcije je bilo izvedenih 32 inšpekcijskih pregledov in pregledanih je bilo 102 izdelkov od tega 26 % neskladnih z že obstoječo zakonodajo. Akcija nadzora izdelkov splošne varnosti iz pristojnosti ZIRS na sejmih in tržnicah je potekala do konca leta 2018. Pregledani so bili ročno izdelani obeski v obliki figur, z magneti ter slinčki. Lepilo za nohte, ki se je prodajalo na sejmu z opozorilom »Samo za profesionalno uporabo« je bilo umaknjeno s trga. Neskladnih je bilo 25 % izdelkov.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.21 poglavju poročila Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov.

6.14 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU KOZMETIČNIH PROIZVODOV

Cilj predpisov²⁵ na tem področju je zagotoviti proizvodnjo in promet kozmetičnih izdelkov, ki so v običajnih in predvidljivih pogojih uporabe varni za uporabnike. Uredba (ES) št. 1223/2009, ki postavlja strožje zahteve in merila za izkazovanje varnosti kozmetičnih izdelkov, se je v celoti začela uporabljati 11. julija 2013, in je zamenjala Zakon o kozmetičnih proizvodih in njegove podzakonske predpise.

Zakonodaja določa obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati odgovorne osebe za kozmetični izdelek, ki so vpisane v evropsko bazo CPNP in drugi gospodarski subjekti (uvozniki, distributerji). To je med drugim zagotavljanje ustrezne dokumentacije s podatki o varnosti kozmetičnih proizvodov in proizvodnjo v skladu z načeli dobre proizvodne prakse. Določa zahteve glede označevanja, predstavljanja in oglaševanja kozmetičnih proizvodov ter ureja njihovo mikrobiološko in kemijsko varnost, in sicer opredeljuje snovi, ki jih kozmetični proizvodi ne smejo vsebovati, ter sestavine, za katere veljajo posebne omejitve in pogoji, pod katerimi se kozmetični proizvodi, ki jih vsebujejo, lahko dajejo na trg.

V okviru inšpekcijskega nadzora zdravstveni inšpektorji pri odgovornih osebah pregledajo dokumentacijo in podatke o sestavi kozmetičnega proizvoda, ocene varnosti ter, v primerih navedenega delovanja oziroma učinkih kozmetičnega proizvoda, ustrezna dokazila. Pri proizvajalcih se inšpektorji prepričajo še o izvajanju elementov dobre proizvodne prakse. V maloprodaji se primarno preverja ustrezno označevanje kozmetičnih proizvodov, medtem ko se ustrezno predstavljanje oziroma oglaševanje kozmetičnih proizvodov preverjata preko spremljanja različnih medijev. Nadzor poteka tudi v objektih za higiensko nego tako nad kozmetičnimi proizvodi, ki se tržijo, kot tudi nad njihovo uporabo.

Del nadzora se izvaja tudi v obliki akcij, katerih namen je preveriti stanje na trgu glede ponudbe posameznih skupin izdelkov, ponudbe na sejnih, pri specifičnih gospodarskih subjektih in podobno. Usmerjenost akcijskih pregledov se vsako leto spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje kot tudi končne uporabe za profesionalne namene v objektih za higiensko nego in v objektih otroškega varstva ter hotelih opravili 700 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 41 vzorcev kozmetičnih proizvodov za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 288 ukrepov, od tega 154 upravnih ukrepov (11 ureditvenih odločb in 143 upravnih opozoril) in 134 prekrškovnih sankcij/ukrepov (13 plačilnih nalogov, 10 odločb z izrekom opomina in 111 opozoril za storjen prekršek).

²⁵ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

Preglednica 11 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ							
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
700	41	11	143	154	13	10 ²⁶	111	134	288

Inšpektorji so ugotovili največ neskladnosti zaradi pripisovanja navedb o učinkih kozmetičnim izdelkom, bodisi s strani distributerjev in uvoznikov (v 11 %), kot tudi s strani odgovornih oseb (v 10 %). Pri odgovornih osebah je bilo pri presoji poročil o varnosti ugotovljeno neskladje (v šestih odstotkih), pri presoji dokumentacije (v štirih odstotkih) ter pri drugih obveznostih, kot so priglasitev dejavnosti, priglasitev izdelka in sledljivost (v štirih odstotkih). Delež neskladnosti zaradi označevanja in identifikacije izdelka je pet odstotkov. Pri nadzoru nad uporabo izdelkov v salonih higienske nege so bile v dveh odstotkih obravnav ugotovljene neskladnosti v zvezi z označevanjem in identifikacijo izdelka.

Poleg pregledov, katerih pogostost je določena s kategorizacijo objektov, narejeno na podlagi ocene tveganja, je potekal nadzor tudi v obliki usmerjenih akcij.

Zakonodaja se na področju konzervansov v kozmetičnih izdelkih zelo hitro spreminja, zato spremljamo stanje na tem področju. V okviru akcije je bilo opravljenih 47 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 187 izdelkov. Neskladnih je bilo 17 % izdelkov. Pregledani so bili izdelki v klasični in spletni prodaji, in sicer, izdelki, ki ostajajo na koži ter izdelki, ki se sperejo. Poudarek je bil na izdelkih za otroke.

Zadnje omejitve konzervansov se nanašajo na prepoved / omejitev uporabe določenih konzervansov v izdelkih, ki ostajajo na koži. Inšpektorji ugotavljajo, da se je po uveljavitvi teh zadnjih sprememb, stanje v primerjavi z lanskim letom izboljšalo. Pregledani izdelki so bili skladni, samo v enem primeru je bil v seznamu sestavin najden, že pred časom prepovedan, konzervans izobutilparaben. V okviru te akcije, se je pri pregledih seznamov sestavin v spletnih trgovinah pogosto zgodilo, da le-ti niso bili posodobljeni skladno s spremenjeno formulacijo izdelka. Identificirani so bili izdelki, ki ostanejo na koži, z navedeno vsebnostjo konzervansa methylisothiazolinon (MI).

V okviru vsakoletne akcije navedbe o kozmetičnih izdelkih je bilo izvedenih 22 inšpekcijskih pregledov in ciljano obravnavanih 64 izdelkov oziroma 79 navedb od katerih je bilo 65 % neskladnih. Tudi v tem letu je bilo ugotovljeno, da največji problem še vedno predstavljajo navedbe o kozmetičnih izdelkih pri predstavljanju in prodaji na spletnih straneh, ki jih v večini primerov samovoljno oblikujejo distributerji. Sami izdelki so običajne sestave iz svoje namembne skupine, pripisuje pa se jim zdravstvena učinkovitost ali izjemni specifični učinki. Pregledi so bili osredotočeni na navedbe o izdelkih za problematično kožo, izdelkih za boleče in utrujene noge in bolečo hrbtenico, izdelkih za glajenje gub, maskah za kožo, kremah za topljenje maščob, izdelkih za beljenje zob in kremah za sončenje ter barvah za lase. Največ pregledov (90 %) je bilo izvedenih v spletni prodaji, kjer so kršitve glede navedb najbolj pogoste in to predvsem glede zdravstvenih navedb (85 %). Ostale neskladne navedbe so se v večini primerov nanašale na učinkovitost izdelkov.

²⁶ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

Inšpektorji so pri svojem delu, glede na Uredbo Komisije (EU) št. 655/2013, ki določa skupna merila za utemeljitev navedb, uporabljenih v zvezi s kozmetičnimi izdelki, ugotovili, da je bilo največkrat kršeno merilo dokazno gradivo, nato verodostojnost in skladnost z zakonodajo.

Za navedbe organske oziroma ekološke kozmetike so distributerji v večini primerov pridobili ustrezna dokazila od predhodnika v prodajni verigi.

V večini primerov so zavezanci dobro sodelovali in takoj odstranili sporne navedbe oziroma jih preoblikovali v zadovoljujoče.

Letos smo se dodatno srečali s težavno obravnavo oglaševanja izdelkov preko TV, kjer je vpletenih več deležnikov, ki se izogibajo odgovornosti za oglaševano vsebino.

Akcija nadzora kozmetičnih izdelkov na sejnih in tržnicah je potekala do konca leta 2018. Pregledanih je bilo 52 izdelkov (kreme, toniki, balzami, parfumi, mila olja...) in neskladna sta bila samo dva izdelka. V okviru teh specifičnih inšpekcijskih pregledov sta bili evidentirani dve novi odgovorni osebi za kozmetične izdelke.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.21 poglavju poročila Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov.

6.15 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU IGRAČ

Igrača je izdelek, ki je namenjen otrokom od rojstva pa vse do starosti 14 let in je oblikovan tako, da je namenjen igri, ki je eno izmed ključnih orodij za otrokov razvoj. Cilj predpisov na področju varnosti igrač je opredelitev zahtev za igrače z namenom zaščite otrok pred nevarnostmi, ki bi jim bili izpostavljeni zaradi uporabe igrače, ki bi imela neustrezno obliko, zgradbo, sestavo in/ali funkcijo. Osnovni predpis²⁷, ki opredeljuje varnost igrač, je evropska Direktiva o varnosti igrač 2009/48/ES, ki jo v celoti vsebinsko povzema Uredba o varnosti igrač. Podrobne zahteve so opredeljene v harmoniziranih standardih.

Zakonodaja določa zahteve glede varnosti, ki jih morajo igrače izpolnjevati pred dajanjem na trg, ter opredeljuje obveznosti gospodarskih subjektov, postopke ugotavljanja skladnosti s predpisanimi zahtevami, določbe glede tehnične dokumentacije in listin, ki se prilagajo igračam ob dajanju na trg, ter obveznosti in načine označevanja igrač. Vse igrače, ki se tržijo v Evropski uniji, morajo biti opremljene z oznako skladnosti (CE), ki jo proizvajalec lahko namesti le, če igrača izpolnjuje vse bistvene varnostne zahteve.

Usmerjenost nadzora nad igračami, ki je pred uveljavitvijo nove direktive potekala pretežno na osnovi nadzora izdelka, je prešla v nadzor obvladovanja sistema zagotavljanja kakovosti proizvodnje igrač in spremljanja njihove varnosti na trgu vse do potrošnika. V okviru inšpekcijskega nadzora zdravstveni inšpektorji lahko, glede na vlogo, ki jo ima gospodarski subjekt, pregledajo in ocenijo postopke zagotavljanja izpolnjevanja zahtev glede varnosti, izvedbe predpisanega postopka ugotavljanja skladnosti, izdelave in hranjenja tehnične dokumentacije v predpisanem obsegu in označevanja igrač s predpisanimi znaki skladnosti in drugimi oznakami. Poleg tega preverijo, če zavezanci obveščajo gospodarske subjekte in Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije o igračah, ki pomenijo tveganje, oziroma o sprejetih ukrepih za umik/odpoklic takih igrač s trga ter vodijo register pritožb.

Inšpektorji so prisotni tudi v vrtcih, kjer opozarjajo na nakup varnih igrač in njihovo varno uporabo.

Del nadzora se izvaja tudi v obliki akcij, katerih namen je preveriti stanje na trgu glede ponudbe posameznih skupin izdelkov, ponudbe na sejnih, pri specifičnih gospodarskih subjektih in podobno. Usmerjenost akcijskih pregledov se vsako leto spreminja glede na rezultate pregledov iz prejšnjih let, spremembe predpisov na področju, morebitna nova tveganja in najnovejša spoznanja stroke.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji pri gospodarskih subjektih, ki opravljajo dejavnost proizvodnje, uvoza, distribucije, maloprodaje kot tudi v objektih otroškega varstva opravili 559 inšpekcijskih pregledov. Odvzeli so 91²⁸ vzorcev igrač za laboratorijske analize na relevantne kemijske fizikalne, mehanske, mikrobiološke in/ali električne parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 209 ukrepov, od tega 128 upravnih ukrepov (50 ureditvenih odločb in 78 upravnih opozoril) in 81 prekrškovnih sankcij/ukrepov (dve odločbi z

²⁷ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

²⁸ Štirje vzorci so bili odvzeti v božičnem času 2017 in so vsebinsko obravnavani v tem poročilu.

izrekom globe, devet plačilnih nalogov, sedem odločb z izrekom opomina in 63 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 12 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
559	91	50	78	128	2	9	7 ²⁹	63	81	209

Pri proizvajalcih in uvoznikih so inšpektorji ugotavljali največ neskladnosti zaradi neizpolnjevanja zahtev zakonodaje glede vsebine zahtevane tehnične dokumentacije, zlasti v zvezi z opisom načrtovanja in proizvodnje (v 29 %), neustrezne izjave ES o skladnosti (v šestih odstotkih) in ocene varnosti (v 18 %). Pomemben delež neskladnosti, in sicer v 28 % pregledov, se ugotavlja tudi zaradi neskladnega označevanja, zlasti opozoril in navodil v slovenskem jeziku, bodisi s strani proizvajalcev, kot tudi s strani distributerjev in pri identifikaciji proizvajalca in uvoznika (v sedmih odstotkih).

Vsako leto se preverja stanje pustnih igrač na našem trgu, vključno s spletnimi trgovinami. V tem letu je bilo opravljenih 32 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 157 izdelkov. To so bili predvsem pustni kostumi, barve za poslikavo obraza, maske, lasulje, pokrivala in dodatki pustnim kostumom. Neskladnih je bilo 36 % izdelkov. Večina inšpekcijskih pregledov je bila uvedenih s pregledom prodajnih spletnih strani, nato pa nadaljevanje pregledov na sedežu zavezanca oziroma s pozivi za predložitev ustrezne dokumentacije, kjer se je ugotavljala usklajenost oziroma odstopanja glede označevanja na samih izdelkih ter na spletnih prodajnih straneh pri posameznem obravnavanem izdelku. Inšpektorji ugotavljajo, da se kljub rednim akcijam, pri novih zavezancih neskladnosti še vedno pojavljajo, kar kaže tudi odstotek neskladnosti. Neskladnosti se nanašajo na opozorila in navodila v slovenskem jeziku. Na spletu se ne navaja bistvenih značilnosti izdelkov s katerimi morajo biti seznanjeni potrošniki pred nakupom (opozorila, sestavine za izdelke za pustno poslikavo). Pri obravnavanih pustnih kostumih ni bilo dodatnih vrvic, pentelj, zato se skladnost s standardom SIST EN 14682:2015 ni izvajala.

Največji del pregledov na področju igrač v letu 2018 je bil usmerjen v skupino igrač za otroke od 18 meseca do 4 leta starosti. Namen akcije je bil bolj podrobno preveriti stanje pravilne razvrščenosti igrač v določene starostne kategorije. Inšpektorji so upoštevali smernice za najnižjo starost pri kateri se otroci igrajo s specifičnimi igrači iz posamezne podkategorije za to starostno obdobje glede na dosežene motorične in kognitivne sposobnosti (SIST-TP CEN ISO/TR 8124-8:2016). Pomembno je bilo prepoznati razlike med sposobnostmi otrok do treh let starosti in otrok starih nad tri leta, saj so varnostni parametri za otroke do treh let starosti bistveno bolj zahtevni. Dodatno je bil inšpektorjem v pomoč s strani evropske ekspertne skupine za igrače posodobljen vodnik, za razlikovanje med igrači, ki so primerne za otroke pod tremi leti in nad tremi leti starosti. Skupine pregledanih izdelkov so bile zelo različne od plišastih igrač do sestavljanek, mehurčkov, glasbenih, roputuljic, izobraževalnih igrač, iger, žogic itd. V okviru akcije je bilo opravljenih 47 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 175 izdelkov. Neskladnih je bilo 10 % igrač. V večini primerov so igrače starostno pravilno razvrščene, le v nekaterih primerih so se proizvajalci odločili za oznako, da igrača ni primerna za otroke do treh let starosti, čeprav je bila

²⁹ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

glede na igralno vrednost primerna za najmlajše otroke. Neskladnosti so se nanašale tudi na pomanjkljivo označevanje in prevode opozoril.

Namen akcije skiroji, vozila in tricikli za otroke do treh let starosti je bil ponoven pregled stanja teh izdelkov na trgu, vključno s spletno prodajo. V okviru akcije je bilo opravljenih 21 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 48 izdelkov. To so bili skiroji-igračke, tricikli in poganjalci. Neskladnih je bilo 37 % izdelkov. Ugotovljene neskladnosti so se nanašale na prevode opozoril, ki niso dovolj točni. Našle so se tudi večje neskladnosti, ko so manjkali bistveni deli opozoril. Inšpektorji ugotavljajo, da pri distributerjih, ki redno dobavljajo enako vrsto igračk ni ugotovljenih neskladnosti oz. so manjše, medtem ko enkratni nakupi ali nakupi vsako leto drugih igračk predstavljajo nepoznavanje opozoril za to vrsto igračk in posledično vrsto neskladnosti. Pregledani so bili tudi zavezanci, ki distribuirajo izdelke za športne dejavnosti z lastno trgovsko mrežo v RS. Njihova glavna dejavnost je spletna trgovina z izdelki namenjenimi v večini športnim dejavnostim, manj končnim kupcem.

Namen akcije nove vrste igračk je spremljati in preveriti igračke, ki predstavljajo bistveno tehnološko novost na področju ali pa igračke, ki postanejo v določenem letu izredno popularne. V letu 2018 smo zaznali, da lahko izredno popularne igračke sluzi (slime toys), predstavljajo tveganje za zdravje zaradi previsoke vsebnosti bora. Identificirali smo ponudbo teh igračk na slovenskem trgu in odvzeli deset vzorcev. V štirih vzorcih je bila vsebnost bora presežena in izvedeni so bili ustrezni ukrepi. Pri vedno bolj prodajanih »pametnih igračkah« oziroma s spletom oziroma mobilnim telefonom povezanih igračkah je, ob premajhnih varnostnih ukrepih, lahko problem zasebnost prenesenih informacij, ki se nanašajo na varstvo osebnih podatkov. V okviru akcije je bil pregledan interaktivni robot, ki je primeren za sestavljanje, programiranje in prikazovanje na pametnih telefonih in tablicah z aplikacijo proizvajalca. Inšpektorji so preverjali tudi z internetom povezane drone-igračke in helikopterje-igračke. V večini primerov so bila opozorila in navodila za uporabo ustrezna. Za posebne vrste igračk, ki se segrevajo z mikrovalovno pečico, pa je potrebno pred dajanjem na trg pridobiti certifikat ES pregleda tipa, ki je izdan s strani priglašene organa. V notranjosti igračke se namreč razvijejo zelo visoke temperature in ta nevarnost ni »pokrita« z obstoječimi standardi.

Namen akcije kostumi za noč čarovnic je bil preveriti stanje tovrstnih igračk na slovenskem trgu in v spletnih trgovinah. V okviru te akcije je bilo opravljenih 8 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 30 izdelkov. To so bili predvsem kostumi za noč čarovnic in razni dodatki kostumom. Neskladnih je bilo 30 % izdelkov, kar je nekoliko več kot lansko leto. Ugotovljene neskladnosti so se nanašale na označevanje, opozorila in varnostna navodila v slovenskem jeziku.

Akcija nadzora igračk na sejmih in tržnicah je potekala do konca leta 2018. V okviru akcije je bilo izvedenih 26 inšpekcijskih pregledov in pregledanih 91 izdelkov. Neskladnih je bilo 10 % pregledanih izdelkov, kar je manj kot prejšnje leto (23 %) in predprejšnje leto (44 %). Med zavezanci se še najdejo taki, ki kupujejo nekvalitetne in slabo označene igračke ter jih prodajajo samo na sejmih. Identificirana sta bila dva nova gospodarska subjekta.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.21 poglavju poročila Program vzorčenja na področju igračk.

6.16 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU MATERIALOV IN IZDELKOV, NAMENJENIH ZA STIK Z ŽIVILI

Materiali in izdelki, namenjeni za stik z živili, lahko v živila sproščajo sestavine v količinah, ki lahko škodljivo vplivajo na zdravje ljudi. Namen Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1935/2004 z dne 27. oktobra 2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in razveljavitvi direktiv 80/590/ES in 89/109/EGS³⁰ je zagotoviti varnost materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili.

Zakonodaja zahteva, da je vsak material ali izdelek, ki prihaja z živili v neposreden ali posreden stik, dovolj inerten, da njegove sestavine ne prehajajo v živila v takih količinah, ki bi lahko ogrožale zdravje ljudi ali povzročale nesprejemljive spremembe v sestavi živil oziroma ki bi lahko poslabšale njihove organoleptične lastnosti. Poleg tega zakonodaja vsebuje določila v zvezi s sledljivostjo in označevanjem materialov in izdelkov ter daje podlago za izjavo o skladnosti, ki jo opredeljujejo nekateri vertikalni predpisi. Pri trženju je pomembno tudi določilo, da označevanje, oglaševanje in predstavitev materiala ali izdelka ne sme zavajati potrošnikov. Vsi nosilci, ki prvi dajejo na trg materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, morajo upoštevati določila zakonodaje glede dobre proizvodne prakse in se morajo pri zdravstvenem inšpektoratu registrirati.

Zdravstveni inšpektorji pri nadzoru preverjajo izvajanje dokumentiranega sistema za zagotavljanje kakovosti tako, da pregledajo dokumentacijo, ki zagotavlja skladnost materialov in izdelkov s predpisi ter dokazuje varnost končnih materialov in izdelkov. Inšpektorji se tudi prepričajo o delovanju sistema sledljivosti, preverijo vsebino izjave o skladnosti, ustreznost označevanja v posameznih stopnjah distribucijske verige ter ustreznost navodil za varno uporabo, priloženih h končnemu izdelku. Izvajajo se tudi inšpekcijski pregledi pošiljk iz tretjih držav. Z laboratorijskimi analizami odvzetih vzorcev se naključno preveri varnost materialov in izdelkov ter njihova primernost za uporabo za stik z živili.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

V letu 2018 so inšpektorji pri proizvajalcih, veletrgovcih oziroma vseh tistih, ki na območju Republike Slovenije prvi dajejo materiale in izdelke na trg, v maloprodaji ter pri uporabnikih materialov in izdelkov, opravili 408 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 191 vzorcev za laboratorijske analize na kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 110 ukrepov, od tega 62 upravnih ukrepov (sedem ureditvenih odločb, 53 upravnih opozoril in dva sklepa o denarni kazni) in 48 prekrškovnih sankcij/ukrepov (dve odločbi z izrekom globe, 12 odločb z izrekom opomina in 34 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 13 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi				SKUPAJ
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
408	191	7	53	2	62	2	12 ³¹	34	48	110

³⁰ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

³¹ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

V letu 2018 smo največji delež neskladnosti 11 % obravnav ugotavljali zaradi neizpolnjevanja zahtev zakonodaje glede izjave o skladnosti materiala oz. izdelka, namenjenega za stik z živili. Pri proizvajalcih in uvoznikih smo bili še posebno pozorni na vsebino izjave o skladnosti za plastične in keramične materiale, za katere zakonodaja natančno predpisuje vsebino izjave. Tako smo v letu 2018 pri proizvajalcih plastičnih materialov ugotovili neskladne izjave v 10 % obravnav, pri uvoznikih plastičnih materialov pa v šest odstotkov obravnav. Pri keramičnih izdelkih je bil delež neskladnosti nekoliko večji, in sicer pri proizvajalcih v 12 % obravnav, pri uvoznikih pa v 25 %. Inšpektorji so ugotavljali neskladnosti tudi pri preverjanju izpolnjevanja zahteve zakonodaje, ki določa, da mora biti izjava o skladnosti za keramične izdelke prisotna tudi v maloprodaji, pri tem so ugotovili neskladnosti v 50 % obravnav.

Pri preverjanju izpolnjevanja zahtev zakonodaje o dobri proizvodni praksi, ki se uporablja v vseh sektorjih in vseh fazah proizvodnje, predelave in distribucije materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, smo neskladnosti ugotavljali v 10 % obravnav, kar je enako kot v preteklem letu. Največji delež neskladnosti je bil ugotovljen pri nadzoru keramičnih izdelkov, manjši delež pa pri plastičnih, kovinskih, lesenih in papirnih materialih. Poleg tega je večina neskladnosti pri nadzoru izdelkov iz keramike ugotovljena pri proizvajalcih, ki so večinoma manjša podjetja. Pri drugih materialih se neskladnosti ugotavljajo predvsem v fazah trženja. Še vedno velja dejstvo, da se inšpektorji z lesenimi in keramičnimi izdelki srečujejo predvsem pri majhnih proizvajalcih in trgovcih, ki svoje izdelke večinoma prodajajo na tržnicah in različnih sejmih. Pri proizvodnji plastičnih, kovinskih in papirnih materialov pa gre za tehnično zahtevnejšo proizvodnjo, ki jo izvajajo bolj usposobljeni izvajalci, zato le-ti lažje izpolnjujejo zahteve zakonodaje o dobri proizvodni praksi.

Pri označevanju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, smo v letu 2018 ugotovili neskladnosti v osmih odstotkih obravnav, in sicer v vseh fazah proizvodnje in distribucije.

Neskladnosti pri izpolnjevanju zahtev zakonodaje glede sledljivosti, registracije podjetij in umika izdelkov, ki niso varni, so bile ugotovljene v zelo nizkem številu. Neskladnosti ugotavljamo zlasti pri manjših proizvajalcih in uvoznikih, pri katerih naletimo na pomanjkanje poznavanja zakonodaje in zavedanja odgovornosti.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.21 poglavju poročila Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili.

6.17 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI OZIROMA VARNOSTI ŽIVIL IN HRANE

Oskrba z varno hrano, ki ne ogroža zdravja potrošnikov preko kemičnih, bioloških ali drugih vrst onesnaževal, je temelj zdrave prehrane in pomemben dejavnik varovanja zdravja kot javnega interesa. Preprečevanje bolezni, povezanih z živilo oziroma hrano, in varstvo interesov potrošnikov sta zato dva bistvena elementa živilske zakonodaje³².

Živilska zakonodaja opredeljuje splošne zahteve, biološko in kemijsko varnost živil ter nosilec živilske dejavnosti postavlja zahteve glede označevanja, predstavljanja in oglaševanja živil, vključno z zdravstvenimi in prehranskimi trditvami na živilih.

Zdravstveni inšpektorji opravljajo inšpekcijski nadzor na področju prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine. Živila za posebne skupine so, v skladu z določili Uredbe (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in sveta, živila, namenjena dojenčkom in majhnim otrokom (začetne formule za dojenčke in nadaljevalne formule, živila na osnovi predelanih žit in otroška hrana), živila za posebne zdravstvene namene ter popolni prehranski nadomestki za nadzor nad telesno težo.

Z inšpekcijskimi pregledi se inšpektorji prepričajo, da nosilci dejavnosti izpolnjujejo zahteve zakonodaje glede sestave in označevanja prehranskih dopolnil in živil za posebne prehranske skupine. Ustrezno predstavljanje oziroma oglaševanje se preverja s spremljanjem različnih medijev s poudarkom na spletu. V proizvodnji in pri skladiščenju inšpektorji preverijo, ali objekti izpolnjujejo higienske pogoje in so vzpostavljeni postopki, ki temeljijo na načelih HACCP. Izvajajo se tudi inšpekcijski pregledi pošiljk iz tretjih držav.

Z laboratorijskimi analizami odvzetih vzorcev se preverja zdravstvena ustreznost prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine.

V okviru inšpekcijskih pregledov se inšpektorat srečuje tudi z izdelki, ki bi se lahko zaradi svoje sestave ali predstavljanja uvrščali med zdravila. V takih primerih se inšpektorat poveže z Javno agencijo za zdravila in medicinske pripomočke, ki je v skladu z Zakonom o zdravilih pristojna za razvrstitev takih izdelkov, in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje, ki v primeru odločitve agencije, da se izdelek ne razvršča med zdravila, za inšpektorat pripravi oceno tveganja za zdravje ljudi.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji opravili 479 inšpekcijskih pregledov. Inšpektorji so odvzeli 143 vzorcev za laboratorijske analize na mikrobiološke in/ali kemijske parametre.

Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 297 ukrepov, od tega 137 upravnih ukrepov (15 ureditvenih odločb, 121 upravnih opozoril in en sklep o denarni kazni) ter 160 prekrškovnih sankcij/ukrepov (11 odločb z izrekom globe, 28 plačilnih nalogov, 40 odločb z izrekom opomina in 81 opozoril za storjen prekršek).

³²Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

Preglednica 14 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje ter ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ									
		Upravni ukrepi				Prekrškovne sankcije/ukrepi					
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	Sklep o denarni kazni	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	SKUPAJ
479	143	15	121	1	137	11 ³³	28	40 ³⁴	81	160	297

V letu 2018 so inšpektorji na področju prehranskih dopolnil ugotavljali neskladnosti pri spoštovanju zakonodajnih zahtev glede označevanja izdelkov v 20 % obravnav, glede predstavljanja v 12 % obravnav in glede sestave pri šestih odstotkih obravnav. V primerjavi z lanskim letom je delež neskladnosti pri označevanju nekoliko narasel. Neskladnosti pri označevanju praviloma niso vplivale na varnost izdelka. Pri označevanju izdelkov na sami embalaži v glavnem ni bilo navedb neskladnih zdravstvenih trditvev, so se pa le-te uporabljale pri drugih načinih predstavljanja, zlasti pri predstavitev na spletu. V primerjavi z lanskim letom se je povečal tudi delež neskladnosti zaradi sestave. Obravnavali smo RASFF notifikacije zaradi prisotnosti nedovoljenih sestavin (npr. učinkovin zdravil).

Tudi v letu 2018 je nadzor nad predstavljanjem prehranskih dopolnil potekal v okviru akcij, ki so bile usmerjene v pregled spletnih strani nosilcev živilske dejavnosti. Prvenstveno smo obravnavali trditve, ki izdelkom pripisujejo učinke zdravljenja. V primeru, da na spletni strani ni bilo izdelkov, ki bi se jim pripisovali omenjeni učinki, smo naključno preverili tudi druga prehranska dopolnila. V okviru teh akcij je bilo opravljenih 68 pregledov pri 60 nosilcih dejavnosti, pri čemer so bile neskladnosti ugotovljene pri 54 % opravljenih pregledov. Odstotek ugotovljenih neskladnosti je visok, velja pa poudariti, da je to posledica dejstva, da inšpektorji pri pregledu spletnih strani obravnavajo predstavitve izdelkov, za katere sumijo, da so neskladne, zlasti je to primer pri zdravstvenih trditvah, ki so še v statusu čakanja. Tekom postopka pa se lahko izkaže, da je trditev skladna, saj nosilec dejavnosti predloži ustrezne dokaze za skladno uporabo obravnavane trditve. Presoja, ali so zdravstvene trditve v skladu z zakonodajo, je težavna tudi zato, ker zavezanci pogosto uporabljajo trditve, ki niso navedene dobesedno v taki obliki, kot so bile odobrene, oziroma so v statusu čakanja. Zato morajo inšpektorji presoditi, ali je zavezanec trditve preoblikoval v taki meri, da se je njihov pomen spremenil in so zato le-te postale nedovoljene. Pri navajanju zdravstvenih trditvev nosilci dejavnosti pogosto pripisujejo učinke svojemu izdelku, namesto, da bi pravilno navedli, katera sestavina izdelka ima pripisovano lastnost oz. učinek.

V spletnih trgovinah so inšpektorji preverjali tudi izpolnjevanje zahtev Uredbe o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, ki predpisuje obseg podatkov, ki morajo biti potrošniku na voljo pred nakupom. Neskladnosti so bile ugotovljene v 18 % obravnav. Najpogosteje ugotovljena neskladnost je bila nepopolno ime izdelka, saj ni bilo eksplicitno navedeno, da gre za prehransko dopolnilo. V nekaterih primerih ni bilo navedenih sestavin v slovenskem jeziku in niso bila navedena opozorila, ki so obvezni element označbe prehranskih dopolnil.

Med nadzorom načina trženja prehranskih dopolnil na spletu so inšpektorji obravnavali več primerov trženja brez podatkov o odgovornem nosilcu dejavnosti. Inšpektorat prejema tudi prijave potrošnikov, ki po nakupu izdelkov niso zadovoljni, saj gre v takih primerih praviloma za zavajajoče oglaševanje z učinki, ki jih izdelek nima. Najpogosteje gre za prehranska dopolnila za hujšanje. Ker so v takih primerih podatki o odgovorni osebi v bazah javno dostopnih podatkov

³³ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

³⁴ Vrednost vsebuje stek prekrškov

običajno zakriti, teh oseb ni možno identificirati. V nekaj primerih je inšpektorat pridobil podatke s pomočjo poizvedbe pri ponudnikih registracije domen ali pri medijih, ki so objavili sporne oglase. Kadar ukrepanje inšpektorata ni bilo možno, smo kot preventivni ukrep izvedli obveščanje potrošnikov preko spletne strani inšpektorata. Potrošnikom smo odsvetovali nakup predvsem zaradi zavajajoče predstavitve, pojavil pa se je tudi dvom v izpolnjevanje zahteve o sledljivosti, leta pa je eden od elementov varnosti živila.

Inšpektorji sicer pri rednem nadzoru pri registriranih nosilcih živilske dejavnosti preverjajo tudi sledljivost in ugotavljajo, da nosilci dejavnosti izpolnjujejo zahteve zakonodaje o sledljivosti živil, razpolagajo s podatki in jih na zahtevo inšpektorja posredujejo. Neskladnosti so bile namreč ugotovljene le v enem odstotku obravnave.

Pri nadzoru higiene v proizvodnji in skladiščenju ter pripravljenosti zavezancev na izvedbo umika oziroma odpoklica prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine, ki niso varna, so inšpektorji ugotavljali, da nosilci dejavnosti večinoma izpolnjujejo zahteve zakonodaje.

Pri rednem nadzoru živil za posebne skupine večjih neskladnosti inšpektorji niso ugotavljali.

Letni program nadzora je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. O programu vzorčenja in rezultatih analiz podrobneje poročamo v 6.21. poglavju poročila Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane.

6.18 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA PORABE ALKOHOLA

Alkohol velja v mednarodnem prostoru za enega najpomembnejših vzrokov za prezgodnjo umrljivost in obolevnost. Ker se v Sloveniji, podobno kot v evropskem prostoru, beleži visoka poraba alkohola ter izražena zdravstvena in socialna problematika, ki je povezana s škodljivim pitjem alkohola, so se ukrepi za preprečevanje škodljivih posledic rabe alkohola ter ukrepi in načini omejevanja porabe alkohola opredelili z Zakonom o omejevanju porabe alkohola.

Zdravstveni inšpektorji z inšpekcijskimi pregledi v gostinskih obratih preverjajo spoštovanje prepovedi prodaje in ponudbe alkoholnih pijač in pijač, ki so jim dodane alkoholne pijače, osebam, mlajšim od 18 let, prodajo žganih pijač, ki vključuje tudi dodajanje žganih pijač brezalkoholnim pijačam in drugim napitkom, od začetka dnevnega obratovalnega časa do 10. ure dopoldan, objavo prepovedi prodaje alkoholnih pijač in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač ter, ponudbo vsaj dveh različnih vrst brezalkoholnih pijač, ki sta cenovno enaki ali cenejši od najcenejše alkoholne pijače.

V stavbah in na pripadajočih funkcionalnih zemljiščih, kjer se opravlja dejavnost vzgoje, izobraževanja in zdravstvene dejavnosti preverjajo spoštovanje prepovedi prodaje oziroma ponudbe alkoholnih pijač, na javnih mestih pa prepoved omogočanja pitja alkoholnih pijač osebam, mlajšim od 18 let.

Del nalog predstavlja tudi nadzor nad predpisanim označevanjem predpakiranih živil, ki vsebujejo alkohol. Ta nadzor se izvaja z inšpekcijskimi nadzori pri zavezancih, ki dajejo na trg predpakirana živila oziroma z odvzemom vzorcev za laboratorijske analize na vsebnost alkohola.

V juniju 2017 se je pričel uporabljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o omejevanju porabe alkohola, ki širi nadzor inšpektorata na vse javne prireditve in sicer nad: prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač na javnih prireditvah, razstavitvijo dovoljenja za prodajo oziroma ponudbo alkoholnih pijač in razstavitvijo opozoril o škodljivosti uživanja oziroma pitja alkohola na javnih športnih prireditvah. Zadnja določba se je glede na Pravilnik o opozorilih o škodljivosti pitja alkoholnih pijač na javnih športnih prireditvah, pričela uporabljati s 4. oktobrom 2017. Nadzor nad ostalima dvema določbama pa bo možen šele po sprejetju podzakonskega predpisa in vzpostavitvi registra za izdajo dovoljenj za prodajo oziroma ponudbo na javnih prireditvah.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

V letu 2018 so inšpektorji opravili 3.584 inšpekcijskih pregledov in odvzeli 22 vzorcev. Na podlagi ugotovitev je bilo izrečenih skupaj 252 ukrepov, od tega 10 upravnih ukrepov (pet ureditvenih odločb in pet upravnih opozoril) in 242 prekrškovnih sankciji/ukrepov (32 odločb z izrekom globe, 55 plačilnih nalogov, 81 odločb z izrekom opomina, 74 opozoril za storjen prekršek).

Preglednica 15 - Inšpekcijski pregledi, vzorčenje in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO ODVZETIH VZORCEV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ								
		Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi					SKUPAJ
		Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	SKUPAJ	
3.584	22	5	5	10	32	55	81 ³⁵	74	242	252

³⁵ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

Inšpekcijski nadzor je bil usmerjen v gostinske objekte, ki so znani kot zbirališče mladih oziroma imajo večjo obiskanost v jutranjem času. Nadzor je bil poostren tudi pri tistih zavezancih, pri katerih smo v preteklih treh letih že ugotavljali kršitve oziroma zoper katere smo prejeli prijave.

Največji delež neskladnosti, in sicer štiri odstotke, so inšpektorji ugotavljali zaradi kršitev določb zakona, ki zahtevajo objavo prepovedi nudenja, prodaje in časovne omejitve prodaje alkoholnih pijač na vidnem mestu. Delež neskladnosti, ki so se nanašale na kršitve prepovedi prodaje žganih pijač pred 10. uro dopoldan, smo ugotovili pri dveh odstotkih pregledov. Delež neskladnosti, ki se nanašajo na prodajo vsaj dveh različnih vrst brezalkoholnih pijač, ki sta cenovno enaki ali cenejši od najcenejše alkoholne pijače, so inšpektorji ugotovili v enem odstotku pregledov. Ugotovitev prekrška, storjenega zaradi prodaje ali ponudbe alkoholnih pijač mladoletnim osebam oziroma omogočanja pitja alkoholnih pijač mlajšim od 18. let na javnem mestu, je odvisna od prisotnosti inšpektorja v času takšne kršitve na mestu kršitve. V letu 2018 so inšpektorji v okviru nadzora po tem vprašanju ugotovili kršitve pri enem odstotku pregledov. Z namenom ugotavljanja kršitve prodaje ali ponudbe alkoholnih pijač mladoletnim je bil odvzet en vzorec brezalkoholne pijače, za katerega se je sumilo, da mu je dodana alkoholna pijača. Z analizo je bil sum potrjen.

V septembru je potekal usmerjen nadzor po 6. členu Zakona o omejevanju porabe alkohola in sicer vzorčenje predpakiranih živil, ki bi lahko vsebovala alkohol. Usmerjen nadzor je predstavljal nadaljevanje in nadgradnjo nadzorov iz let 2016 in 2017. Od 21 vzeti vzorcev živil je bilo pet takih, ki so vsebovali alkohol v količini več kot 0,5 odstotka alkohola, kar jih uvršča med živila, ki vsebujejo alkohol. V teh petih primerih označba na embalaži predpakiranega živila ni bila skladna z določili 6. člena zakona, ki pravi da morajo živila, ki vsebujejo alkohol, imeti na embalaži označeno vsebnost alkohola in opozorilo, da živilo ni primerno za otroke. Opozorilo iz prejšnjega odstavka mora biti natiskano s tiskanimi črkami, ki so jasno vidne, čitljive in se razločno barvno razlikujejo od podlage. Odgovornim je bila naložena ureditev stanja in izrečene so jim bile prekrškovne sankcije. V usmerjenem nadzoru leta 2018 sta bili odkriti dve živila več kot v letu 2017, kar kaže na smiselnost vzorčenja predpakiranih živil, ki bi lahko vsebovala alkohol tudi v prihodnje.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je leta 2018 sodeloval v dveh tradicionalnih preventivnih akcijah, in sicer maja na dnevu maturantske četvorke in junija ter novembra v Akciji »Slovenija piha 0,0«. Akciji je pripravilo Ministrstvo za zdravje v sodelovanju z inšpektorati, Policijo in nevladnimi organizacijami.

Na športni prireditvi v Planici smo konec marca preverili tudi spoštovanje določb glede razstavitve opozoril na javni športni prireditvi, ki jih na podlagi šestega odstavka 12. člena Zakona o omejevanju porabe alkohola predvideva Pravilnik o opozorilih o škodljivosti pitja alkoholnih pijač na javnih športnih prireditvah. Neskladnosti ni bilo ugotovljenih.

Zdravstveni inšpektorji se pri svojem delu na področju omejevanja porabe alkohola srečujejo s številnimi izzivi. Eden od teh je dejstvo, da je ugotovitev prekrška odvisna od prisotnosti inšpektorja v času kršitve na mestu kršitve, število inšpektorjev pa je omejeno. To problematiko poskušamo reševati z rotacijo inšpektorjev in nadzorom, usmerjenim v obdobja z največjim tveganjem glede pogostnosti kršitev, kot so konec, začetek šolskega leta in v času prireditev za mlade. Pri nadzoru na tem področju so inšpektorji pogosto izpostavljeni grožnjam, šikaniranju in tudi fizičnem nasilju.

6.19 INŠPEKCIJSKI NADZOR NA PODROČJU OMEJEVANJA UPORABE TOBAČNIH IN POVEZANIH IZDELKOV

V marcu 2017 je pričela veljati novela Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov³⁶ (v nadaljevanju ZOUTPI).

V novem zakonu so implementirane določbe Direktive 2014/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov in razveljavitvi Direktive 2001/37/ES, s katero je Evropska komisija želela zagotoviti visoko raven varovanja zdravja. Raba tobaka je namreč vodilni preprečljivi vzrok smrti v svetu. S kajenjem povzročene bolezni pa so vzrok smrti okoli polovice kadilcev, ki v povprečju umrejo vsaj deset let prezgodaj. Poleg tega se z novim zakonom strožje ureja področje oglaševanja, promocije in sponzoriranja tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, uvaja se enotna embalaža za cigarete in tobak za zvijanje, na novo se ureja tudi licenciranje prodajalcev tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov. ZOUTPI določa ukrepe in načine omejevanja uporabe tobaka in povezanih izdelkov ter ukrepe in vire za preprečevanje njihovih škodljivih vplivov na zdravje. Njegov namen je predvsem zmanjšati dostopnost in privlačnost tobačnih in povezanih izdelkov mladoletnim osebam.

Nadzor inšpektorata se je z novelo razširil v delu prepovedi kajenja v javnih prostorih, ki se po novem nanaša tudi na povezane izdelke kot so: elektronske cigarete z ali brez nikotina, zeliščni izdelki za kajenje in novi tobačni izdelki. Glede na razširjeno definicijo javnega prostora pa se je nadzor razširil tudi na prepoved kajenja v podhodih, prehodih, pasažah, stopniščih in hodnikih, kar v celoti vključuje morebitne gostinske obrate, ki se nahajajo v teh prostorih. Inšpektorji opravljajo nadzor nad zagotavljanjem in spoštovanjem prepovedi kajenja v javnih prostorih in, kjer so kadilnice, nad ustreznostjo kadilnic. Inšpektorji preverjajo, če prepoved kajenja spoštujejo lastnik, najemnik ali upravitelj prostorov ter posamezniki. V kadilnico je prepovedno vnašati hrano in pijačo, pri čemer je kršitelj poleg gostinca tudi posameznik. Nadzor inšpektorata se je razširil še na prepoved dajanja na trg tobačnih izdelkov z značilno aromo, na prepoved dajanja na trg tobačnih izdelkov, ki vsebujejo dodatke, na obveznost poročanja in obveščanja proizvajalcev in uvoznikov o sestavinah in emisijah tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov, na obveznosti, ki jih morajo izpolnjevati proizvajalci, uvozniki in distributerji elektronskih cigaret in pogoje, ki jih morajo izpolnjevati elektronske cigarete.

Inšpektorji izvajajo nadzor tudi nad ognjevarnostjo cigaret in varnostjo kadilskih izdelkov. Nadzor obsega preverjanje spoštovanja Zakona o splošni varnosti proizvodov, izvaja pa se v glavnem na podlagi prijav in obvestil iz evropskega sistema RAPEX. V primeru, da obstaja sum na prisotnost neskladnih izdelkov na slovenskem trgu, se nadzor lahko izvede tudi v okviru usmerjenih akcij.

Obseg in ugotovitve nadzora, opravljenega leta 2018

Zdravstveni inšpektorji so opravili 3.599 inšpekcijskih pregledov. Na podlagi ugotovitev nadzora je bilo izrečenih skupaj 466 ukrepov, od tega 16 upravnih ukrepov (devet ureditvenih in sedem upravnih opozoril) in 450 prekrškovnih sankcij/ukrepov (80 odločb z izrekom globe, 167 plačilnih

³⁶ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije.

nalogov, 157 odločb z izrekom opomina, 40 opozoril za storjen prekršek in šest obdolžilnih predlogov).

Preglednica 16 - Inšpekcijski pregledi in ukrepanje na podlagi inšpekcijskega nadzora

ŠTEVILO OPRAVLJENIH INŠPEKCIJSKIH PREGLEDOV	ŠTEVILO IZREČENIH UKREPOV/SANKCIJ										
	Upravni ukrepi			Prekrškovne sankcije/ukrepi							SKUPAJ
	Ureditvena odločba	Upravno opozorilo po ZIN	SKUPAJ	Odločba o prekršku (globa)	Plačilni nalog	Odločba o prekršku (opomin)	Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	Obdolžilni predlog	SKUPAJ		
3.599	9	7	16	80	167	157 ³⁷	40	6	450	466	

Inšpekcijski nadzor na področju omejevanja uporabe tobaknih in povezanih izdelkov je ostal podobno kot v preteklih letih usmerjen v preverjanje spoštovanja prepovedi kajenja v javnih prostorih in v preverjanje pogojev za kadilnice v javnih prostorih.

Največ inšpekcijskih obravnav je bilo izvedenih pri nosilcih dejavnosti po vprašanju spoštovanja prepovedi kajenja v zaprtih javnih prostorih, kjer so inšpektorji kršitve ugotavljali v pet odstotkov obravnav po tem vprašanju. 93 % teh obravnav je bilo opravljenih v gostinstvu, ostale obravnave so bile opravljene v objektih varstva otrok, vzgoje, izobraževanja, zdravstva in drugih javnih prostorih. V 98 primerih so bili obravnavani posamezniki, ki niso upoštevali prepovedi kajenja v javnih zaprtih prostorih. Pri izvajanju nadzora nad to določbo imajo inšpektorji pogosto težave s pridobivanjem osebnih podatkov posameznikov, ki kršijo prepoved kajenja. Pogosto so pri tem inšpektorji izpostavljeni grožnjam, občasno pa je ogrožena tudi njihova varnost.

Inšpektorat poiskuje delovati tudi preventivno in stopiti zavezancem pri doseganju skladnosti z zakonodajo nasproti. Tako smo v začetku leta 2018 poslali Obrtno poslovni zbornici dopis z zaprosilom, da naj svoje člane opozori na obveznost izpolnjenja pogojev za kadilnice, saj nadzor že več let kaže visok odstotek neskladnosti. V dopisu je bilo navedeno tudi, da bomo poostren nadzor izvedli v dugi polovici leta 2018. Kljub dopisu je bil leta 2018 največji odstotek neskladnosti ugotovljen prav pri nadzoru pogojev za kadilnice. V 45 primerih so se preverjali izpolnjeni pogoji za kadilnice in prepoved vnosa hrane in pijače vanjo. Ugotovljenih je bilo 23 kršitev glede pogojev za kadilnico (51 %, kar je za kar 15 % več kot leta 2017) in sedem kršitev prepovedi vnosa hrane/pijače vanjo.

V avgustu 2018 smo prejeli RAPEX obvestilo o tekočini za e-cigarete, ki je bila na Danskem v prodaji v preveliki 250 ml posodici (dovoljeno 10 ml) in je vsebovala preveč nikotina 100 mg/l (dovoljeno največ 20 mg/l). Skladno z ZOUTPI oziroma z Direktivo 2014/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobaknih in povezanih izdelkov je bil slovenskim potrošnikom nakup preko te spletne strani danskega distributerja onemogočen, vendar se je pri slovenskih distributerjih vseeno preverilo trženje te tekočine za e-cigarete. Ugotovljeno je bilo, da slovenski distributerji ne tržijo te e-tekočine, so pa nekateri v svojih odgovorih izpostavili problematiko čezmejne prodaje elektronskih cigaret in tekočin za elektronske cigarete iz določenih spletnih strani nekaterih držav članic Evropske unije in spletnih strani tretjih držav predvsem Kitajske. V primeru čezmejne prodaje preko določenih spletnih strani držav članic Evropske Unije smo nadzorne organe držav, v katerih so se nahajale te spletne trgovine skladno s 18. členom Direktive 2014/40/EU zaprosili za pomoč pri prepovedi spletne prodaje elektronskih cigaret in tekočin za elektronske cigarete iz njihove države v Republiko Slovenijo.

³⁷ Vrednost vsebuje stek prekrškov.

6.20 AKTIVNOSTI INŠPEKTORATA NA PODROČJU PREPREČEVANJA DELA IN ZAPOSLOVANJA NA ČRNO

Na področju sive ekonomije inšpektorat opravlja nadzor nad preprečevanjem dela in zaposlovanja na črno oziroma nad določbami Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno³⁸ (v nadaljevanju ZPDZC-1), ki se nanašajo na izpolnjevanje posebnih pogojev za opravljanje tistih dejavnosti, ki spadajo v delokrog inšpektorata. Naše aktivnosti potekajo na različne načine; preko postopkov registracije, ugotovitev na terenu, preko prijav in obvestil drugih nadzornih organov.

Inšpektorji so na področju zdravniške službe, v skladu z Zakonom o zdravniški službi, pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti ugotavljali okoliščine v zvezi s predpisanimi pogoji za samostojno opravljanje zdravniške službe. Preverjali so, ali zdravniki razpolagajo z veljavnimi licencami na strokovnem področju, na katerem opravljajo delo. Kjer zdravstvene ustanove zaposlujejo zdravnike iz tretjih držav, so inšpektorji, v skladu z Zakonom o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist, preverjali obstoj odločbe o priznanju poklicne kvalifikacije.

Pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti so inšpektorji preverjali ali imajo izvajalci za opravljanje tovrstne dejavnosti dovoljenja v skladu z Zakonom o zdravstveni dejavnosti.

Na področju zdravilstva so inšpektorji v skladu z Zakonom o zdravilstvu preverjali pridobitev dovoljenja in licence za zdravilca.

V primeru ugotovljenih kršitev pri izvajanju zdravstvene dejavnosti so inšpektorji ukrepali neposredno na podlagi Zakona o zdravstveni dejavnosti. V ostalih primerih pa po Zakonu o zdravstveni inšpekciji, Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, Zakonu o zdravniški službi, Zakonu o priznavanju poklicnih kvalifikacij in Zakonu o zdravilstvu.

Zdravstveni inšpektorji so opravili 251 inšpekcijskih pregledov. Ob tem so zaradi neizpolnjevanja pogojev izdali 125³⁹ odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti. Na področju zdravstvene dejavnosti je bilo v zvezi izpolnjevanja pogojev oziroma dovoljenj izdanih 18 odločb o prepovedi opravljanja zdravstveni dejavnosti ter dve odločbi, ki sta se nanašali na neizpolnjevanje pogojev za delo pri drugem izvajalcu zdravstvene dejavnosti (soglasja), t.j. prepoved opravljanja dela brez soglasja in prepoved omogočanja opravljanja dela. Poleg tega so bile izdane tri odločbe o prepovedi opravljanja dela oziroma zdravstvenih storitev brez licence, od tega je bila ena izdana na podlagi Zakona o zdravniški službi. Na področju zdravilstva sta bili izdani 102 odločbi o prepovedi zaradi neizpolnjevanja pogojev za opravljanje zdravilstva. Po Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno sta bili izdani dve odločbi o prekršku z izrekom globe, trije plačilni nalogi in tri odločbe o prekršku z izrekom opomina.

³⁸ Seznam predpisov, ki urejajo področje, je del osmega poglavja Zakonodaja in predpisi v pristojnosti Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije

³⁹ 22 odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti iz področja zdravstvene dejavnosti, ena odločba o prepovedi opravljanja dejavnosti iz področja zdravniške službe in 102 odločbi o prepovedi opravljanja dejavnosti/metode iz področja zdravilstva so v tem poročilu navedene tako na zadevnem področju kot tudi na področju preprečevanja in zaposlovanja dela na črno

6.21 IZVAJANJE PROGRAMOV VZORČENJA

Program vzorčenja na področju splošne varnosti proizvodov

V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji v okviru nadzora odvzeli skupaj 25 vzorcev. Vzorčenih je bilo 10 izdelkov za nego otrok (spalne vreče, blazine za kopanje in drugi pripomočki za nego otrok), pet slinčkov in 10 vzorcev iz skupine držal za dude in dud (osem držal za dude in dve dudi).

Program vzorčenja glede na tip izdelka prikazuje graf spodaj.

Graf 1 – Program vzorčenja glede na tip izdelka

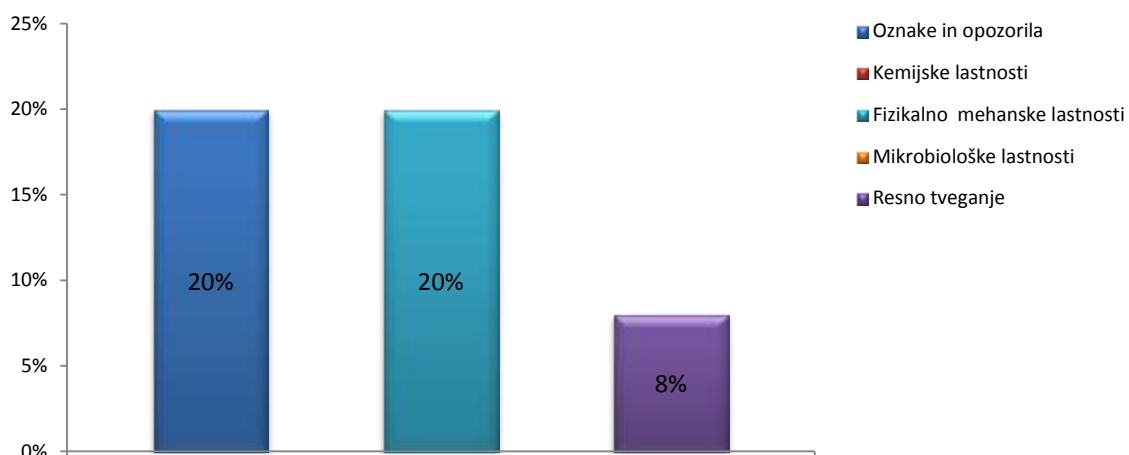
Vzorci so bili analizirani in ocenjeni glede na različne mehanske in kemijske parametre: mehanske lastnosti po standardu SIST EN 12586 in SIST EN 1400, migracija oziroma vsebnost ftalatov, poliaromatskih ogljikovodikov, zaviralcev gorenja, formaldehida, kontaminantov ter primarni in sekundarni aromatski amini, v odvisnosti od specifičnih tveganj za določen proizvod. Ocenjena je bila tudi skladnost sestavin, njihovih oznak in varnostnih opozoril.

Od 10 vzorcev izdelkov za nego otrok je bilo devet vzorcev v celoti skladnih. En vzorec je bil neskladen zaradi pomanjklivih opozoril. Od petih odvzetih vzorcev slinčkov so bili vsi skladni. Od desetih odvzetih vzorcev držal za dude in dud je bilo devet neskladnih. Pet držal za dude je bilo neskladnih glede mehanskih lastnosti, štirje vzorci so bili neskladni samo glede opozoril. Pri vzorcih, ki so bili neustrezni glede mehanskih lastnosti je bila izdelana ocena tveganja in dva vzorca sta bila ocenjena kot izdelka z resnim tveganjem. Neskladnosti so se nanašale na neustrezne ventilacijske odprtine, pretrganje držala, držalo je med preskusom počilo oziroma se je zlomilo, neustrezna je bila velikost posameznega dela držala za dude, glede na šablone določene s standardom.

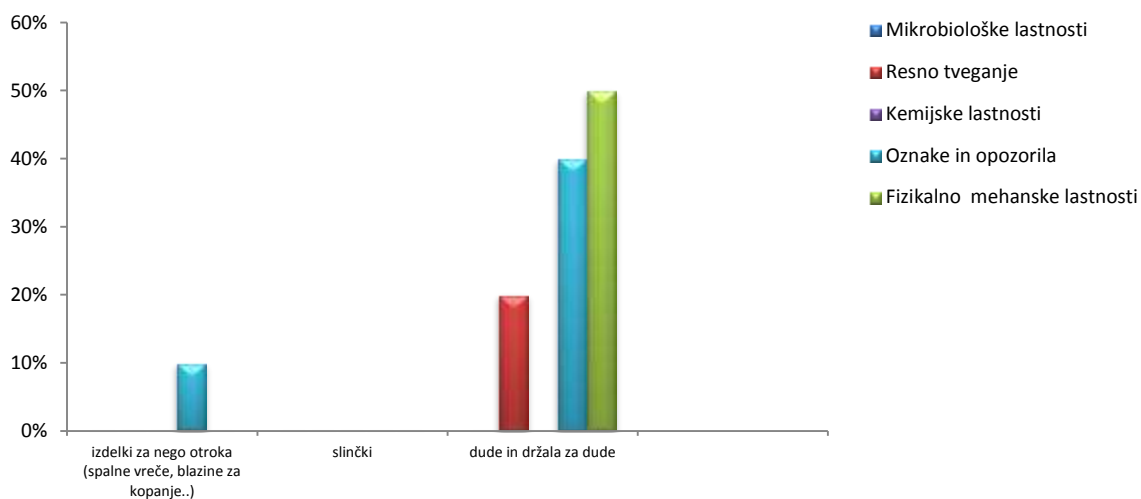
Če povzamemo je bilo v letu 2018 od 25 odvzetih vzorcev proizvodov splošne varnosti iz naše pristojnosti deset neskladnih. Neskladnih glede označevanja v slovenskem jeziku je bilo deset vzorcev, samo zaradi označevanja pa pet vzorcev oziroma 20 %. Pet vzorcev oziroma 20% je bilo

neskladnih glede mehanskih lastnosti. Kemijsko neskladnih vzorcev ni bilo. Največ pomembnih neskladnosti je bilo ugotovljenih v skupini izdelkov držala za dude.

Graf 2 – Pregled vzorcev glede na neskladne parametre

Graf 3 – Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

Program vzorčenja na področju kozmetičnih proizvodov

Letni program nadzora kozmetičnih izdelkov je poleg inšpekcijskih pregledov vključeval tudi vzorčenje. V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji odvzeli skupno 41 vzorcev. V okviru rednega nadzora je bilo odvzetih 40 vzorcev kozmetičnih izdelkov, in sicer: 10 izdelkov, ki se sperejo, 10 vzorcev otroške dekorativne kozmetike, pet kozmetičnih izdelkov z učinki, pet izdelkov za odstranjevanje ličil in 10 kozmetičnih izdelkov, ki ostajajo na koži (pretežno iz uvoza).

Dodatni nadzor, katerega povod je bila prijava, se je nanašal na en vzorec naravne barve za lase.

Program vzorčenja glede na kozmetični proizvod je prikazan v grafu spodaj.

Graf 4 – Program vzorčenja glede na kozmetični proizvod

V vzorcih so bile s kemijsko analizo analizirane koncentracije sestavin, ki so v zakonodaji omejene (konzervansi, barvila), in snovi, ki jih je treba, če so prisotne v določenih koncentracijah, navajati med sestavinami izdelka (alergene snovi). Preverila se je tudi vsebnost prepovedanih snovi, in sicer vsebnost kovin, aromatskih aminov, nitrozaminov, policikličnih aromatskih ogljikovodikov, 1,4- dioksana, kortikosteroidov, in nekaterih barvil. Izveden je bil pregled skladnosti označevanja deklariranih sestavin in drugih označb ter navedb na izdelkih. Analiza izdelka iz dodatnega nadzora je obsegala analizo PPD in niklja, ter oceno označevanja in navedb.

V skupini 10 vzorcev kozmetičnih izdelkov, ki se sperejo je bilo v celoti skladnih sedem vzorcev. Vsi vzorci so bili skladni z zahtevami zakonodaje glede analiziranih kemijskih parametrov. Trije vzorci so bili neskladni glede označevanja, pri dveh vzorcih niso bili v seznamu sestavin navedeni vsi alergeni določeni z analizo.

Med 10 vzorci, ki so bili odvzeti v programu uradnega nadzora otroške dekorativne kozmetike, so bili trije vzorci v celoti skladni. Analize so bile izvedene smiselno v posameznih sestavnih delih vzorcev ali v združenih istovrstnih sestavnih delih vzorcev. Rezultati analiz so pri štirih vzorcih

pokazali neskladnosti glede navajanja barvil in v enem primeru konzervansa v seznamu sestavin. Na izdelku niso bila navedena vsa barvila, ki so bila dokazana z analizo oziroma v enem primeru analizirani barvili nista na seznamu dovoljenih. Neskladnosti glede označevanja so bile ugotovljene pri treh vzorcih. Neskladnosti so bile vezane tako na kozmetično zakonodajo kot na zakonodajo o igračah, če je proizvajalec deklariral izdelek kot igračo. Pri eni komponenti seta dekorativne kozmetike (laku za nohte) je bila določena presežena vrednost fenoksi etanola.

Med 10 vzorci kozmetičnih izdelkov, ki ostajajo na koži je bilo šest neskladnih. Pri petih vzorcih niso bili navedeni vsi alergeni določeni z analizo. En vzorec je bil neskladen, ker so bile v navodilih za uporabo zapisane navedbe, ki se nanašajo na terapevtsko uporabo pri obolenjih kože. Vsi vzorci so bili skladni glede rezultatov kemijske analize. Štirje vzorci so bili v celoti skladni glede analiziranih kemijskih parametrov in označevanja.

Odvzetih je bilo pet vzorcev kozmetike z učinki in v celoti so bili skladni trije vzorci. Dva vzorca sta bila neskladna, ker nista bila pravilno označena in niso bili vsi varnostni ukrepi prevedeni v slovenski jezik. Glede kemijskih parametrov so bili vsi vzorci skladni.

Med petimi vzorci izdelkov za odstranjevanje ličil so bile pri dveh ugotovljene neskladnosti zaradi označevanja in varnostnih ukrepov. Vsi vzorci so bili skladni glede rezultatov kemijske analize. Trije vzorci so bili v celoti skladni glede analiziranih kemijskih parametrov in označevanja.

Vzorec naravne barve za lase, odvzet v okviru dodatnega nadzora, je bil skladen glede analiziranih kemijskih parametrov (prisotnosti PPD in niklja). Neskladen je bil zaradi pomanjkljivega označevanja ter zavajajočih navedb.

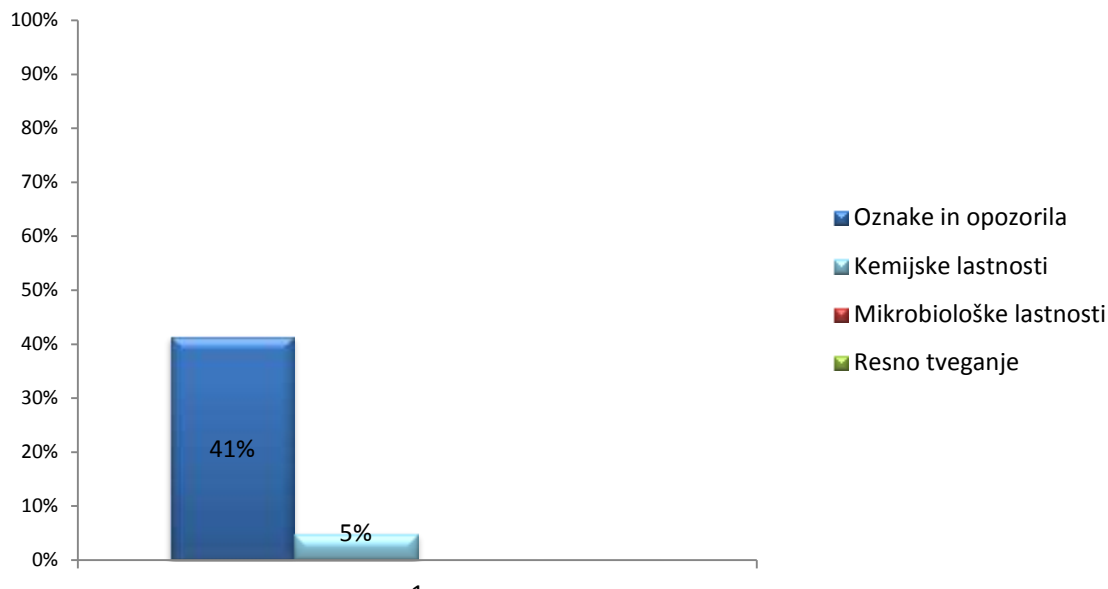
Program uradnega nadzora kozmetike je v letu 2018 je vključeval 41 vzorcev kozmetičnih izdelkov. Ugotovljene so bile neskladnosti zaradi označevanja in kemijskih lastnosti. V celoti je bilo skladnih 20 vzorcev. Rezultati preskušanja so pokazali, da je bil glede kemijskih parametrov neskladen en vzorec iz skupine otroške dekorativne kozmetike, v katerem je bila ugotovljena prisotnost nedovoljenih barvil. V drugem vzorcu otroške dekorativne kozmetike, je bila ugotovljena presežena vsebnost fenoksi etanola. V obeh primerih je bil izveden umik in odpoklic. Največ pomembnih neskladnosti je bilo ugotovljenih v skupini izdelkov otroška dekorativna kozmetika.

Vzorcev kozmetičnih izdelkov z resnim tveganjem ni bilo.

Ocena navedb v laboratoriju ni bila v celoti izvedena, ker niso bila na voljo dokazila in podatki, ki se lahko presojajo le pri odgovorni osebi oziroma drugih pristojnih gospodarskih subjektih, ki z njimi razpolagajo.

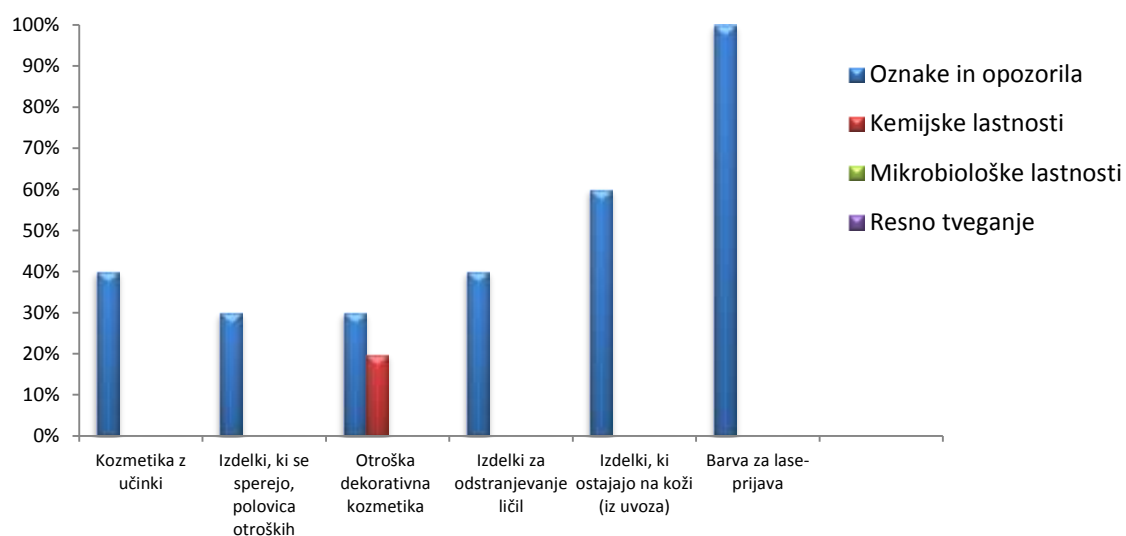
Neskladni vzorci glede na parameter, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, so prikazani v grafu na naslednji strani.

Graf 5 - Neskladni vzorci glede na parameter in ocena tveganja

Neskladni vzorci po skupinah izdelkov glede na parameter, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, so prikazani v grafu spodaj.

Graf 6 - Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

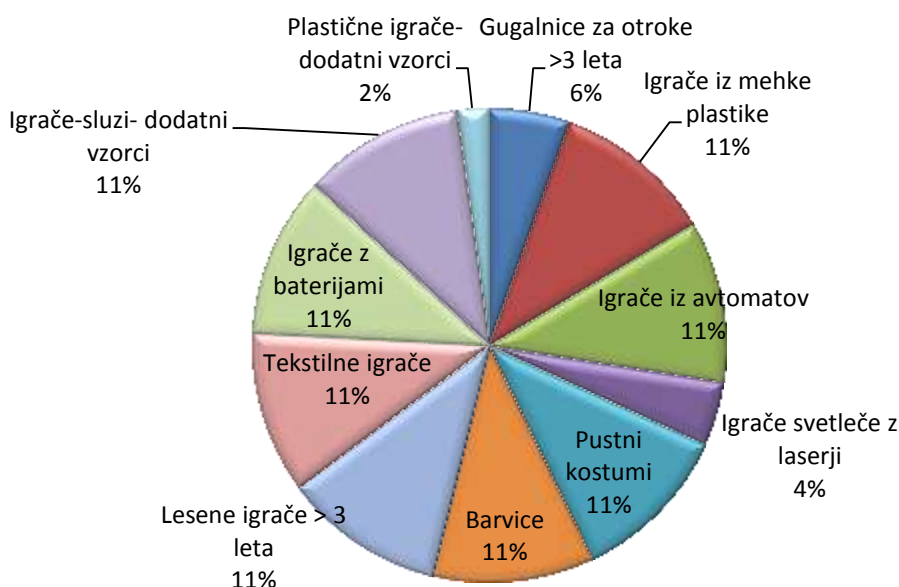
Program vzorčenja na področju igrač

Letni program nadzora je vključeval tudi vzorčenje. V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji odvzeli skupno 91 vzorcev igrač od tega v okviru rednega nadzora skupaj 79 vzorcev, in sicer: pet gugalnic za otroke nad tremi leti starosti, 10 igrač iz mehke plastike, 10 pustnih kostumov, 10 tekstilnih igrač za otroke pod tremi leti starosti, 10 igrač iz avtomatov, 10 lesenih igrač za otroke nad tremi leti starosti, 10 igrač z baterijami, štiri svetleče igrače oziroma igrače z laserji ter 10 vzorcev barvice.

Zaradi informacij iz medijev in podatkov drugih nadzornih organov o previsoki vsebnosti bora v skupini igrač takoimenovane sluzi oziroma »slime toys«, je bilo dodatno odvzetih 10 vzorcev teh izdelkov. Vzorca dveh setov plastičnih živali sta bila odvzeta v povezavi z RAPEX notifikacijo, ki se je nanašala na slovenskega proizvajalca.

Pregled vzorcev glede na tip igrače prikazuje graf spodaj.

Graf 7 – Pregled vzorcev glede na tip igrače

Glede na izvedbo igrače, material in igralno vrednost, so bile posamezne skupine igrač preskušane glede izpolnjevanja zahtev fizikalnih in mehanskih lastnosti, vnetljivosti, kemijskih lastnosti, kot so migracija oziroma vsebnost kovin, formaldehida, ftalatov, aromatskih aminov, kroma 6+, zaviralcev gorenja, policikličnih aromatskih ogljikovodikov, bisfenola A, v odvisnosti od specifičnih tveganj za določen proizvod. V dveh primerih, ko sta imeli igrači neprijeten vonj, je bila dodatno izvedena identifikacija organskih spojin. Vse igrače so bile ocenjene glede označevanja v slovenskem, pa tudi v tujem jeziku s strani proizvajalca, če je bilo potrebno.

Od petih vzorcev gugalnic za otroke nad tremi leti starosti ni bil v celoti skladen noben vzorec. Glede fizikalnih in mehanskih neskladnosti sta bila neskladna dva vzorca. Pri enem je bila premajhna debelina vrvice in previsok gravitacijski pospešek, pri drugem pa je bil prav tako premajhen premer vrvi in odprtine gugalnice so bile neustrezne glede na sonde določene s

standardom. Z oceno tveganja je bilo ugotovljeno resno tveganje pri teh dveh vzorcih. Vsi vzorci so bili neskladni glede navajanja oznak in opozoril ter navodil za sestavo in uporabo.

Od 10 vzorcev igrač iz mehke plastike je bilo v celoti skladnih pet. Pri enem izmed vzorcev je bila glede vsebnosti di-2-etilheksil ftalata (DEHP) presežena mejna vrednost 0,1 % predpisana z Uredbo (ES) št. 1907/2006 REACH. Glede na predviden namen in način uporabe igrače je bila za ta vzorec izvedena ocena tveganja in ugotovljeno je, da vzorec predstavlja resno tveganje.

Vsi štirje odvzeti vzorci svetlečih igrač oziroma igrač z laserji so bili neskladni. Pri enem izmed vzorcev je bila ugotovljena nepravna kategorija laserja in LED, prevelika nabrekljivost projektilov, neprimerna prisesalna kapica in previsok zvočni tlak, kar je predstavljalo resno tveganje. Ostale neskladnosti so se nanašale na oznake in opozorila.

Pri enem izmed 10 vzorcev pustnih kostumov je bila glede na izvedene preskuse vnetljivosti, ugotovljena neskladnost. Izvedena ocena tveganja je pokazala resno tveganje. Šest vzorcev je bilo neskladnih glede na označevanja. Štirje vzorci so bili v celoti skladni.

Med 10 vzorci igrač z baterijami je bilo neskladnih šest vzorcev. Neskladnosti so se nanašale na oznake in opozorila.

Med 10 vzorci barvic je bilo neskladnih pet vzorcev. Neskladnosti so se prav tako nanašale na oznake in opozorila.

Od odvzetih 10 vzorcev lesenih igrač za otroke nad tremi leti starosti so bili v celoti skladni štirje vzorci. Pri enem vzorcu je bila debelina embalažne folije premajhna, pri ostalih so bile neskladne oznake in opozorila.

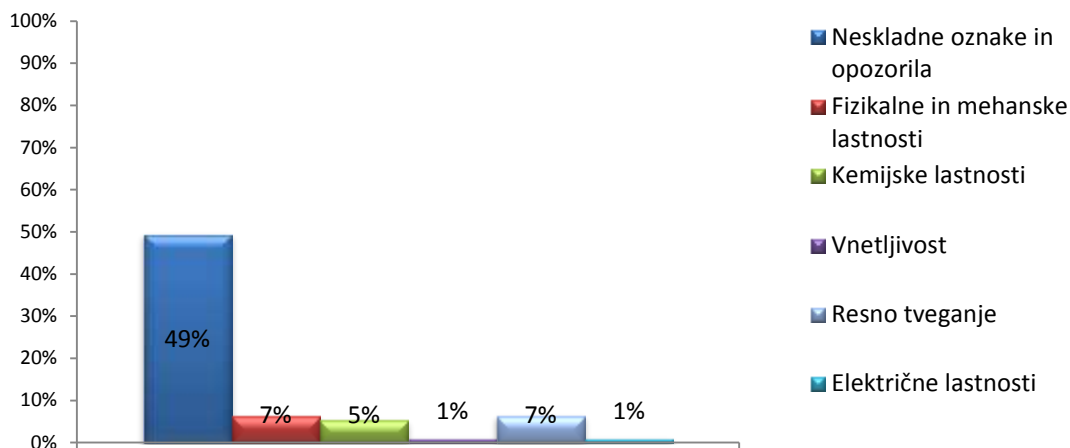
Od 10 odvzetih vzorcev tekstilnih igrač za otroke pod tremi leti starosti je bilo v celoti skladnih sedem vzorcev. Pri dveh neskladnih vzorcih so se neskladnosti nanašale na majhne delce, ločitev prisesalnih kopic, premajhno debelino plastične folije embalaže. Izdelana je bila ocena tveganja in ugotovljeno je bilo resno tveganje za en vzorec.

Od 10 odvzetih vzorcev igrač iz avtomatov so bili trije skladni. Pri sedmih neskladnih vzorcih so se neskladnosti nanašale na neustrezna ali nepopolna opozorila. Dva izmed teh vzorcev sta imela tudi intenziven vonj po kemikalijah. Izvedena je bila identifikacija vsebnosti organskih spojin z oceno koncentracijskega nivoja vsebnosti. Identificirana je bila prisotnost ogljikovodikov C14-C20, ki pa niso predstavljali tveganja za zdravje.

Odvzeta dodatna vzorca setov plastičnih živali sta bila skladna.

Od 10 vzorcev sluzi oziroma »slime toys« je bilo pet vzorcev neskladnih. Kar v štirih vzorcih je bila ugotovljena presežena vsebnost bora. En vzorec je bil neskladen zaradi pomanjkljivega navodila za uporabo v slovenskem jeziku. Izvedeni so bili ustrezni ukrepi.

Graf 8 – Pregled parametrov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti in ocena tveganja

Če povzamemo, je bilo v letu 2018 od skupno odvzetih 91 vzorcev igrač neskladnih 52 (57 %).

Pri 38 vzorcih so bile ugotovljene neskladnosti samo zaradi opozoril in/ali označevanja, pri sedmih drugih pa razen označevanja tudi neskladnosti zaradi fizikalno mehanskih ali kemijskih lastnosti. Skupaj je bilo zaradi označevanja neskladnih 45 vzorcev (49 %). Neskladnosti zaradi označevanja niso predstavljale večjega tveganja, razen v specifičnem primeru opozoril in navodil za uporabo ter vzdrževanje gugalnic.

Zaradi kemijskih lastnosti je bilo neskladnih pet igrač (pet odstotkov). Dodatno sta imeli dve igrači neprijeten vonj po kemikalijah. Identificirana je bila prisotnost ogljikovodikov C14-C20, ki pa niso predstavljali tveganja za zdravje.

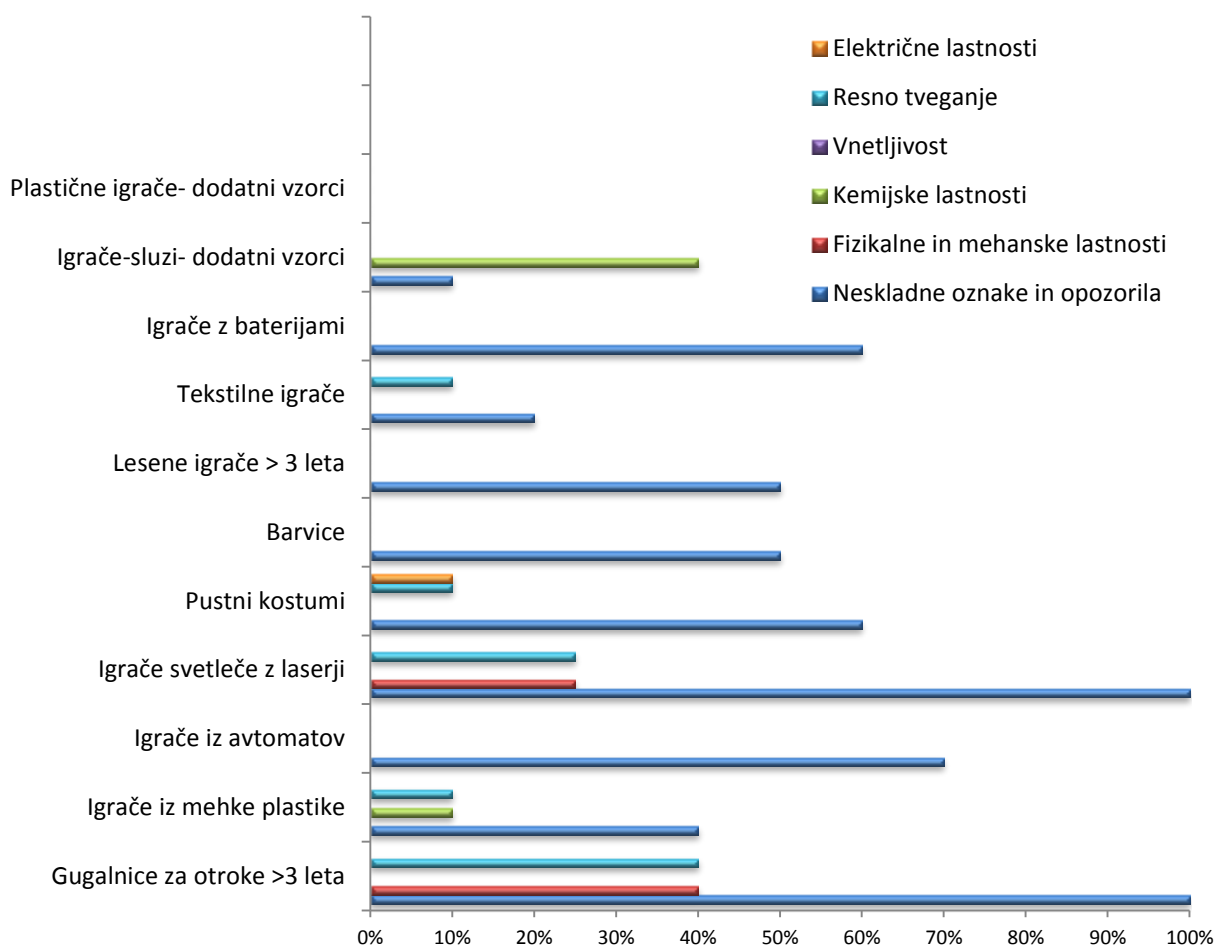
Neskladnih zaradi fizikalno mehanskih lastnosti je bilo šest vzorcev (sedem odstotkov), en vzorec je bil neskladen zaradi električnih lastnosti (neprava kategorija laserja in LED). Pri preskusih mehanskih lastnosti so bile ugotovljene neskladnosti predvsem zaradi majhnih delcev, ločitve prisesalnih kopic, premajhne debeline plastične folije embalaže, prevelike nabrekljivosti projektilov, prevelikega zvočnega tlaka, neustreznega premera vrvi in previsokega gravitacijskega pospeška. Zaradi ugotovljenih mehanskih neskladnosti so bila izdelana tveganja.

Pri šestih vzorcih od 91 odvzetih vzorcev (sedem odstotkov) je bilo ugotovljeno resno tveganje.

Največ pomembnih neskladnosti je bilo ugotovljenih v skupinah izdelkov gugalnice in sluzi («slime toys»), pri slednjih se problematika presežene vsebnosti bora in ocena tveganja še obravnava v evropskih ekspertnih skupinah.

Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti, je prikazan v grafu na naslednji strani.

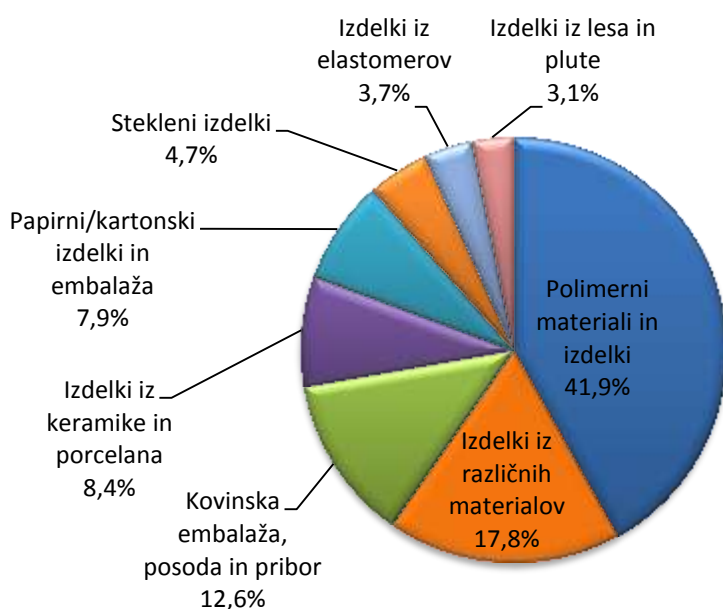
Graf 9 - Pregled parametrov po skupinah izdelkov, kjer so bile ugotovljene neskladnosti

Program vzorčenja na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili

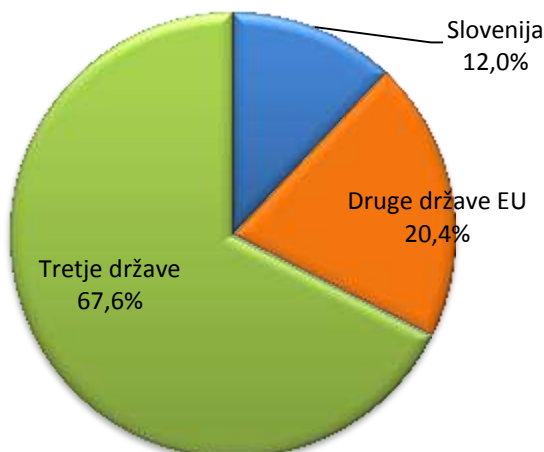
V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji v okviru uradnega nadzora odvzeli skupaj 191 vzorcev materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili iz naslednjih skupin: 80 vzorcev polimernih (plastičnih) materialov in izdelkov, 34 vzorcev izdelkov, sestavljenih iz različnih materialov (npr. mali gospodinjski aparati, laminati različnih materialov, kovinska posoda s premazi, ...), 24 vzorcev kovinske embalaže, posode in pribora, 16 vzorcev izdelkov iz keramike in porcelana, 15 vzorcev papirnih/kartonskih izdelkov in embalaže, devet vzorcev steklenih izdelkov, sedem vzorcev izdelkov iz elastomerov in šest vzorcev izdelkov iz plute in lesa. Skupine odvzetih vzorcev so prikazane spodaj.

Graf 10 – Vzorci glede na vrsto materiala

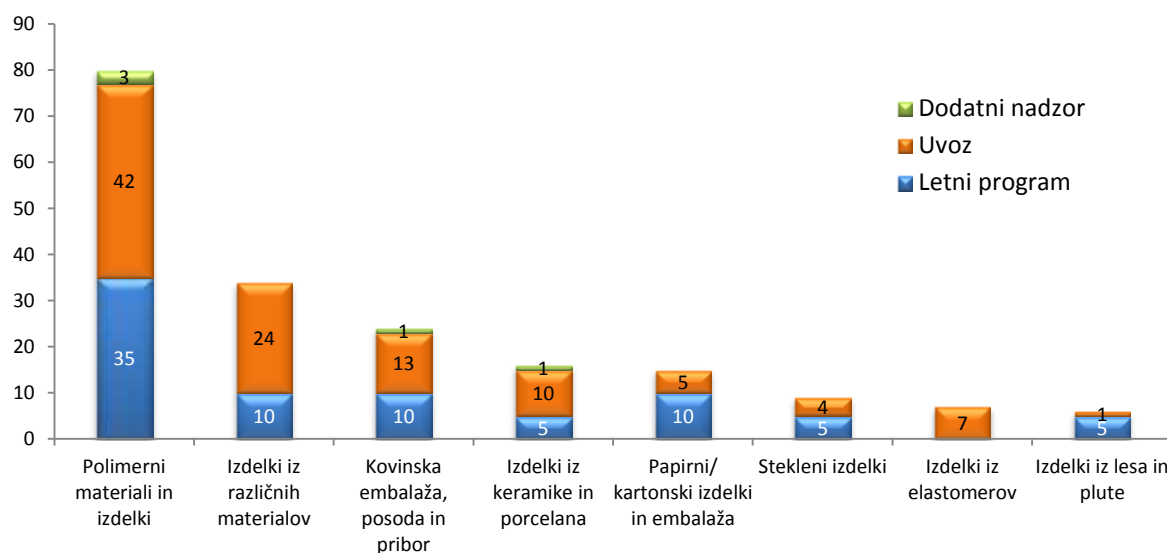
Slovenskega porekla je bilo 23 vzorcev, iz ostalih držav članic Evropske unije je bilo 39 vzorcev, 129 vzorcev pa je izviralo iz tretjih držav. Deleži analiziranih vzorcev po poreklu so prikazani v grafu spodaj.

Graf 11 – Delež analiziranih vzorcev po poreklu

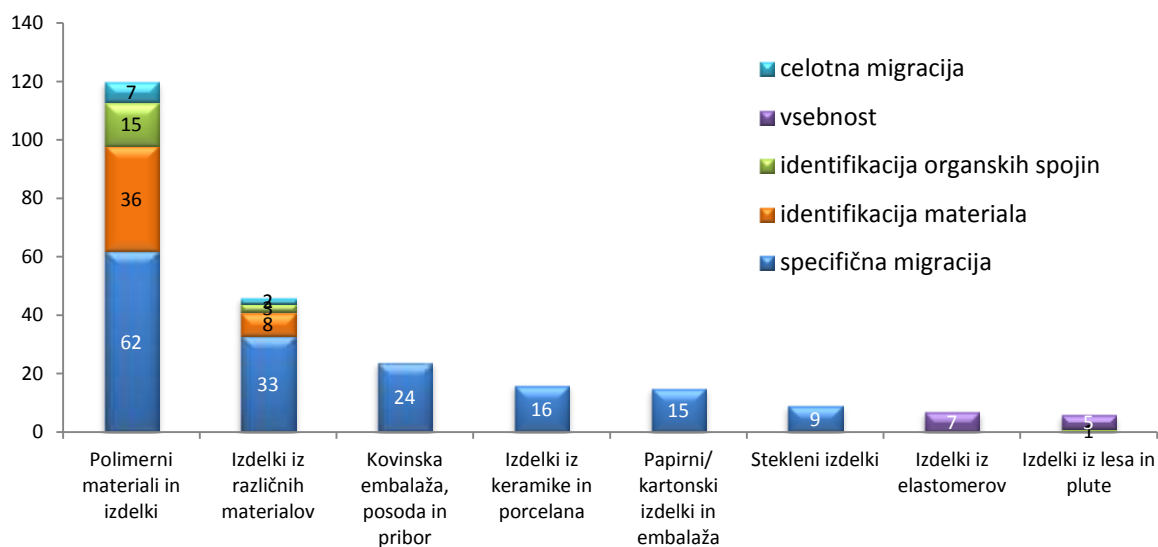
Od skupno 191 vzorcev jih je bilo 80 odvzetih v okviru letnega programa vzorčenja, pet v okviru dodatnega nadzora, 106 pa v okviru uradnega nadzora ob vnosu (uvoz). Število odvzetih vzorcev po skupinah vzorcev in povodu vzorčenja je prikazan v naslednjem grafu.

Graf 12 – Število odvzetih vzorcev po skupinah in povodu vzorčenja

Vzorci so bili preskušani na eno ali več skupin preskušanj. V 159 vzorcih izdelkov se je določala specifična migracija snovi (monomeri, kovine, razgradni produkti, aditivi...), pri 44 vzorcih identifikacija materiala, pri 19 vzorcih identifikacija organskih spojin, pri 12 vzorcih vsebnost spojin (hlapne spojine, biocid) in pri devetih vzorcih celotna migracija v različne modelne raztopine oziroma medije. Število vzorcev iz posameznih skupin materialov, ki so bili preskušani v okviru posamezne skupine preskušanj, je prikazano v grafu spodaj.

Graf 13 – Število vzorcev po skupinah materialov in skupinah preskušanj

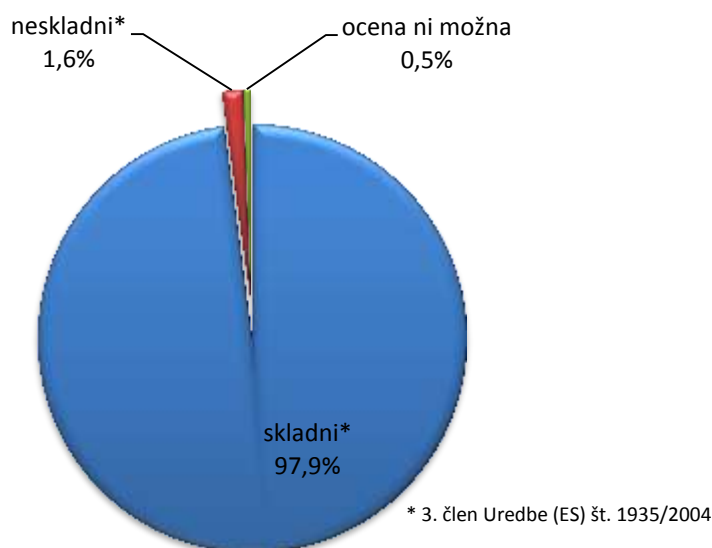
Od skupnega števila odvzetih vzorcev so bili kot neskladni ocenjeni trije vzorci, ki so vsebovali melaminsko umetno maso, zato so bili uvrščeni v skupino melaminska posoda in pribor in s tem v skupino polimerni materiali in izdelki. V vseh treh vzorcih je bila ugotovljena previsoka specifična migracija melamina iz izdelka. Gre za izdelke, ki poleg melaminske umetne mase vsebujejo še naravna bambusova vlakna in škrob ter se pogosto zavajajoče predstavljajo.

Dva neskladna vzorca sta bila odvzeta v okviru letnega programa vzorčenja, eden pa v okviru uradnega nadzora ob uvozu. Glede rezultata pri slednjem smo prejeli pritožbo uvoznika, da pred izvedbo analize niso bila upoštevana proizvajalčeva navodila za čiščenje izdelka pred prvo uporabo. Glede na to, da ni šlo za veliko preseganje mejne vrednosti, smo v okviru dodatnega nadzora iz pošiljke odvzeli in analizirali dva dodatna vzorca, ki sta bila skladna z zakonodajo, zato ukrepi v povezavi z neskladnim vzorcem niso bili izvedeni.

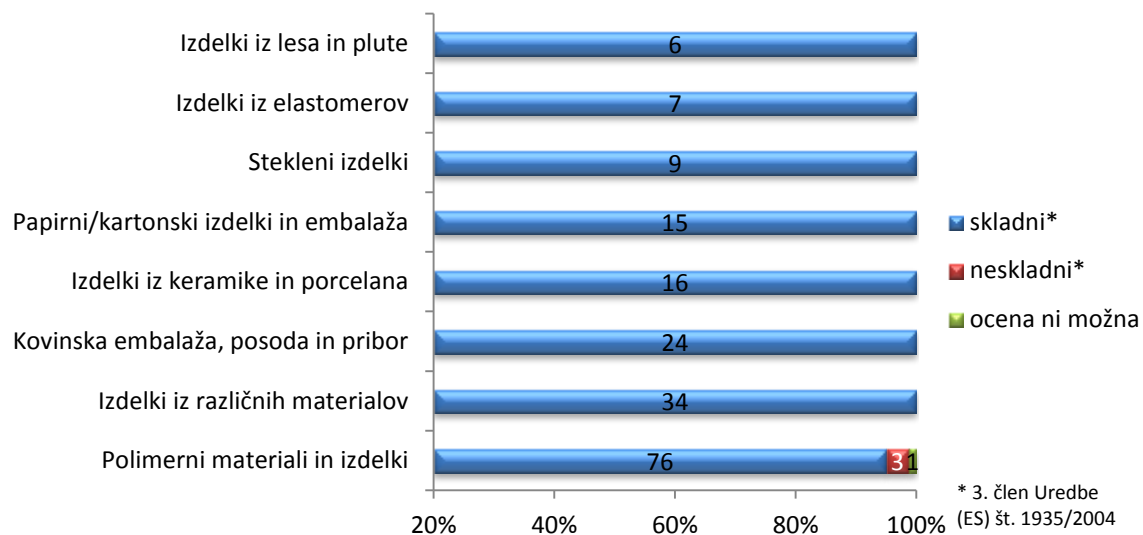
Pri enem vzorcu iz skupine polimerni materiali in izdelki (plastični pokrovčki) ocena skladnosti v povezavi z rezultati preskušanja ni bila možna. Ugotovljena je bila migracija ene od spojih, ki sodi med primerne aromatske amine, vendar se je izkazalo, da se izdelek uporablja skupaj s kartonskim tesnilom. Glede na to, da slednjega ni mogoče obravnavati kot funkcionalno bariero, je bil za analizo odvzet dodatni vzorec pokrovčkov skupaj s tesnilom. Na podlagi rezultatov preskušanja dodatnega vzorca je bilo ocenjeno, da je pošiljka plastičnih pokrovčkov, ob predvideni uporabi, skladna z zahtevami zakonodaje.

Deleži neskladnih vzorcev glede na celotno število odvzetih vzorcev in glede na skupine materialov so prikazani v grafih v nadaljevanju.

Graf 14 – Delež neskladnih vzorcev glede na celotno število odvzetih vzorcev

Graf 15 – Število in delež neskladnih vzorcev glede na skupine materialov

Delež neskladnih vzorcev v letu 2018 (1,6 %) je v primerjavi z letom 2017 (3,7 %) nižji. Vsi neskladni vzorci pa so, glede na vrsto materiala, pripadali isti skupini in podskupini (melaminska posoda in pribor).

Program vzorčenja na področju zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil in hrane

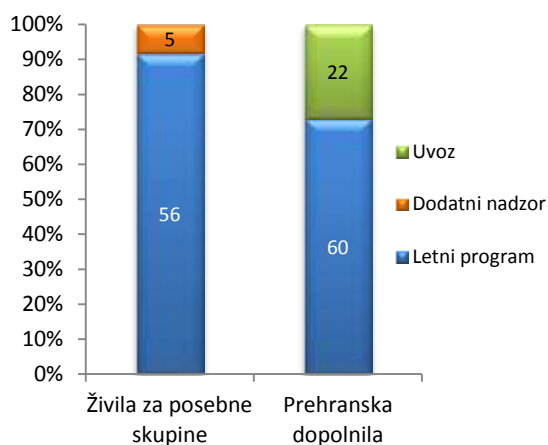
V letu 2018 so zdravstveni inšpektorji v okviru uradnega nadzora odvzeli skupaj 143 vzorcev živil, in sicer 82 vzorcev prehranskih dopolnil in 61 vzorcev živil za posebne skupine, od tega 51 vzorcev živil namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom (otročka hrana) in 10 vzorcev živil za posebne zdravstvene namene. Vzorci po skupinah živil so prikazani v grafu spodaj.

Graf 16 – Vzorci po skupinah živil

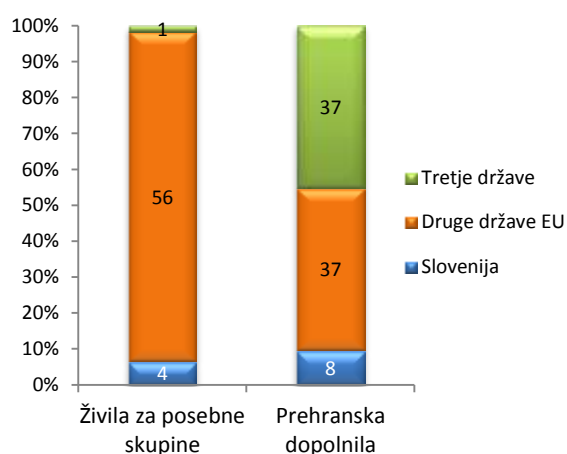

Od skupnega števila vzorcev jih je bilo 116 odvzetih v okviru letnega programa vzorčenja, pet v okviru dodatnega nadzora in 22 v okviru uradnega nadzora ob uvozu. Slovenskega porekla je bilo 12 vzorcev, iz drugih držav članic Evropske unije je bilo 93 vzorcev, 38 vzorcev je izviralo iz tretjih držav. Navedba porekla za tovrstna živila ni obvezen element označbe. Nosilec dejavnosti se za navedbo porekla lahko odloči prostovoljno, v kolikor pa tega podatka na označbi ni in ni naveden proizvajalec ali podatek, kje je izdelek proizveden, se za namen poročanja o izvoru odvzetih vzorcev, upošteva podatek o državi nosilca dejavnosti, ki je odgovoren za izdelek in je naveden na označbi. Število oziroma deleži analiziranih vzorcev po povodu in poreklu oziroma izvoru so prikazani v grafih spodaj.

Graf 17 – Število/delež vzorcev glede na povod vzorčenja

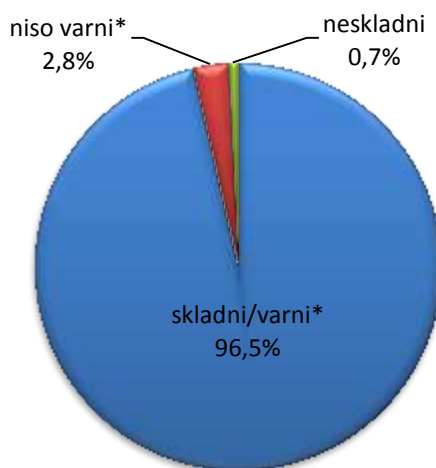
Graf 18 – Število/delež vzorcev glede na poreklo/izvor

Od 143 odvzetih vzorcev živil, je bilo za štiri vzorce prehranskih dopolnil ocenjeno, da niso skladni s 14. členom Uredbe (ES) št. 178/2002 oziroma, da niso varni. V treh vzorcih prehranskih dopolnil za povečanje spolne moči je bila ugotovljena prisotnost učinkovine zdravil (sildenafil oz. njegovi analogi), pri enem vzorcu prehranskega dopolnila pa je bila ugotovljena visoka vsebnost niklja. Na podlagi ocene tveganja je bilo ugotovljeno, da izdelek ni varen za ljudi s povečano občutljivostjo na nikelj.

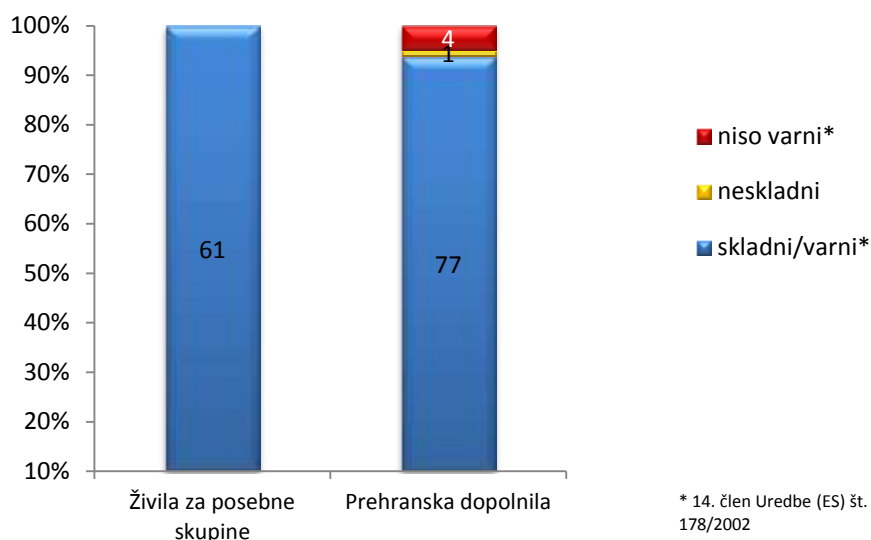
En vzorec prehranskega dopolnila je bil ocenjen kot neskladen zaradi previsoke vsebnosti barvila E104, vendar je bilo z oceno tveganja ugotovljeno, da ob uživanju izdelka v skladu z navodili proizvajalca, le ta predstavlja sprejemljivo tveganje za uporabnike, zato je bil ocenjen kot varen.

Graf 19 - Deleži vzorcev živil glede na oceno varnosti

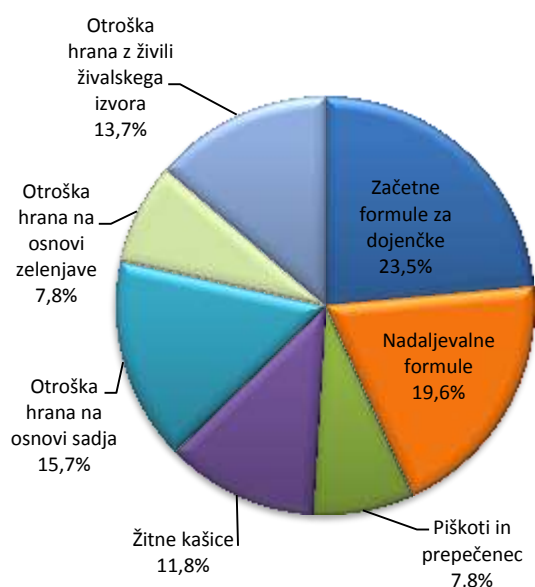
Vsi vzorci živil za posebne skupine (otroška hrana in živila za posebne zdravstvene namene) so bili ocenjeni kot skladni in varni.

Graf 20 – Število vzorcev po posameznih skupinah glede na oceno skladnosti/varnosti

61 vzorcev živil za posebne skupine je sestavljalo 51 vzorcev otroške hrane in 10 vzorcev živil za posebne zdravstvene namene. Skupino vzorcev otroške hrane je sestavljalo 12 vzorcev začetnih formul za dojenčke in 10 vzorcev nadaljevalnih formul, 10 vzorcev otroške hrane na osnovi predelanih žit, od tega šest vzorcev žitnih kašic in štiri vzorci iz skupine piškoti in prepečenec ter 19 vzorcev ostale otroške hrane, ki jo je sestavljalo osem vzorcev na osnovi sadja, sedem vzorcev s sestavinami živalskega izvora in štiri vzorci na osnovi zelenjave. Od 10 vzorcev živil za posebne zdravstvene namene je bilo pet namenjenih dojenčkom, pet pa ostali populaciji. Deleži vzorcev po posameznih skupinah otroške hrane in živil za posebne zdravstvene namene so prikazani v spodnjih dveh grafih.

Graf 21 - Delež vzorcev po posameznih skupinah otroške hrane

Graf 22 - Delež vzorcev po posameznih skupinah živil za posebne zdravstvene namene

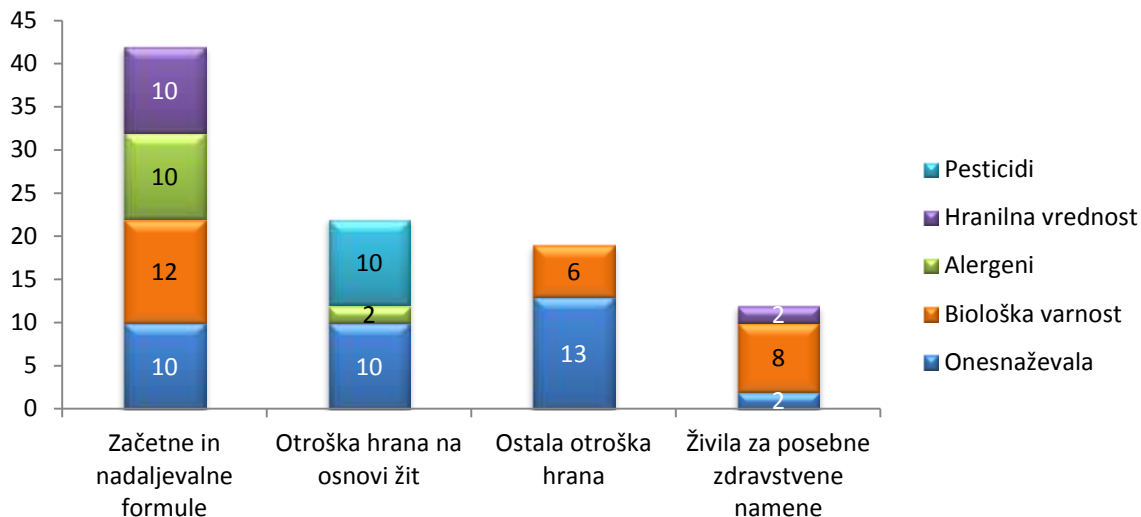

18 vzorcev živil, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom, je bilo analiziranih glede biološke varnosti (*Salmonella spp.*, *Cronobacter spp.*, *Listeria monocytogenes*), 33 vzorcev glede vsebnosti onesnaževal (kovine, policiklični aromatski ogljikovodiki, mikotoksini, akrilamid, eruka kislina, nitriti, tropanski alkaloidi, alkaloidi rožička, dioksini in PCB), 10 vzorcev (otroška hrana na osnovi žit) glede vsebnosti ostankov pesticidov, 10 vzorcev glede hranilne vrednosti in 12 vzorcev glede prisotnosti alegena (gluten). Vsi vzorci so bili ocenjeni kot skladni.

V osmih vzorcih živil za posebne zdravstvene namene so bili analizirani mikrobiološki parametri, ki opredeljujejo mikrobiološko varnost živil (*Salmonella spp.*, *Listeria monocytogenes*), v dveh vzorcih pa vsebnost onesnaževal (kovine, aflatoksin M1, policiklični aromatski ogljikovodiki) in prehranska vrednost.

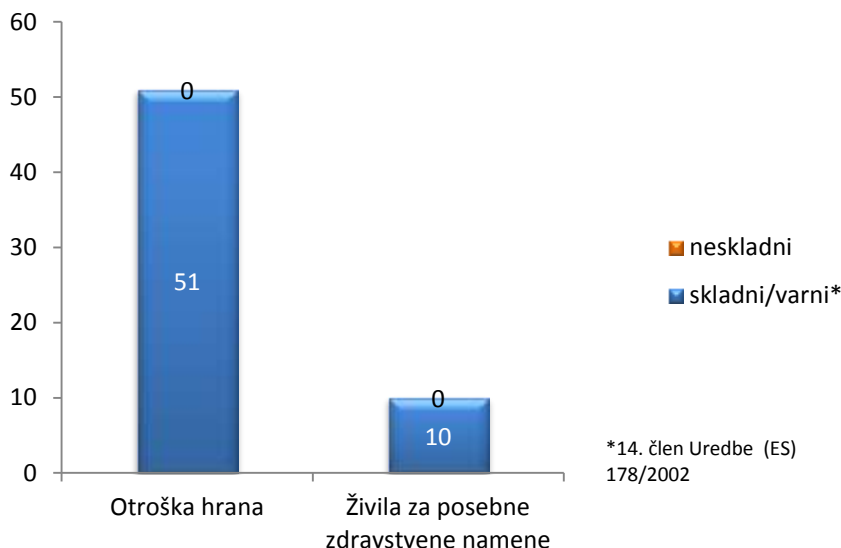
Število vzorcev, ki so bili preskušani na posamezne skupine parametrov, je prikazano v grafu na naslednji strani.

Graf 23 – Število vzorcev po skupinah vzorcev in parametrih preskušanja

Vsi vzorci so bili ocenjeni kot skladni in varni.

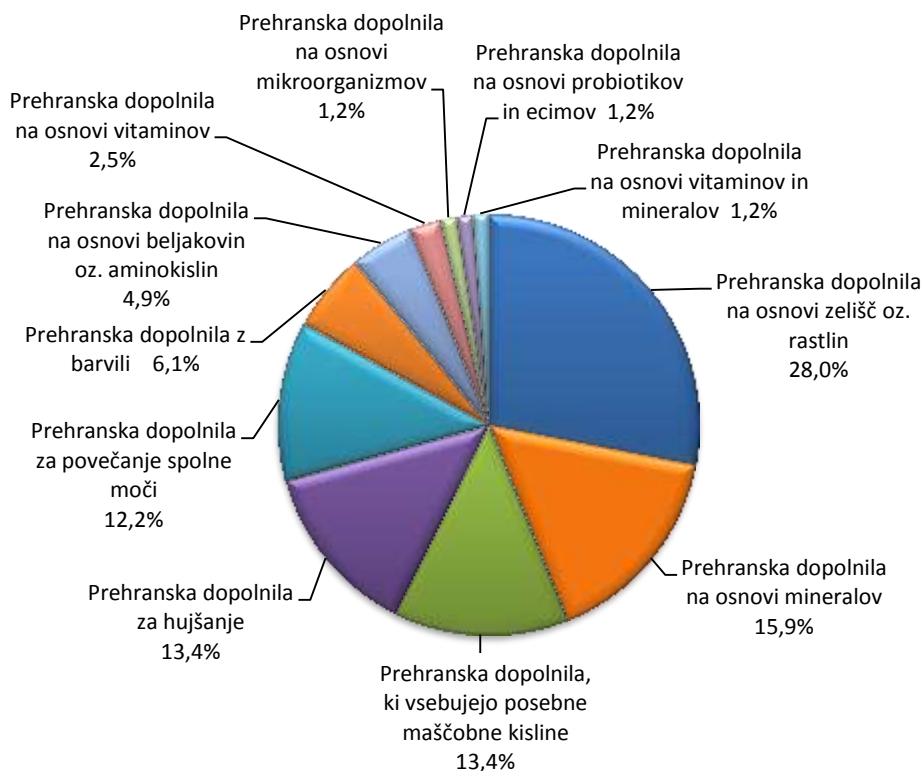
Graf 24 Število vzorcev po skupinah vzorcev in oceni skladnosti/varnosti*

V letu 2018 je bilo odvzetih in preskušanih 82 vzorcev prehranskih dopolnil, od tega 23 vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi zelišč oziroma rastlin, 13 vzorcev prehranskih dopolnil na osnovi mineralov, 11 vzorcev prehranskih dopolnil, ki vsebujejo posebne maščobne kisline, 11 vzorcev prehranskih dopolnil, namenjenih za hujšanje, 10 vzorcev za povečanje spolne moči, pet vzorcev prehranskih dopolnil z barvili, štiri vzorci prehranskih dopolnil na osnovi beljakovin oz. aminokislin, dva vzorca prehranskih dopolnil na osnovi vitaminov in po en vzorec prehranskega

dopolnila na osnovi mikroorganizmov, probiotikov in encimov ter vitaminov in mineralov. Deleži vzorcev glede na sestavo oziroma namen uporabe so prikazani v grafu v nadaljevanju.

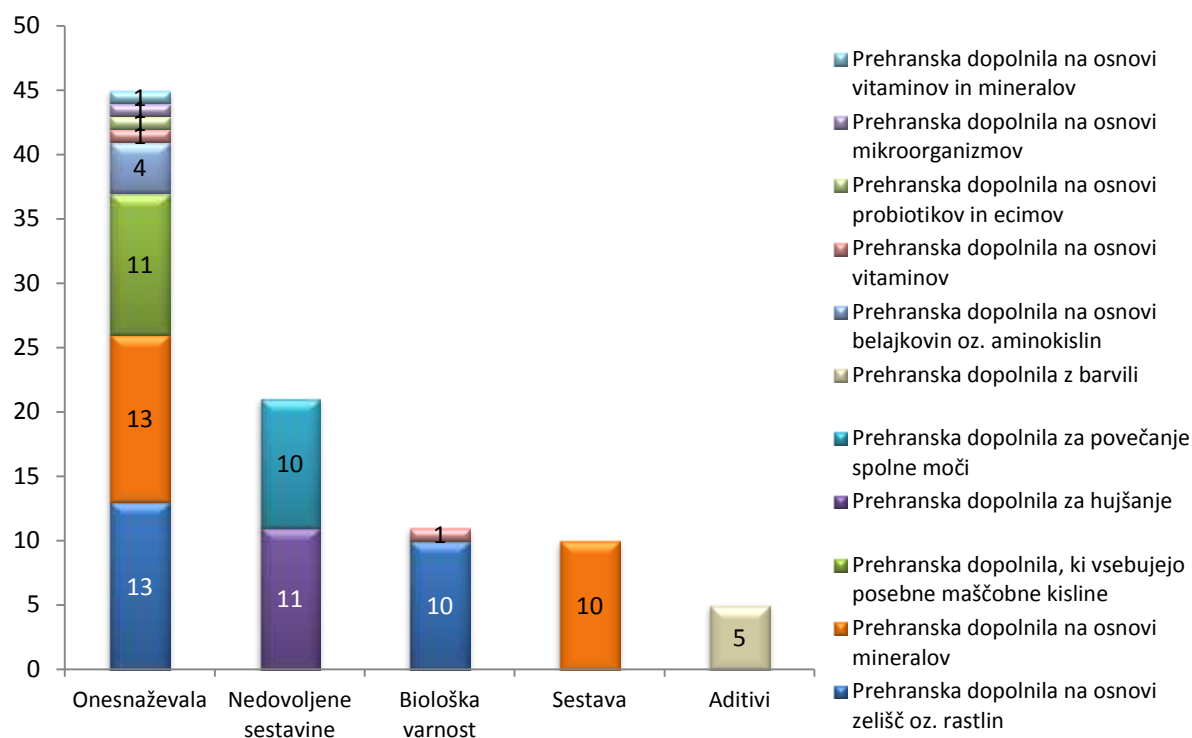
Graf 25 – Deleži preskušanih vzorcev prehranskih dopolnil glede na sestavo oziroma namen uporabe

Pri 45 vzorcih se je preverjala vsebnost onesnaževal (kovine, policiklični aromatski ogljikovodiki, mikotoksini, dioksini in PCB), pri 21 prisotnost nedovoljenih učinkovin zdravil (sibutramin, sildenafil, tadalafil, avanafil, vardenafil in analogi), pri 11 vzorcih biološka varnost (*Salmonella spp.*), pri 10 sestava - vsebnost glavnih sestavin (minerala kalcij in magnezij), pri petih vzorcih pa skladnost uporabe aditivov (barvila).

Število vzorcev iz posamezne skupine prehranskih dopolnil, ki so bili preskušani na posamezne skupine parametrov, je prikazano v grafu v nadaljevanju.

Graf 26 – Število vzorcev prehranskih dopolnil glede na skupine vzorcev in skupine preskušanj

Od 45 vzorcev, ki so bili preskušani glede vsebnosti onesnaževal (kovine, policiklični aromatski ogljikovodiki, dioksini in PCB), je bila pri enem vzorcu prehranskega dopolnila na osnovi zelišč oziroma rastlin ugotovljena visoka vsebnost niklja. Z oceno tveganja je bilo ugotovljeno, da živilo ni varno za osebe, ki so občutljive na nikelj.

Od 21 vzorcev, ki so bili preskušani glede prisotnosti nedovoljenih učinkovin zdravil (sibutramin, sildenafil, tadalafil, avanafil, vardenafil in analogi), je bila prisotnost nedovoljene učinkovine sildenafil oz. njegovih analogov ugotovljena v treh vzorcih prehranskih dopolnil za povečanje spolne moči, odvzetih v okviru letnega programa vzorčenja. Ocenjeno je bilo, da vzorci, v skladu z določili 14. člena Uredbe (ES) 178/2002, niso varni.

Vseh 11 vzorcev prehranskih dopolnil (10 na osnovi zelišč oz. rastlin in eden na osnovi vitaminov), ki so bili preskušani glede biološke varnosti, je bilo ocenjenih kot varnih.

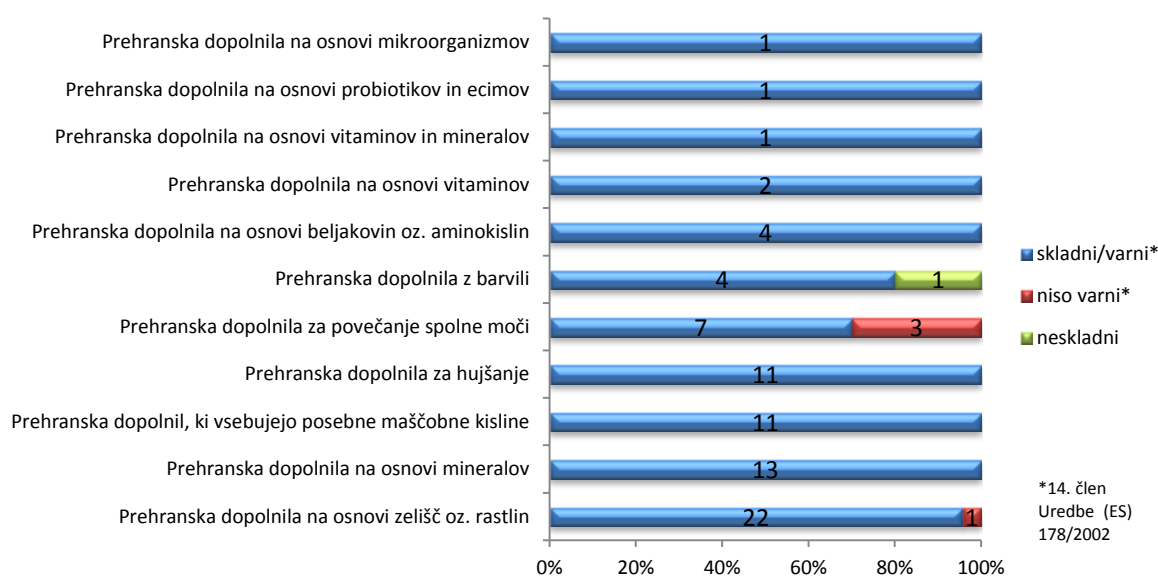
Vseh 10 vzorcev na osnovi mineralov, ki smo jih preverjali glede vsebnosti glavne sestavine (kalcij, magnezij) je bilo ocenjenih kot skladnih. Za oceno skladnosti so bile uporabljene Smernice za pristojne organe za nadzor skladnosti z zakonodajo EU v zvezi z določitvijo dovoljenih odstopanj za hranilne vrednosti, navedene na oznaki.

V petih vzorcih prehranskih dopolnil, ki so vsebovali barvila, za katere je v zakonodaji postavljena mejna vrednost, se je preverjala skladnost uporabe teh aditivov. V štirih vzorcih je bila vsebnost skladna z zahtevami zakonodaje, v enem vzorcu prehranskega dopolnila pa je bila vsebnost barvila E104 (kinolinsko rumeno) previsoka. Živilo zato ni bilo skladno z določili Uredbe (ES) št. 1333/2008

o aditivih za živila. Na podlagi ocene tveganja je bilo ugotovljeno, da določena vsebnost ob uživanju izdelka v skladu z navodili proizvajalca predstavlja sprejemljivo tveganje za potrošnike, zato je bilo živilo ocenjeno kot varno.

Pregled števila vzorcev glede na oceno skladnosti/varnosti po posameznih skupinah prehranskih dopolnil je prikazano v grafu v nadaljevanju.

Graf 27 - Pregled števila vzorcev glede na oceno skladnosti/varnosti po posameznih skupinah prehranskih dopolnil

V skupini živil za posebne skupine (otročka hrana in živila za posebne zdravstvene namene) gre v večini primerov za izdelke, ki so izdelani v Evropski uniji. Neskladnosti, na podlagi katerih bi bilo opredeljeno, da vzorci niso varni, v tej skupini ne beležimo že več let. Ker gre za živila, ki so namenjena najbolj občutljivi populaciji, pa so redno vključena v letni program vzorčenja.

V skupini prehranskih dopolnil se vsako leto srečamo z nekaj vzorci, za katere je ocenjeno, da niso varni. V letu 2016 jih je bilo šest (7,6 %), v 2017 en vzorec (1,3 %), v letu 2018 pa štiri vzorci (4,9 %).

Na to vpliva veliko število manjših nosilcev dejavnosti, globalizacija področja in nove oblike trženja (izdelki in surovine prihajajo iz različnih koncev sveta, transport izdelkov in polizdelkov je enostaven in hiter, ker gre za manjše in lažje pošiljke, velik delež prodaje poteka preko spleta, kjer je v verigi lahko udeleženih več podjetij, blago pa lahko potuje od skladišča veletrgovca direktno k kupcu).

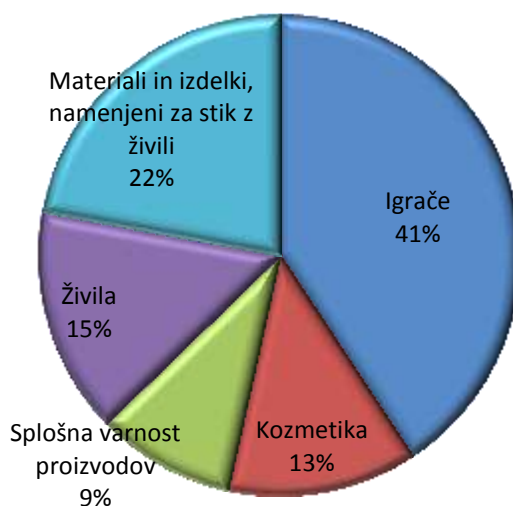
7. OBVEŠČANJE IN SODELOVANJE

7.1 OBVEŠČANJE JAVNOSTI IN ČLANIC EVROPSKE UNIJE O NEVARNIH IZDELKIH

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je o tistih neskladnih proizvodih, ki so predstavljali tveganje za zdravje ljudi, obveščal javnost z objavami podatkov na svojih spletnih straneh.

Na svojih spletnih straneh je inšpektorat leta 2018 objavil 86 obvestil o nevarnih proizvodih. Med obvestili je bilo največ obvestil o neskladnih igračah in sicer 35, sledilo je 19 obvestil s področja materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, 13 obvestil s področja živil, 11 obvestil s področja kozmetike in osem obvestila s področja izdelkov, ki spadajo pod Zakon o splošni varnosti proizvodov. Delež obvestil potrošnikom po področjih je prikazan v spodnjem grafu.

Graf 28 – Delež obvestil potrošnikom po področjih

7.2 SISTEM HITREGA OBVEŠČANJA ZA ŽIVILA IN KRMO - RASFF

Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF) je sistem hitrega obveščanja za živila in krmo. V RASFF je vključenih vseh 28 držav članic Evropske unije, Evropska komisija in Evropska agencija za varnost hrane (EFSA). Polnopravne članice RASFF so tudi Islandija, Liechtenstein in Norveška.

RASFF je glavno orodje za hiter odziv na nevarnost v zvezi z živili in krmo v Evropski uniji. Če se ugotovi nevarnost za zdravje, se s sistemom RASFF informacije med Evropsko komisijo, EFSA in organi za nadzor živil in krme v državah, ki so vključene v sistem, širijo hitro in učinkovito.

Tako se lahko države hitro in usklajeno odzovejo ter s tem preprečijo, da bi tveganje, povezano z varnostjo živil, ogrozilo potrošnike. Sistem sestavljajo kontaktne točke v vseh državah članicah RASFF, članskih organizacijah in pri Evropski komisiji, ki si izmenjujejo informacije o vsakršnem tveganju za zdravje. Sistem deluje nepretrgoma, s čimer se zagotavlja, da so nujna obvestila poslana in sprejeta v čim krajšem času ter se pristojni organi nanje čim prej odzovejo.

Država članica RASFF, ki ima kakršen koli podatek o resnem tveganju za zdravje v zvezi s hrano ali krmo, mora preko sistema RASFF nemudoma obvestiti Evropsko komisijo. Evropska komisija nato takoj obvesti druge članice, da sprejmejo ustrezne ukrepe. To lahko pomeni tudi, da se izdelek umakne s trga, da se zaščiti zdravje potrošnikov. Komisija oceni vsa prejeta obvestila in jih z eno od štirih vrst obveščanja (opozorilo, informacija, zavrnitev na meji, novica) posreduje vsem članicam RASFF. Članice ukrepajo glede na vrsto obvestila in o sprejetih ukrepih takoj obvestijo Komisijo. Članice lahko na primer umaknejo ali odpokličejo izdelek s trga. Zavrnitev na meji se poleg tega prenese na vse mejne kontrolne točke, tj. prehode vseh 28 držav članic EU, Liechtensteina, Norveške in Švice. S tem se prepreči, da bi se zavrtni izdelek znova vnesel v EU prek druge mejne kontrolne točke.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je do 15. aprila 2010 sodeloval v sistemu RASFF kot nacionalna kontaktna točka, od takrat dalje sodeluje kot kontaktna točka.

V letu 2018 je Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije obravnaval skupaj 395 obvestil, ki jih je prejel iz sistema RASFF, od tega se je 33 obvestil nanašalo na nevarne izdelke, posredovane na slovensko tržišče (19 obvestil na področju živil in 14 obvestil na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili). Na podlagi analiz odvzetih vzorcev je inšpektorat v sistem RASFF na področju živil posredoval tri obvestila. Vsa so se nanašala na prehranska dopolnila, od tega eno na visoko vsebnost onesnaževala niklja, dve pa na vsebnost nedovoljene sestavine sildenafilil oziroma njegovih analogov, od tega se je eno obvestilo nanašalo na dva izdelka. Na podlagi prijav potrošnikov sta bili posredovani dve obvestili o prisotnosti tujkov v formulah za dojenčke. Na področju materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, smo posredovali dve obvestili o ugotovljenih nevarnih izdelkih, najdenih na slovenskem tržišču. Obe sta se nanašali na preseženo vsebnost melamina v izdelkih z bambusovimi vlakni. Na podlagi informacije uvoznika smo posredovali obvestilo o visoki specifični migraciji kadmija iz emajlirane kuhinjske posode.

7.3 EVROPSKI SISTEM UPRAVNE POMOČI IN SODELOVANJA V SKLADU Z UREDBO (ES) ŠT. 882/2004 – AAC

Administrative Assistance and Cooperation (AAC) je sistem za izvedbo postopka upravne pomoči in sodelovanja med državami članicami in Komisijo. Uporablja se v skladu z Uredbo (ES) št. 882/2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali. Omogoča izmenjavo informacij v primerih neskladnosti, ki ne pomenijo tveganja za zdravje ljudi.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije se vključuje v sistem v skladu s pravili, ki jih je določila Komisija.

V letu 2018 je inšpektorat obravnaval šest obvestil, ki jih je prejel iz sistema AAC, od tega so se štiri obvestila nanašala na neskladna živila, dve pa na neskladni izdelek, namenjen za stik z živili. Na podlagi analiz odvzetih vzorcev je inšpektorat v sistem AAC posredoval eno obvestilo, ki se je nanašalo na previsoko vsebnost barvila v prehranskem dopolnilu in eno obvestilo, ki se je nanašalo na sum korozije v izdelku, namenjenem za stik z živili.

7.4 EVROPSKI SISTEM IZMENJAVE INFORMACIJ - RAPEX

Rapid Alert System for Non-Food Consumer Products (RAPEX) je sistem za hitro izmenjavo informacij med nadzornimi organi držav članic in Evropsko komisijo o ukrepih za preprečitev ali omejitev trženja ali uporabe proizvodov, namenjenih potrošnikom, ki ogrožajo zdravje in varnost potrošnika v Evropski Uniji (izjema so hrana, zdravila in medicinski pripomočki, za katere obstajajo drugi sistemi izmenjave informacij).

Pravna podlaga za vzpostavitev sistema RAPEX je Direktiva o splošni varnosti proizvodov 2001/95/ES. Sistem RAPEX zajema tako informacije o prisilnih ukrepih, ki jih odredi pristojni nadzorni organ, kot tudi o ukrepih, ki jih prostovoljno izvedejo gospodarski subjekti.

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije v sistemu RAPEX sodeluje v okviru nacionalne mreže, ki vključuje Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in organe, pristojne za nadzor izvajanja zakona o splošni varnosti proizvodov, in sicer Finančno upravo Republike Slovenije, Urad Republike Slovenije za kemikalije in Tržni inšpektorat Republike Slovenije, kjer je tudi nacionalna kontaktna točka. Vloga nacionalne kontaktne točke je pošiljanje informacij Evropski komisiji in prejemanje le-teh od nje.

V letu 2018 je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 949 obvestil o različnih vrstah proizvodov. Obvestila so se nanašala na proizvode, ki so, v večini primerov, predstavljali resno tveganje za zdravje. Inšpektorji so pri preverjanju prisotnosti teh proizvodov na slovenskem trgu identificirali 22 takih proizvodov.

Na področju splošne varnosti proizvodov je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 104 obvestil ter eno obvestilo za e-cigarete. Na njihovi podlagi je bilo na slovenskem trgu najdenih sedem izdelkov, ki so predstavljali tveganje zaradi težkih kovin (tattoo), majhnih delcev (držala za dude) in zato, ker je bil izdelek zavajajočega videza.

Na področju kozmetičnih proizvodov je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 128 obvestil. Pri nadzoru na podlagi obvestil na slovenskem trgu so bili najdeni trije izdelki. Neskladni so bili zaradi vsebnosti prepovedanih sestavin.

Na področju igrač je inšpektorat iz sistema RAPEX prejel in obravnaval 716 obvestil. Pri nadzoru na podlagi teh obvestil je bilo na slovenskem trgu najdenih 11 igrač, ocenjenih za neskladne zaradi kovin, majhnih delcev, neustrezne glasnosti, neustrezne konstrukcije in stabilnosti ter ftalatov.

Na podlagi rezultatov analiz vzorcev proizvodov iz programa vzorčenja je inšpektorat v sistem RAPEX posredoval sedem obvestil o igračah z resnim tveganjem in sicer predvsem zaradi presežene vsebnosti bora, neustrezne vnetljivosti, ftalatov, zaradi majhnih delcev, neprave kategorije laserja in LED v igrači ter prevelike nabrekljivosti projektila.

7.5 SPLETNE STRANI INŠPEKTORATA (WWW.ZI.GOV.SI)

Namen spletnih strani inšpektorata je obveščati javnost o nevarnih izdelkih in drugih ugotovitvah inšpektorata, posredovati informacije o organiziranosti in delu inšpektorata ter omogočiti hiter dostop do informacij javnega značaja. Spletne strani se stalno dopolnjuje in posodablja.

7.6 SODELOVANJE PRI PRIPRAVI PREDPISOV

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je z Ministrstvom za zdravje sodeloval pri pripravi nekaterih novih predpisov, prav tako pa je tudi podajal pripombe in predlagal spremembe že obstoječih predpisov z namenom povečanja učinkovitosti inšpekcijskega nadzora, in sicer predvsem pri:

- Zakonu o kanabisu in izdelkih z višjo vsebnostjo THC,
- Zakonu o živilih, materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili ter pitni vodi,
- Uredbi o izvajanju uredbe 2015/2283/ES o novih živilih in
- Uredbi o varnosti igrač.

Sodelovanje je potekalo tudi z Ministrstvom za javno upravo, ki smo mu podali pripombe na predloge za spremembe Zakona o inšpekcijskem nadzoru, v pripombe smo prejeli tudi Pravilnik o obliki in vsebini ovojnice, vsebini vročilnice in drugih sporočil za osebno vročanje v upravnem postopku. Preko Ministrstva za zdravje smo od Ministrstva za pravosodje prejeli v pripombe Pravilnik o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih.

7.7 SODELOVANJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI, SLUŽBAMI IN ORGANI

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije je pri opravljanju svojih nalog sodeloval z različnimi državnimi organi in strokovnimi institucijami.

Skladno s programom dela Zdravstvenega inšpektorata in strategijo delovanja inšpekcijskih služb je inšpektorat tudi leta 2018 aktivno sodeloval z različnimi drugimi inšpekcijskimi službami predvsem z aktivno udeležbo v Inšpekcijskem svetu, načrtovanjem in izvedbo skupnih inšpekcijskih nadzorov v okviru regijskih koordinacij inšpekcijskih služb, ki so omogočile hitrejšo izmenjavo informacij, odstopom pobud, ki ne sodijo v stvarno pristojnost inšpektorata, ter posvetovanjem o predmetnih zadevah z drugimi inšpekcijskimi organi in službami.

Inšpektorat je pri svojem delu sodeloval z Inšpektoratom Republike Slovenije za okolje in prostor, Upravo Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Javno agencijo Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke, Inšpektoratom za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Uradom Republike Slovenije za kemikalije, Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije, Inšpektoratom Republike Slovenije za delo, Finančno upravo Republike Slovenije in Inšpektoratom Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Področja, na katerih je potekal nadzor v sodelovanju z drugimi inšpekcijami, so vključevala živila in materiale, ki prihajajo z njimi v stik: Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke; pitno vodo: Inšpektorat Republike Slovenije za okolje; kopalne vode, kopališča: Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor, Inšpektorat za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami; kozmetične proizvode, igrače in druge proizvode z vidika varnosti: Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke, Inšpekcija za kemikalije pri URSK, Tržni inšpektorat Republike Slovenije; zdravstvo in higieno z vidika preprečevanja širjenja nalezljivih bolezni: Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor, Inšpekcija za kemikalije pri URSK; omejevanje uporabe tobačnih in povezanih izdelkov in omejevanje porabe alkohola: Tržni

inšpektorat Republike Slovenije, Inšpektorat Republike Slovenije za delo in Finančna uprava Republike Slovenije.

V letu 2018 je inšpektorat sodeloval v Akciji »Slovenija piha 0,0«, katere nosilec je Ministrstvo za zdravje in v okviru katere poleg Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije sodelujejo Tržni inšpektorat Republike Slovenije, Inšpektorat Republike Slovenije za delo, Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa, Ministrstvo za notranje zadeve - Policija, Nacionalni inštitut za javno zdravje in razne nevladne organizacije. Inšpektorat je sodeloval tudi v aktivnostih na dan ulične maturantske četvorke, v okviru katerih je bil skupaj s Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije in Policijo izveden poostren nadzor nad spoštovanjem prepovedi prodaje alkoholnih pijač mladostnikom. V regijskih akcijah usmerjenih na omejevanje porabe alkohola in uporabe tobaknih in povezanih izdelkov v gostinskih objektih in na javnih prireditvah je inšpektorat sodeloval s Policijo, Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije in v posameznih primerih tudi z Finančno upravo Republike Slovenije in Inšpektoratom za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Inšpektorat je bil vključen v delo Posvetovalnega odbora za splošno varnost proizvodov in sodeluje v medresorski delovni skupini za izvajanje Uredbe 765/2008, ki delujeta v okviru Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Sodeloval je na področju standardizacije, in sicer v dveh tehničnih odborih SIST/TC KDS Kozmetična, dezinfekcijska sredstva in površinsko aktivne snovi in SIST/TC OTR Izdelki za otroke. Odzvali smo se na povabilo Trgovinske zbornice Slovenije z udeležbo na posvetu o nadzoru kozmetičnih izdelkov.

Sodelovanje je potekalo tudi na področju varnosti živil in sicer v okviru Odbora za obravnavo Nacionalnega večletnega nadzornega programa za ostanke pesticidov in delovne skupine za pripravo programa monitoringa zoonoz.

7.8 SODELOVANJE Z ORGANI EVROPSKE UNIJE IN TRETJIMI DRŽAVAMI

V okviru EU je inšpektorat sodeloval v skupinah predstavnikov nadzornih organov držav članic in ekspertnih skupinah na področju kozmetičnih proizvodov in varnosti igrač (PEMSAC, ADCO in Toys Expert Group on Toys Safety) in v komitološkem odboru, ustanovljenem v skladu z direktivo o varnosti igrač. V teh skupinah je potekala obravnava problematike nadzora, metod, ukrepov. Cilj njihovega delovanja je pospeševanje sodelovanja med članicami, koordinacija dejavnosti, priprava smernic, izmenjava podatkov, mnenj in izkušenj ter izvedba skupnih projektov.

Inšpektorat je predstavil način nadzora v okviru projekta Taiex Study Visit on Market Surveillance for Childcare Articles in v okviru projekta Taiex Study Visit on Market Surveillance of Alcohol.

Delovanje Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije je bilo predstavljeno delegaciji iz Moldavije na dvodnevem dogodku, ki ga je organiziral Nacionalni inštitut za javno zdravje na pobudo predstavništva WHO v Moldaviji.

7.9 SODELOVANJE Z JAVNOSTMI

Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije sodeluje z različnimi javnostmi, med katerimi so tudi občani, nosilci dejavnosti, združenja, strokovne organizacije in mediji. Sodelovanje z omenjenimi

javnostmi poteka preko zahtev do informacij javnega značaja in vprašanj, posredovanih na glavno pisarno inšpektorata ali neposredno inšpektorjem oziroma zaposlenim na inšpektoratu.

V skladu z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja je inšpektorat v letu 2018 obravnaval deset zadev glede dostopa do informacij javnega značaja. Prosilcem je bila njihova zahteva v celoti odobrena in dostop v celoti omogočen v štirih primerih, in sicer vedno znotraj zakonitega roka, v šestih primerih pa je bil odobren le delni dostop. Razlogi za delno zavrnitev zahtev so bili sledeči: šlo je za osebne podatke, ki jih je treba prikriti, zahtevana informacija ni izvirala iz delovnega področja organa oziroma organ s to informacijo ni razpolagal, šlo je za nedokončano zadevo, ki bi lahko škodovala poteku upravnega postopka ter organ je bil dolžan varovati tajnost vira. Pri vseh zavrnitvah je bilo skladno z zakonom odločeno z odločbo. Stroškov dostopa nismo zaračunali v nobenem primeru. V nobenem primeru ni bila vložena pritožba na Informacijskega pooblaščenca.

Leta 2018 je bilo v inšpektoratu zabeleženih več kot 520 zadev, povezanih s sodelovanjem z občani, nosilci dejavnosti, združenji in strokovnimi organizacijami.

Na podlagi Zakona o medijih je inšpektorat prejel in odgovoril na 103 vprašanj novinarjev.

Na spletnih straneh smo objavili dve sporočili za javnost in 87 obvestil potrošnikom o 86 nevarnih proizvodih.

8. ZAKONODAJA IN PREDPISI V PRISTOJNOSTI ZDRAVSTVENEGA INŠPEKTORATA

8.1 SPLOŠNI PREDPISI

- Zakon o zdravstveni inšpekciji, Ur.l. RS, št. 59/06 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14-ZIN-B,
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru, Ur.l. RS, št. 43/07– uradno prečiščeno besedilo in 40/14,
- Zakon o državni upravi, Ur.l. RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14 in 51/16,
- Zakon o upravnih taksah, Ur.l. RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZZUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16 in 30/18 – ZKZaš,
- Zakon o prekrških, Ur.l. RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16 in 15/17 - odl.US,
- Uredba o organih v sestavi ministrstva, Ur.l. RS, št. 35/15, 62/15, 84/16, 41/17, 53/17 in 52/18,
- Zakon o splošnem upravnem postopku, Ur.l. RS, št. 24/06 - uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13,
- Uredba o upravnem poslovanju, Ur.l. RS, št. 9/18,
- Zakon o varstvu potrošnikov, Ur.l. RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUE, 126/07, 86/09, 78/11, 38/14, 19/15, 55/17 – ZKoIT in 31/18,
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, Ur.l. RS, št. 53/07,
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, Ur.l. RS, št. 32/14 in 47/15-ZZSDT,
- Zakon o kazenskem postopku, Ur.l. RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 – odl. US, 64/16 – odl. US, 65/16 – odl. US in 66/17 – ORZKP153,154,
- Zakon o zdravstveni dejavnosti, Ur. l. RS, št. 23/05— uradno prečiščeno besedilo, 15/08-ZPacP, 23/08, 58/08-ZZdrS-E, 77/08-ZDZdr, 40/12-ZUJF, 14/13, 88/16 - ZdZPZD in 64/17.

8.2 NALEZLJIVE BOLEZNI

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06— uradno prečiščeno besedilo,
- Pravilnik o pogojih za pripravo in izvajanje programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb, Ur. l. RS, št. 74/99, 92/06, 10/11,
- Pravilnik o potrdilih, vodenju evidenc in zagotavljanju podatkov o cepljenju, neželenih učinkih po cepljenju in zdravstvenih napakah pri cepljenju, Ur. l. RS, št. 24/17,
- Pravilnik o določitvi Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2018 Ur.l. RS, št. 24/18,
- Pravilnik o prijavi nalezljivih boleznih in posebnih ukrepih za njihovo preprečevanje in obvladovanje, Ur. l. RS, št. 16/99 in 58/17,
- Pravilnik o prevozu in pokopu posmrtnih ostankov, Ur. l. RS, št. 53/17 in 56/17-popr.,
- Pravilnik o pogojih, načinu in sredstvih za izvajanje dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije, Ur. l. RS, št. 88/00,
- Pravilnik o posebnih ukrepih pri zastrupitvah in infekcijah oseb s hrano in o njihovem preprečevanju, Ur. l. SRS, št. 24/81, 35/85,

- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17,
- Pravilnik o prezračevanju in klimatizaciji stavb, Ur. l. RS, št. 42/02, 105/02, 110/02-ZGO-1 in 61/17-GZ.

8.3 MINIMALNI SANITARNO ZDRAVSTVENI POGOJI

Javni zdravstveni in socialni zavodi

- Pravilnik o pogojih za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti, Ur. l. RS, št. 24/92, 98/99-ZZdrS in ZZdrS in 64/17 – ZZDej-K,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za izvajanje preiskav na področju laboratorijske medicine, Ur.l. RS, št. 64/04 in 1/16,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati laboratoriji za pregledovanje brisov materničnega vratu, Ur.l. RS, št. 68/01 in 128/04,
- Prostorska tehnična smernica TSG-12640-001:2008, Ur. l. RS, št. 83/08,
- Pravilnik o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije, Ur. l. RS št. 63/09.

Higienska nega

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06-uradno prečiščeno besedilo,
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (ZTZPUS), Ur. l. RS, št. 17/11-ZTZPUS-1,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur. l. RS, št. 101/03,
- Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, Ur.l. RS, št. 104/09, 17/11-ZTZPUS-1,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17.

Dejavnost otroškega varstva, vzgoje in izobraževanja

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06- uradno prečiščeno besedilo,
- Zakon o vrtcih (ZVrt), Ur.l. RS, št. 100/05- uradno prečiščeno besedilo, 25/08, 98/09-ZIUZGK, 36/10, 62/10-ZUPJS, 94/10-ZIU, 40/12-ZUJF, 14/15-ZUJFO in 55/17,
- Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca, Ur.l. RS, št. 73/00, 75/05, 33/08, 126/08, 47/10, 47/13, 74/16 in 20/17,
- Pravilnik o zdravstveno-higienskih zahtevah, katerim morajo ustrezati poslopja in prostori osnovne šole, Ur.l. SRS, št. 20/69 in 5/80,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17.

Nastanitveni in javni objekti

- Zakon o nalezljivih boleznih (ZNB), Ur. l. RS, št. 33/06 - uradno prečiščeno besedilo,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17,
- Pravilnik o prezračevanju in klimatizaciji stavb Ur. l. RS, št. 42/02, 105/02, 110/02-ZGO-1 in 61/17-GZ.

8.4 RAVNANJE Z ODPADKI, KI NASTANEJO PRI OPRAVLJANJU ZDRAVSTVENIH DEJAVNOSTI

- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1), Ur. l. RS, št. 39/06 - UPB1uradno prečiščeno besedilo, 49/06 - ZMetD, 66/06 Odl.US: U-I-51/06-10, 112/06 Odl.US: U-I-40/06-10, 33/07 - ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, in 61/17-GZ in 21/18 - ZNOrg,
- Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene in veterinarske dejavnosti in z njima povezanih raziskavah, Ur. l. RS, št. 89/08,
- Uredba o ravnanju z amalgamskimi odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti in z njo povezanih raziskavah, Ur. l. RS, št. 89/08.

8.5 PACIENTOVE PRAVICE

- Zakon o pacientovih pravicah (ZPacP), Ur.l. RS, št. 15/08 in 55/17,
- Pravilnik o naročanju in upravljanju čakalnih seznamov ter najdaljših dopustnih čakalnih dobah, Ur.l. RS, št. 3/18.

8.6 DUŠEVNO ZDRAVJE

- Zakon o duševnem zdravju (ZDZdr), Ur.l. RS, št. 77/08 in 46/15-odl.US,
- Pravilnik o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih izvajalcev psihiatričnega zdravljenja ter o postopku njihove verifikacije, Ur.l. RS, št. 63/09.

8.7 ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

- Zakon o zdravniški službi (ZZdrS), Ur.l. RS, št. 72/06-uradno prečiščeno besedilo, 15/08-ZPacP, 58/08, 107/10-ZPPKZ, 40/12-ZUJF, 88/16-ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K in 49/18,
- Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist (ZPPKZ), Ur.l. RS, št. 107/10 in 40/17-ZZdrS-F,
- Pravilnik o vrstah, vsebini, trajanju in poteku specializacij zdravnikov, Ur. l. RS, št. 22/18,
- Program o pripravništvih in strokovnih izpitih zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev na področju zdravstvene dejavnosti, Ur. l. RS, št. 47/18,
- Pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati zdravstveni zavodi in zasebne ordinacije za izvajanje programov pripravništva, sekundarijata in specializacij zdravnikov in zobozdravnikov, Ur. l. RS, št. 110/00, 112/07 in 40/17-ZZdrS-F,
- Pravilnik o zdravniškem registru, Ur. l. RS, št. 35/00, 57/00, 43/04, 31/10,
- Pravilnik o pogojih, pod katerimi zdravniku ni treba opravljati dežurstva, Ur. l. RS, št. 44/09,
- Program pripravništva za poklic zdravnika, Ur. l. RS, št. 33/95, 60/95, 59/96, 62/96, 98/99-ZZdrS in 40/17-ZZdrS-F,
- Pravilnik o zdravniških licencah, Ur. l. RS, št. 48/15.

8.8 PRESADITEV DELOV TELESA ZARADI ZDRAVLJENJA

- Zakon o pridobivanju in presaditvi delov človeškega telesa zaradi zdravljenja, Ur. l. RS, št. 56/15,
- Pravilnik o sledljivosti in uničenju človeških organov namenjenih za presaditev ter o nacionalni identifikacijski številki, Ur. l. RS, št. 76/15,
- Pravilnik o poročanju in obvladovanju hudih neželenih dogodkov in hudih neželenih reakcij pri ravnanju s človeškimi organi, Ur. l. RS, št. 76/15,
- Pravilnik o uvrstitvi oseb na čakalni seznam zaradi zdravljenja s presaditvijo delov človeškega telesa, Ur. l. RS, št. 85/16,
- Pravilnik o opredelitvi v zvezi z darovanjem delov človeškega telesa, Ur. l. RS, št. 29/17,
- Pravilnik o načinu varstva osebnih podatkov dajalcev in prejemnikov delov človeškega telesa zaradi zdravljenja, Ur. l. RS, št. 75/03 in 56/15-ZPPDČT,
- Pravilnik o načinu povezovanja s sorodnimi tujimi in mednarodnimi organizacijami in izmenjavi delov človeškega telesa z drugimi državami, Ur. l. RS, št. 70/03 in 56/15-ZPPDČT,
- Pravilnik o sestavi, načinu imenovanja in pravilih za delovanje Etične komisije za presaditve, Ur. l. RS, št. 30/02 in 56/15-ZPPDČT,
- Pravilnik o postopku obveščanja o smrti oseb, ki pridejo v poštev kot dajalci delov človeškega telesa zaradi presaditve, Ur. l. RS, št. 85/01 in 56/15-ZPPDČT,
- Pravilnik o medicinskih merilih, načinu in postopku ugotavljanja možganske smrti ter sestavi komisije za ugotavljanje možganske smrti, Ur. l. RS, št. 70/01 in 56/15-ZPPDČT ,
- Pravilnik o načinu konzerviranja in postopkih prevoza človeških organov, Ur. l. RS, št. 12/16.

8.9 ZDRAVSTVENA DEJAVNOST

- Zakon o zdravstveni dejavnosti, Ur. l. RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDzdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD in 64/17,
- Pravilnik o vrstah zdravstvene dejavnosti, Ur. l. RS, št. 63/18,
- Pravilnik o registru in licencah izvajalcev v dejavnosti zdravstvene ali babiške nege, Ur. l. RS, št. 3/16 in 62/16,
- Odredba o seznamu izvajalcev zdravstvenih poklicev, ki morajo biti vpisani v register in imeti veljavno licenco, Ur. l. RS, št. 16/13,
- Odredba o seznamu poklicev v zdravstveni dejavnosti, Ur. l. RS, št. 4/14,
- Pravilnik o registru in licencah izvajalcev fizioterapevtske dejavnosti, Ur. l. RS, št. 59/10,
- Pravilnik o registru izvajalcev laboratorijske medicine, Ur. l. RS, št. 113/06 in 15/17,
- Pravilnik o licencah v dejavnosti laboratorijske medicine, Ur. l. RS, št. 113/06,
- Pravilnik o vodenju registra zasebnih zdravstvenih delavcev, Ur. l. RS, št. 24/92, 98/99 – ZZdrS in 35/00,

- Pravilnik o pripravništvu in strokovnih izpitih zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev na področju zdravstvene dejavnosti, Ur. l. RS, št. 47/18.

8.10 ZDRAVILSTVO

- Zakon o zdravilstvu (ZZdrav), Ur. l. RS, št. 94/07, 87/11,
- Pravilnik o pogojih za opravljanje zdravilske dejavnosti, Ur.l. RS, št. 101/11,
- Pravilnik o opredelitvi zdravilskih sistemov in zdravilskih metod ter o postopku evidentiranja, priznavanja in nadzora zdravilskih sistemov in zdravilskih metod, ki se uvajajo v zdravilsko dejavnost, Ur. l. RS, št. 79/08, 115/08, 101/11 in 74/17.

8.11 HIGIENSKA USTREZNOST KOPALNIH VOD IN ZDRAVSTVENA USTREZNOST MINERALNIH VOD TER MINIMALNI SANITARNO-ZDRAVSTVENI POGOJI KOPALIŠČ

- Zakon o varstvu pred utopitvami (ZVU), Ur.l. RS, št. 42/07-UPB1, 9/11,
- Pravilnik o minimalnih higienskih zahtevah, ki jih morajo izpolnjevati kopališča in kopalna voda v bazenih, Ur.l. RS, št. 59/15, 86/15-popr. in 52/18,
- Pravilnik o opremi in sredstvih za dajanje prve pomoči, usposabljanju in preizkusih iz prve pomoči ter zdravniških pregledih reševalcev iz vode, Ur.l. RS, št. 70/03, 34/04-popr. in 26/07 – ZVU-A,
- Pravilnik o tehničnih ukrepih in zahtevah za varno obratovanje kopališč in za varstvo pred utopitvami na kopališčih, Ur.l. RS, št. 88/03, 56/06, 26/07-ZVU-A in 84/07,
- Pravilnik o ukrepih za varstvo pred utopitvami na kopališčih, Ur.l. RS, št. 84/07, 22/13 in 33/18.

8.12 ZDRAVSTVENA USTREZNOST PITNE VODE TER OBJEKTI IN NAPRAVE ZA JAVNO OSKRBO S PITNO VODO

- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (ZZUZIS), Ur.l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,
- Zakon o vodah (ZV-1), Ur.l. RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdrI-A, 41/04-ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15,
- Pravilnik o pitni vodi, Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06 25/09, 74/15 in 51/17,
- Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja, Ur.l. RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16,
- Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živili prihajajo v stik z živili, Ur.l. RS, št. 82/03 in 25/09.

8.13 VARNOST NA SMUČIŠČIH

- Zakon o varnosti na smučiščih (ZVSmuč-1), Ur.l. RS, št. 44/16,
- Pravilnik o reševanju na smučiščih, Ur.l. RS, št. 22/18,
- Pravilnik o obravnavi nesreče na smučišču, Ur.l. RS, št. 44/16,

- Pravilnik o skupnih oznakah ob hkratnem izvajanju nalog nadzornika in reševalca na smučišču, Ur.l. RS, št. 44/16.

8.14 SPLOŠNA VARNOST PROIZVODOV

- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur.l. RS, št. 101/03,
- Odredba o seznamu standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov Ur.l. RS, št. 22/16,
- Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES s spremembami,
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), Ur.l. RS, št. 23/08,
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higienske nege in drugih podobnih dejavnosti, Ur.l. RS, št. 104/09 in 17/11-ZTZPUS-1.

8.15 KOZMETIČNI PROIZVODI

- Uredba (ES) št. 1223/2009/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o kozmetičnih izdelkih (spremenjena z Uredbami Komisije)
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) 1223/2009 o kozmetičnih izdelkih Ur.l. RS št. 61/13,
- Uredba Komisije (EU) št. 655/2013 z dne 10. julija 2013 o določitvi skupnih meril za utemeljitev navedb, uporabljenih v zvezi s kozmetičnimi izdelki,
- Pravilnik o načinu vzorčenja ter metodah za laboratorijske analize kozmetičnih proizvodov, Ur.l. RS, št. 59/06,
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 9. Julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur. l. RS, št. 101/03.

8.16 IGRAČE

- Uredba o varnosti igrač, Ur.l. RS, št. 34/11 (84/11 popr.), 102/12, 62/15, 12/17 in 81/18,
- Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti z Uredbo o varnosti igrač,

- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije ter spremembi Direktive 1999/45/ES s popravki in dopolnitvami,
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH), Ur.l. RS, št. 23/08,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur.l. RS, št. 101/03,
- Odločba Komisije z dne 16. 12.2009 o smernicah za upravljanje hitrega informacijskega sistema skupnosti (RAPEX) iz člena 12 in postopka obveščanja iz člena 11 Direktive 2001/95/ES,
- Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu Ur.L. RS št.33/05.

8.17 MATERIALI IN IZDELKI, NAMENJENI ZA STIK Z ŽIVILI

- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1935/2004 z dne 27. oktobra 2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in o razveljavitvi direktiv 80/590/EGS in 89/109/EGS (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in o razveljavitvi direktiv 80/590/EGS in 89/109/EGS, Ur. l. RS, št. 53/05, 66/06, 31/08,
- Uredba Komisije (ES) št. 2023/2006 z dne 22. decembra 2006 o dobri proizvodni praksi za materiale in izdelke, namenjene za stik z živili (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe Komisije (ES) o dobri proizvodni praksi za materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, Ur.l. RS, št. 119/07,
- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (ZZUZIS), Ur. l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,
- Uredba o obvezni registraciji in ravnanju podjetij, ki izvajajo, predelujejo in prva dajejo v promet materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, Ur.l. RS, št. 57/08,
- Uredba Komisije (EU) št. 10/2011 o polimernih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili (s spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 282/2008 z dne 27. marca 2008 o recikliranih polimernih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, in spremembi Uredbe (ES) št. 2023/06 (s spremembami),
- Pravilnik o keramičnih izdelkih, namenjenih za stik z živili, Ur.l. RS, št. 38/06,
- Uredba Komisije (ES) št. 450/2009 z dne 29. maja 2009 o aktivnih in inteligentnih materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili (s spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 1895/2005 z dne 18. novembra 2005 o omejitvi uporabe nekaterih epoksi derivatov v materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili,

- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1895/2005 o omejitvi uporabe nekaterih epoksi derivatov v materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, Ur.l. RS, št. 121/06,
- Uredba Komisije (EU) 2018/213 z dne 12. februarja 2018 o uporabi bisfenola A v lakih in premazih, namenjenih za stik z živili, ter o spremembi Uredbe (EU) št. 10/2011 glede uporabe navedene snovi v polimernih materialih, namenjenih za stik z živili,
- Pravilnik o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili, Ur.l. RS, št. 36/05, 38/06, 100/06, 65/08,
- Pravilnik o preskušanju izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živili, Ur.l. RS, št. 131/03, 38/06, 65/08,
- Uredba Komisije (EU) št. 284/2011 z dne 22. marca 2011 o posebnih pogojih in podrobnih postopkih za uvoz polimerne kuhinjske posode iz poliamida in melamina, ki je po poreklu ali je bila poslana iz Ljudske republike Kitajske in Kitajskega posebnega upravnega območja Hongkong,
- Priporočilo Komisije (EU) 2017/84 z dne 16. januarja 2017 o spremljanju ogljikovodikov mineralnih olj v živilih ter materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živili.

8.18 ZDRAVSTVENA USTREZNOST OZIROMA VARNOST ŽIVIL IN HRANE

- Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (s spremembami),
- Uredba (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali (s spremembami),
- Uredba (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (uporablja se od 14.12.2019),
- Uredba (ES) št. 852/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o higieni živil (s spremembami),
- Uredba o izvajanju delov določenih uredb Skupnosti glede živil, higiene živil in uradnega nadzora nad živili, Ur.l. RS, št. 72/2010,

- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (ZZUZIS), Ur.l. RS, št. 52/00, 42/02, 47/04-ZdZPZ,
- Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živili prihajajo v stik z živili, Ur. l. RS, št. 82/03, 25/09,
- Pravilnik o prehranskih dopolnilih, Ur.l. RS, št. 66/13,
- Pravilnik o začetnih formulah za dojenčke in nadaljevalnih formulah za dojenčke in majhne otroke, Ur.l. RS, št. 54/07, 2/08 - popr., 8/10, 38/14),
- Pravilnik o žitnih kašicah ter hrani za dojenčke in majhne otroke, Ur.l. RS, št. 25/09,
- Pravilnik o živilih za posebne zdravstvene namene, Ur.l. RS, št. 46/02, 54/07, 2/09, 38/14,
- Pravilnik o živilih, namenjenih za uporabo v energijsko omejenih dietah za zmanjšanje telesne teže, Ur.l. RS, št. 90/00, 142/04, 24/05, 70/07,
- Uredba (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. junija 2013 o živilih, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom, živilih za posebne zdravstvene namene in popolnih prehranskih nadomestkih za nadzor nad telesno težo ter razveljavitvi Direktive Sveta 92/52/EGS, direktiv Komisije 96/8/ES, 1999/21/ES, 2006/125/ES in 2006/141/ES, Direktive 2009/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter uredb Komisije (ES) št. 41/2009 in (ES) št. 953/2009 (s spremembami),
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/127 z dne 25. septembra 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede posebnih zahtev za sestavo in informacije pri začetnih formulah za dojenčke in nadaljevalnih formulah ter glede zahtev za informacije o hranjenju dojenčkov in majhnih otrok (s spremembami; uporablja se od 22.02.2020),
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/128 z dne 25. septembra 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede posebnih zahtev za sestavo in informacije pri živilih za posebne zdravstvene namene (uporablja se od 22.02.2019),
- Obvestilo Komisije o razvrščanju živil za posebne zdravstvene namene (2017/C 401/01),
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/1798 z dne 2. junija 2017 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede posebnih zahtev o sestavi in informacijah za popolne prehranske nadomestke za nadzor nad telesno težo (uporablja se od 27. 10. 2022)
- Uredba (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom (Ur.l. RS, št. 6/14),
- Pravilnik o posebnih zahtevah glede označevanja in predstavljanja predpakiranih živil (Ur.l. RS, št. 84/14, 74/16),

- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 828/2014 z dne 30. julija 2014 o zahtevah za zagotavljanje informacij potrošnikom o odsotnosti ali zmanjšani prisotnosti glutena v živilih,
- Uredba (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom, Ur.l. RS, št. 80/07, 38/10,
- Uredba (ES) št. 1924/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih, Ur.l. RS, št. 80/07, 38/10,
- Uredba Komisije (EU) št. 432/2012 z dne 16. maja 2012 o seznamu dovoljenih zdravstvenih trditev na živilih, razen trditev, ki se nanašajo na zmanjšanje tveganja za nastanek bolezni ter na razvoj in zdravje otrok (s spremembami),
- EU register prehranskih in zdravstvenih trditev: <http://ec.europa.eu/nuhclaims/>,
- Uredba Komisije (ES) št. 2073/2005 z dne 15. novembra 2005 o mikrobioloških merilih za živila (s spremembami),
- Pravilnik o monitoringu zoonoz in povzročiteljev zoonoz, Ur.l. RS, št. 114/13,
- Uredba sveta (EGS) št. 315/93 z dne 8. februarja 1993 o določitvi postopkov Skupnosti za kontaminante v hrani (s spremembami),
- Uredba Komisije (ES) št. 1881/2006 z dne 19. decembra 2006 o določitvi mejnih vrednosti nekaterih onesnaževal v živilih (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredb Sveta in Komisije (ES) o onesnaževalih v živilih, Ur.l. RS, št. 27/07, 38/10, 57/11,
- Uredba Komisije (EU) 2017/2158 z dne 20. novembra 2017 o blažilnih ukrepih in referenčnih ravneh za zmanjšanje prisotnosti akrilamida v živilih (uporablja se od 11.04.2018),
- Uredba Komisije (ES) št. 1882/2006 z dne 19. decembra 2006 o določitvi metod vzorčenja in analiz za uradni nadzor vsebnosti nitratov v nekaterih živilih,
- Uredba Komisije (EU) 2017/644 z dne 5. aprila 2017 o določitvi metod vzorčenja in analitskih metod za nadzor vsebnosti dioksinov, dioksinom podobnih PCB in dioksinom nepodobnih PCB v nekaterih živilih ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 589/2014,
- Uredba Komisije (ES) št. 333/2007 z dne 28. marca 2007 o določitvi metod vzorčenja in analitskih metod za nadzor vsebnosti elementov v sledovih in onesnaževal iz predelave v živilih (s spremembami);
- Uredba Komisije (ES) št. 401/2006 z dne 23. februarja 2006 o določitvi metod vzorčenja in analiz za uradni nadzor vsebnosti mikotoksinov v živilih (s spremembami),
- Uredba Komisije (EU) 2015/705 z dne 30. aprila 2015 o določitvi metod vzorčenja in meril izvedbe za analitske metode za uradni nadzor vsebnosti eruka kisline v živilih ter razveljavitvi Direktive Komisije 80/891/EGS,

- Priporočilo Komisije št. 2013/711/EU z dne 3. decembra 2013 za zmanjšanje prisotnosti dioksinov, furanov in PCB-jev v krmi in živilih (s spremembami),
- Priporočilo Komisije št. 2006/794/ES z dne 16. novembra 2006 o spremljanju ravni prisotnosti dioksinov ter dioksinom podobnih in dioksinom nepodobnih polikloriranih bifenilov v živilih,
- Priporočilo Komisije št. 2010/307/EU z dne 2. junija 2010 o spremljanju ravni akrilamida v živilih,
- Priporočilo Komisije 2013/647/EU z dne 8. novembra 2013 glede ugotavljanja ravni akrilamida v živilih,
- Priporočilo Komisije št. 2012/154/EU o spremljanju prisotnosti alkaloidov rožička v krmi in hrani,
- Priporočilo Komisije št. 2013/165/EU z dne 27. marca 2013 o prisotnosti toksinov T-2 in HT-2 v žitih in žitnih proizvodih,
- Priporočilo Komisije (EU) št. 2015/976 o spremljanju prisotnosti tropanskih alkaloidov v živilih,
- Priporočilo Komisije (EU) št. 2015/1381 o spremljanju arzena v živilih,
- Priporočilo Komisije (EU) št. 2016/1111 o spremljanju niklja v živilih,
- Priporočilo Komisije (EU) št. 2018/464 o spremljanju kovin in joda v morskih algah, halofitih in proizvodih na osnovi morskih alg,
- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 396/2005 z dne 23. februarja 2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS (s spremembami),
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora, Ur.l. RS, št. 16/09, 40/10,
- Pravilnik o ostankih pesticidov v oziroma na živilih in kmetijskih pridelkih, Ur.l. RS, št. 84/04, 108/07, 16/09,
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2017/660 z dne 6. aprila 2017 o usklajenem večletnem programu nadzora Unije za leta 2018, 2019 in 2020 za zagotavljanje skladnosti z mejnimi vrednostmi ostankov pesticidov v ali na živilih rastlinskega in živalskega izvora ter za oceno izpostavljenosti potrošnikov ostankom teh pesticidov,
- Uredba (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aditivih za živila (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aditivih za živila Ur.l. RS, št. 12/11, 87/12,
- Uredba Komisije (EU) št. 231/2012 z dne 9. marca 2012 o določitvi specifikacij za aditive za živila, navedene v prilogah II in III k Uredbi (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta (s spremembami),
- Uredba (ES) št. 1332/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o encimih za živila in spremembi Direktive Sveta 83/417/EGS, Uredbe Sveta (ES) št.

1493/1999, Direktive 2000/13/ES, Direktive Sveta 2001/112/ES in Uredbe (ES) št. 258/97 (s spremembami),

- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o encimih za živila (Ur. l. RS, 12/11),
- Uredba (ES) št. 1334/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aromah in nekaterih sestavinah živil z aromatičnimi lastnostmi za uporabo v in na živilih ter spremembi Uredbe Sveta (EGS) št. 1601/91, uredb (ES) št. 2232/96 in (ES) št. 110/2008 ter Direktive 2000/13/ES,
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aromah za živila (Ur. l. RS, 12/11, 103/13),
- Pravilnik o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem, Ur. l. RS, št. 71/02, 86/03, 51/04,
- Uredba o izvajanju Uredb Sveta in Komisije (ES) o radioaktivnem onesnaženju živil in krme, Ur.l. RS, št. 52/06, 38/10,
- Uredba (EU) 2015/2283 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o novih živilih, spremembi Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 258/97 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Komisije (ES) št. 1852/2001,
- Uredba (ES) št. 1829/2003 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2003 o gensko spremenjenih živilih in krmi (s spremembami),
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o gensko spremenjenih živilih in krmi in uredbe (ES) o sledljivosti in označevanju gensko spremenjenih organizmov ter sledljivosti živil in krme, izdelanih iz gensko spremenjenih organizmov, Ur.l. RS, št. 84/05, 38/10,
- Uredba Komisije (ES) št. 669/2009 z dne 24. julija 2009 o izvajanju Uredbe (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta glede poostrelega uradnega nadzora pri uvozu nekatere krme in nekaterih živil neživalskega izvora ter spremembi Odločbe 2006/504/ES (s spremembami),
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2017/2298 z dne 12. decembra 2017 o spremembi Uredbe (ES) št. 669/2009 o izvajanju Uredbe (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta glede poostrelega uradnega nadzora pri uvozu nekatere krme in nekaterih živil neživalskega izvora,
- Uredba o izvajanju uredb (EU) o uvozu nekaterih živil neživalskega izvora iz tretjih držav (Ur. l. RS št. 4/16),
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/6 z dne 5. januarja 2016 o uvedbi posebnih pogojev za uvoz krme in živil, ki izvirajo iz Japonske ali so od tam poslani, po nesreči v jedrski elektrarni Fukušima ter razveljavitvi Izvedbene uredbe (EU) št. 322/2014.

8.19 OMEJEVANJE PORABE ALKOHOLA

- Zakon o omejevanju porabe alkohola (ZOPA), Ur.l. RS, št. 15/03 in 27/17,
- Pravilnik o opozorilih o škodljivosti pitja alkoholnih pijač na javnih športnih prireditvah Ur.l. RS, št. 51/17.

8.20 OMEJEVANJE UPORABE TOBAČNIH IN POVEZANIH IZDELKOV

- Zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (ZOUTPI), Ur. l. RS, št. 9/17 in 29/17,
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kadilnica, Ur. l. RS, št. 52/17,
- Pravilnik o poročanju o tobačnih in povezanih izdelkih, Ur. l. RS, št. 9/18,
- Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2015/2186 z dne 25. novembra 2015 o določitvi oblike za predložitve in dajanje na voljo informacij o tobačnih izdelkih,
- Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2016/787 z dne 18. maja 2016 o določitvi prednostnega seznama dodatkov, ki jih vsebujejo cigarete in tobak za zvijanje ter za katere veljajo strožje obveznosti poročanja,
- Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2015/2183 z dne 24. novembra 2015 o določitvi skupne oblike za obveščanje o elektronskih cigaretah in posodicah za ponovno polnjenje,
- Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2016/586 z dne 14. aprila 2016 o tehničnih standardih za mehanizem za ponovno polnjenje elektronskih cigaret,
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), Ur.l. RS, št. 101/03,
- Odredba o seznamu standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov (Ur. l. RS, št. 6/12),
- Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu, Ur. l. RS, št. 33/05,
- Standard SIST EN 16156:2011 Cigarete – Ocenjevanje nagnjenosti k vžigu – Varnostne zahteve,
- Standard EN ISO 12863:2010 Standardna preskusna metoda za ocenjevanje nagnjenosti k vžigu cigaret.

8.21 DELO IN ZAPOSLOVANJE NA ČRNO

- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC-1), Ur.l. RS, št. 32/14 in 47/15 – ZZSDT),
- Zakon o zdravstveni dejavnost, Ur. l. RS, št. 23/05 – UPB, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF,14/13, 88/16-ZdZPZD in 64/17,
- Zakon o zdravniški službi (ZZdrS), Ur.l. RS, št. 72/06-uradno prečiščeno besedilo, 15/08-ZPacP, 58/08, 107/10-ZPPKZ, 40/12-ZUJF, 88/16-ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K in 49/18,
- Zakon o priznavanju poklicnih kvalifikacij zdravnik, zdravnik specialist, doktor dentalne medicine in doktor dentalne medicine specialist (ZPPKZ), Ur.l. RS, št. 107/10 in 40/17-ZZdrS-F,
- Zakon o zdravilstvu (ZZdrav), Ur. l. RS, št. 94/07 in 87/11.